

JÄMSÄ

Talousarvio vuodelle 2026
Taloussuunnitelma 2026-2028
Investointisuunnitelma vuosille 2026-2028

SISÄLLYSLUETTELO

1 YLEISET PERUSTEET JA KEHITYSNÄKYMÄT	4
1.1 Taloussuunnittelun lähtökohdat	4
Talouden perusteet	4
1.1.1 Yleiset kehitysnäkymät	5
Maailmantalous	5
Kuntatalouden yleiset kehitysnäkymät	9
1.1.2 Kuntatalous Jämsässä	11
Kaupungin talouden yleiskuva ja kehitys	11
Verotulot ja valtionosuudet	14
Talouden ohjaus ja seuranta	15
Väestö ja työpaikat	16
Työllisyys	21
Kaupungin oma työllisyyden hoito	22
Hyvinvoinnin edistäminen	23
Sisäinen valvonta ja riskienhallinta	24
1.2 Jämsä 2025 - 2035 strategia	26
Kuntastrategian lähtökohdat	26
Strategian päivittäminen	27
Kuntastrategian tavoitteet	27
2 TULOSLASKELMA	28
2.1 Talouden vertailtavuus	28
2.2 Toimintatuotot	29
2.3 Toimintakulut	29
2.4 Toimintakate	31
2.5 Verotulot	31
2.5.1 Kunnallisvero	31
2.5.2 Yhteisövero	32
2.5.3 Kiinteistövero	32
2.6 Valtionosuudet	34
2.7 Rahoitustuotot ja kulut	35
2.8 Vuosikate	36
2.9 Poistot	36
2.10 Tilikauden tulos ja taloussuunnitelman tasapainottaminen	37
Tuloslaskelma	42
Tuloslaskelmavertailu	43

Tunnusluvut.....	43
2.11 Talousarvion ja -suunnitelman sitovuus.....	44
3 KÄYTTÖTALOUS 2026-2028	47
3.1 Henkilöstö.....	47
Henkilöstömäärä ja tavoitteet.....	49
3.2 Konsernipalvelut.....	52
3.3 Sivistystoimi.....	67
3.4 Kaupunkiympäristö.....	86
4 INVESTOINTISUUNNITELMA.....	97
4.1 Investoinnit 2026 - 2029.....	97
5 RAHOITUSSUUNNITELMA.....	111
5.1 Rahoituslaskelma.....	111
5.2 Lainoitus	113
Antolainat	113
Pitkäaikaisten lainojen muutos	113
6 ETELÄISEN KESKI-SUOMEN TYÖLLISYYSALUE	114
7 JÄMSÄN VESI LIIKELAITOS	120
8 KONSERNIYHTIÖIDEN TALOUDESTA.....	127
Muut konserniyhtiöt.....	145
9 TALOUSSUUNNITELMAN 2026 - 2028 PERUSTEET	145
9.1 Käyttösuunnitelmat	146
9.2 Erityiset rajoitukset ja ohjeet	146
9.3 Raportointi.....	146

1 YLEISET PERUSTEET JA KEHITYSNÄKYMÄT

1.1 Taloussuunnittelun lähtökohdat

Talouden perusteet

Hyvinvointialueen velvollisuus vuokrata kuntien toimitilat päättyy vuoden 2026 alussa sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen toimeenpanolain 22 §:n mukaisesti. Kuntien tulee yhtiöittää toimitilojen vuokraamisen liiketoiminta, koska tilojen vuokraaminen hyvinvointialueelle tapahtuu markkinoilla. Emokaupunki voi jatkaa niiden toimitilojen vuokraamista rakennuksista, joiden pinta-alasta yli 50 % on kaupungin omassa käytössä. Tämän lisäksi Kuluttaja- ja kilpailuvirastolta (KKV) saatujen vastausten mukaan Jämsän kaupunki tulkitsee, että se voi jatkaa lähivuosina tyhjentyvien toimitilojen (sairaala, Lukkoilakoti, hammashoitola) vuokrausta emokaupungin lukuun. KKV ei voi ennakkollisesti antaa arviota kilpailuneutraliteettisäännösten soveltuvuudesta tai jonkin menettelyn vaikutuksista yksittäistapauksessa ja sen arvioiminen, onko jokin toiminta kilpailuneutraliteettisäännösten mukaista tai vääristääkö toiminta kilpailua, on aina tapauskohtaista arviointia, joka tehdään KKV:ssa tutkinnan yhteydessä. Tämän lisäksi Seppolan perusparannettavaa paloasemaa vuokrataan emokaupungin lukuun 31.3.2031 asti, minä aikana hyvinvointialue maksaa pääomavuokrana tehdyn remontin kustannukset.

Talousarviovuoden 2026 toimintaa haastaa taloudellisesti kolme päätekijää: palkankorotusten vaikutus, sosiaali- ja terveys- sekä pelastustoimen toimitilojen vuokrauksen yhtiöittäminen ja vähentyvä käyttö sekä yhteisöverotuottojen alentuminen. Palkankorotusten 3,18 prosentin kustannusvaikutuksen arvioidaan olevan nykyisellä henkilöstömäärällä yhteensä miljoona euroa. SOTEPE-toimitilojen vuokrauksen nettomuutos taloussuunnittelukaudella on arvioitu noin 2 miljoonan euron suuruiseksi. Yhteisöveron taso on vuodesta 2023 lähtien laskenut kaksi miljoonaa euroa tähän ja ensi vuoteen verrattuna.

Hyvinvointialueelle tapahtuvan vuokraustoiminnan myyntituotot olivat vuonna 2024 noin 6,7 miljoonaa euroa. Toimitilojen vuokraustoimintaa siirtyy Jämsän Yrityskiinteistöt Oy:lle vuoden 2026 alusta noin 1,5 miljoonan euron edestä. Rakennukset tulee kuntalain mukaan myydä käypään arvoon. Käyvän arvon määrittäminen rakennuksille tulee perustua niiden mahdollisuuteen tuottaa vuokratuottoja ostavalle yhtiölle. Käyvästä arvosta on saatu ulkopuolisen arvioijan lausunto ja kauppa toteutetaan vielä vuoden 2025 aikana.

Valtionosuusuudistus ei ole etenemässä tämän hallituskauden aikana, eikä sen voimaantulosta ole tehty päätöstä. Taseessa kirjanpidollisesti oleva 1,9 miljoonan euron kumulatiivinen alijäämä saataneen ennusteiden mukaisesti kuitattua vuoden 2025 tilinpäätöksessä. Todellisuudessa alijäämää ei ole, koska 6,9 miljoonan euron konsernirahasto ja taseessa oleva investointivarausten käytön jälkeinen poistoero 2,4 miljoonaa euroa, kattavat hyvinkin sen.

Kun taloussuunnitelmaa laaditaan, voidaan tasapainon arvioinnissa ottaa huomioon se ylijäämä, jonka arvioidaan kertyvän talousarvion laadintavuoden taseeseen. Eli jos kunnan tilinpäätöksessä on kertynyt ylijäämää (esim. poistoeroa tai vapaaehtoisia varauksia), ne voidaan laskea mukaan taloussuunnitelman tasapainoon. Käytännössä tämä mahdollistaa sen, että kunta voi hyödyntää aiempien vuosien ylijäämää tasapainon saavuttamiseksi, eikä suunnitelmakauden jokaista vuotta tarvitse olla erikseen ylijäämäinen – riittää, että kokonaisuus on tasapainossa tai ylijäämäinen suunnitelmakauden lopussa.

Taseeseen muodostuvaa yli 10 miljoonan euron ylijäämää ei ole tarkoitus käyttää talouden tasapainottamiseen ja siksi tähän taloussuunnitelmaan on sisällytetty vuosille 2027-2028 vuositaseella 1 miljoonan euron säästöpaketti käyttötalouteen.

Talousarvio vuodelle 2026 ei sisällä veronkorotuksia. Talousarvion mukaan vuoden 2026 vuosikate on 5,5 miljoonaa euroa ja se kattaa poistoista ja arvonalentumisista 69,8 %. Tilikauden alijäämä on 2 139 164 euroa.

Vuoden 2025 investointien nettomäärä on 9,3 miljoonaa euroa. Taloussuunnitelmavuosille on varattu suunnittelu- ja toteutusraha kirjastoa ja liikuntahallia varten. Tulorahoitus kattaa noin 5-6 miljoonaa euroa, ja nollatuloksella 7,7 miljoonaa. Uuteen strategiaan perustuvat investoinnit voidaan rahoittaa lainalla. Investointitulot ovat 0,6 miljoonaa euroa ja menot 9,94 miljoonaa euroa. Suurin osa määrärahoista kohdistuu kunnallistekniikkaan. Rakennuksiin varataan 2,0 miljoonaa euroa, josta paloaseman loppu-urakkaan käytetään 1,3 miljoonaa. Palosuojelurahasto avustaa urakkaa 250 000 eurolla.

Huojentavaa on, että Jämsän kaupungin ja kaupunkikonsernin lainamäärä on huomattavan alhainen. Tähän taloussuunnitelmaan on toissa vuonna lisätyn liikuntahallin lisäksi sisällytetty uuden kirjastorakennuksen rakentaminen sekä mahdollisesti lainoitettava Himoksen uusi rinnepalvelukeskus.

1.1.1 Yleiset kehitysnäkymät

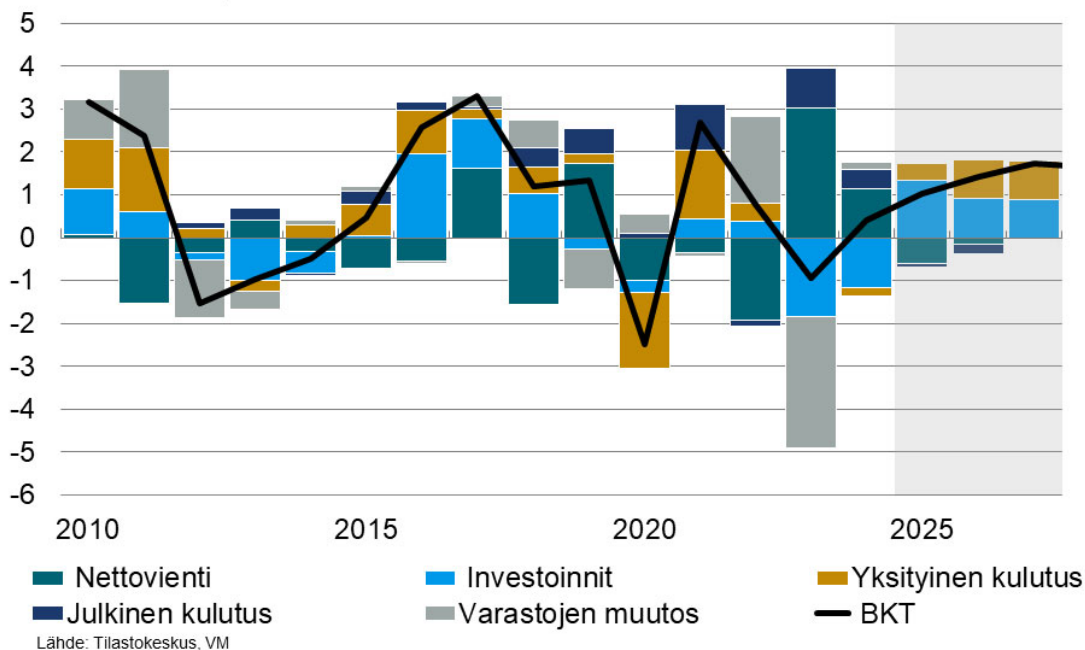
Maailmantalous

Suomen talouden toipuminen on ollut hidasta, mutta merkkejä nopeammastakin kasvusta on. Inflaation selvä hidastuminen ja korkojen lasku ovat parantaneet kotitalouksien ostovoimaa sekä Suomessa että vientimarkkinoilla. Talouden epävarmuus on kuitenkin kotimaassa ohjannut toistaiseksi lisätuloja enemmän säästämiseen kuin kulutukseen. Investoinneissa on odotettavissa nopeampaa kasvua, sillä energiasiirtymään ja puolustusteollisuuteen liittyvät hankkeet lisäävät investointeja merkittävästi ennustejaksolla (vuodet 2025-2027). Suurelta osin investointeihin liittyi myös viime vuoden talouskasvun tarkentuminen tilastoissa. Odotusten ja ennakkotietojen vastaisesti Suomen talous ei enää supistunutkaan viime vuonna, vaan kasvoi 0,4 prosenttia. Suomen talouskasvua rajoittavat kuitenkin rakenteelliset tekijät, erityisesti työvoiman tarjonnan niukkuus ja väestön ikääntyminen, mikä lisää työmarkkinoiden kohtaantohaasteita sekä sosiaali- ja terveyspalvelujen menoja. Osaaajapula hidastaa osaltaan yritysten mahdollisuuksia lisätä tuotantoa ja toteuttaa investointeja monilla toimialoilla. (VM, Taloudellinen katsaus, syksy 2025)

Talouskasvua hidastavat Yhdysvaltojen asettamat tullit, jotka heikentävät kansainvälistä tavarakauppaa ja lisäävät yritysten kustannuksia. Talouskasvun kannalta on kuitenkin suotuisaa, että EU:n vastatoimet ovat jäämässä vähäisiksi ja tehdyt tullisopimukset vähentävät kauppapoliittista epävarmuutta. Kysyntää vientimarkkinoilla tukevat Euroopan kasvavat panostukset puolustusteollisuuteen ja infrastruktuuriin. BKT:n arvioidaan kasvavan Suomessa 1,0 prosenttia vuonna 2025, 1,4 prosenttia vuonna 2026 ja 1,7 prosenttia vuonna 2027. (VM, Taloudellinen katsaus, syksy 2025)

Suomen BKT ja kysyntäerät

vuosimuutos ja kontribuutio, %

Maailmantalouden epävarmuus on hieman vähentynyt alustavien tullisopimusten myötä, mutta geopoliittiset jännitteet ja Yhdysvaltojen kauppapolitiikka pitävät epävarmuuden edelleen korkealla tasolla. Tämä heikentää investointinäkymiä ja lisää yritysten varovaisuutta. Euroalueen talous on elpymässä hitaasti, ja Euroopan turvallisuustilanne sekä globaalit kauppapoliittiset ristiriidat vaikuttavat markkinoiden luottamukseen ja rahoituksen saatavuuteen. Kansainvälistä toimintaympäristöä haastavat myös energian ja logistiikan kohonneet kustannukset, jotka heikentävät yritysten kustannuskilpailukykyä erityisesti energiantensiivisillä aloilla. (VM, Taloudellinen katsaus, syksy 2025)

Suomen vientiä on heikentänyt erityisesti vaisu kysyntä Euroopassa. Viennin kasvun odotetaan nopeutuvan euroalueen talouden elpyessä ja Suomen kustannuskilpailukyyn ollessa kunnossa. Kasvua hidastavat kuitenkin Yhdysvaltojen korotetut tullit ja euron vahvistuminen. Tuonnin kasvu on nopeutumassa vientiä enemmän, sillä Suomessa kysynnän kasvusta merkittävä osa tulee investoinneista, joissa tuontipanoksilla on suuri osuus. Pitkän aikavälin kasvun näkymiä rajoittaa myös tuottavuuden hidas kehitys. Yritysten tuottavuus on kasvanut viime vuosina vain maltillisesti, ja tuottavuuden paraneminen on edellytys talouden kestäväälle kasvulle. (VM, Taloudellinen katsaus, syksy 2025)

Inflaatio on alentunut selvästi ja hintojen nousu on myös pysymässä maltillisena. Inflaatiota ovat hidastaneet erityisesti energian ja omistusasumisen hintojen lasku sekä korkojen lasku. Pohjainflaatio on kuitenkin edelleen hieman yli kahden prosentin ja nopeampaa kuin euroalueella keskimäärin, osin kulutusverojen korotusten takia. (VM, Taloudellinen katsaus, syksy 2025)

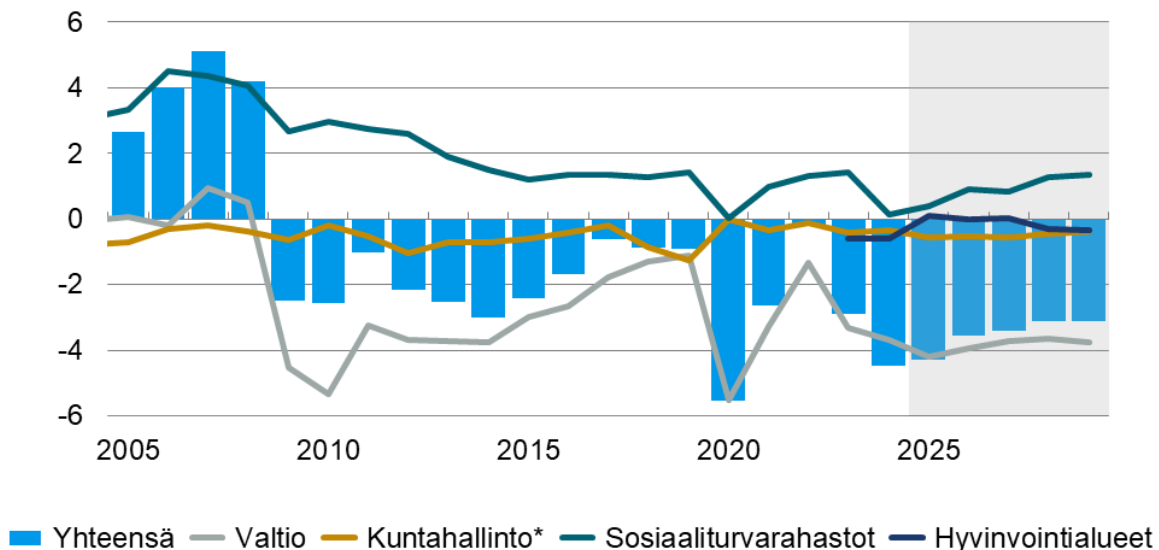
Inflaation hidastumisen ja palkankorotusten ansiosta reaaliensiot ovat kääntyneet kasvuun. Kotitalouksien keskimääräisten reaalitulojen kasvua hidastavat tänä vuonna kuitenkin heikko työllisyystilanne, sosiaalietuuksien leikkaukset ja kulutusverojen korotukset. Ensi vuonna käytettävissä olevien reaalitulojen kasvun ennakoita nopeutuvan työllisyystilanteen parantuessa ja ansiotuloverotuksen keventyessä. Kokonaiskysyntää hidastaa edelleen rakentamisen poikkeuksellisen matala taso, ja asuin- sekä toimitilarakentamisen odotetaan elpyvän hitaasti. (VM, Taloudellinen katsaus, syksy 2025)

Reaalitulojen kasvusta huolimatta kulutus ei ole vielä kasvanut. Heikko työllisyystilanne, epävarmuus ja matala luottamus talouteen ovat kasvattaneet säästämisastetta. Ennusteen mukaan kulutus kasvaa tulevina vuosina tuloja nopeammin, mikä alentaa säästämisastetta vähitellen kohti pitkän aikavälin keskimääräistä tasoa. (VM, Taloudellinen katsaus, syksy 2025)

Julkisyhteisöjen alijäämä on tänä vuonna 4,3 prosenttia suhteessa BKT:hen. Talouden heikko suhdanne osuu kaikkein kipeimmin valtionhallintoon, jonka alijäämä on 4,2 prosenttia suhteessa BKT:hen. Valtio kantaa myös puolustusmenojen ja velanhoitomenojen kasvusta aiheutuvan rasituksen. (VM, Taloudellinen katsaus, syksy 2024)

Julkisyhteisöjen rahoitusasema

suhteessa BKT:hen, %

*Ml. hyvinvointialuehallinto vuoden 2022 loppuun saakka

Lähde: Tilastokeskus, VM

	2023	2024	2025*	2026*	2027*
Volyymin muutos, %					
Bruttokansantuote markkinahintaan	-0,9	0,4	1,0	1,4	1,7
Tavaroiden ja palvelujen tuonti	-6,7	-1,0	2,5	1,9	3,0
Kokonaistarjonta	-2,8	0,0	1,5	1,6	2,1
Tavaroiden ja palvelujen vienti	-0,4	1,7	1,0	1,6	2,9
Kulutus	1,2	0,3	0,4	0,9	1,2
yksityinen	0,0	-0,4	0,8	1,8	1,8
julkinen	3,9	1,7	-0,3	-1,0	-0,1
Investoinnit	-7,4	-5,0	6,0	3,9	3,7
yksityiset	-8,3	-7,7	4,2	3,9	4,8
julkiset	-3,1	7,7	13,4	4,2	-0,3
Kokonaiskysyntä	-2,8	0,3	1,5	1,6	2,1
kotimainen kysyntä	-3,9	-0,3	1,7	1,6	1,8
	2023	2024	2025*	2026*	2027*
Suhteessa BKT:hen, %					
Julkisyhteisöjen menot	55,9	57,8	57,4	56,6	55,7
Veroaste	42,7	42,2	42,3	42,4	41,9
Julkisyhteisöjen nettoluotonanto	-2,9	-4,5	-4,3	-3,6	-3,4
Valtionhallinnon nettoluotonanto	-3,3	-3,7	-4,2	-4,0	-3,7
Julkisyhteisöjen velka	77,1	82,1	86,9	88,5	88,6
Valtionvelka	57,2	61,4	65,7	67,1	67,7

	2023	2024	2025*	2026*	2027*
Bruttokansantuote, arvo, mrd. euroa	273	276	285	295	307
Bruttokansantuotteen hinta, muutos, %	3,5	0,7	2,0	2,2	2,4
Palvelut, volyymin muutos, %	0,6	0,0	0,3	0,9	1,4
Koko teollisuus, volyymin muutos, %	1,6	3,9	2,6	1,8	1,6
Työn tuottavuus, muutos, %	-0,3	1,2	1,8	0,7	0,4
Työlliset, muutos, %	0,3	-1,0	-0,3	0,8	1,3
Työllisyysaste (20–64-vuotiaat), %	77,9	76,7	76,2	76,5	77,3
Työttömyysaste, %	7,2	8,4	9,4	9,0	8,4
Kuluttajahintaindeksi, muutos, %	6,2	1,6	0,4	1,4	1,9
Ansiotasoindeksi, muutos, %	4,2	3,1	3,0	3,6	3,0
Vaihtotase, mrd. euroa	-2,2	-0,1	-1,0	-1,0	-1,1
Vaihtotase, suhteessa BKT:hen, %	-0,8	0,0	-0,3	-0,4	-0,4
Lyhyet korot (euribor 3 kk), %	3,4	3,6	2,1	1,8	2,0

Lähde: VM Taloudellinen katsaus, syksy 2025

Yhdysvaltojen aiheuttamat kaupan jännitteet vaikuttavat monella tavalla maailmantalouden näkymiin. Vaikka epävarmuus tulleista on osin vähentynyt saavutettujen sopimusten myötä, se ei ole kokonaan hävinnyt. Yhdysvaltojen asettamat tullit haittaavat maailman tavarakauppaa ja aiheuttavat kustannusten nousua yrityksille ja hintojen nousua kuluttajille. Samaan aikaan geopolittiset jännitteet aiheuttavat levottomuutta, joskin niiden markkinavaikutukset ovat viime kuukausina olleet vaimeita. Maailmantalous kasvaa 2,9 prosenttia 2025, ja kasvu kiihtyy kolmeen prosenttiin 2026 pitkälti Euroopan vetämänä. (VM, Taloudellinen katsaus, syksy 2024)

Kuntatalouden yleiset kehitysnäkymät

Valtiovarainministeriö on julkaisut 22.9.2024 kuntatalousohjelman vuodelle 2026. Kuntien taloustilanne heikkeni odotetusti vuonna 2024 edelliseen vuoteen verrattuna. Heikentymistä selittää pääosin se, että vuonna 2023 sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen kertaluonteiset erät vahvistivat merkittävästi taloutta niin kunnissa kuin kuntakonserneissakin. Vuoden 2024 tilanne oli kuitenkin parempi kuin mitä vuoden takaisessa kuntatalousohjelmassa ennakoitiin. Kuntien yhteenlaskettu vuosikate heikkeni lähes miljardilla eurolla noin 3,26 mrd. euroon. Tilikauden tuloksen heikkeneminen oli kuitenkin hieman maltillisempaa johtuen muutamista satunnaisista eristä. Toiminnan ja investointien rahavirta kääntyi ensimmäistä kertaa 2020-luvulla negatiiviseksi, mikä näkyi myös lainakannan selvänä kasvuna. (VM, Kuntatalousohjelma 2026)

Kuntakonsernien yhteenlaskettu vuosikate heikkeni yli 800 milj. eurolla noin 5,86 mrd. euroon. Vuosikate riitti kattamaan selvästi poistot, mutta ei kasvaneita nettoinvestointeja. Negatiivisen vuosikatteen kuntakonsernien määrä (9) pysyi kuitenkin edellisvuoden tapaan vähäisenä. Kuntakonsernien yhteenlaskettu tulos heikkeni edellisestä vuodesta 735 milj. eurolla 1,37 mrd. euroon. Sellaisten kuntakonsernien määrä, joilla on taseessa kertynyttä alijäämää, kasvoi yhdellä 21:stä 22:een. Alijäämäiset kuntakonsernit olivat pääosin pienten alle 2 000 asukkaan kuntien konserneja. (VM, Kuntatalousohjelma 2026)

Kuntakonsernien yhteenlaskettu lainamäärä kasvoi edellisvuoteen verrattuna. Lisäystä oli 1,83 mrd. euroa lainamäärän ollessa 40,66 mrd. euroa. Toiminnan ja investointien rahavirta heikkeni merkittävästi olleen 2,0 mrd. euroa negatiivinen, jolloin investointeja on jouduttu rahoittamaan lainoilla ja kertyneillä rahavaroilla. Aiempien vuosien tavoin suurilla kaupungeilla olivat selvästi suurimmat asukaskohtaiset lainamäärät ja pienillä kunnilla pienimmät. (VM, Kuntatalousohjelma 2026)

Oheinen taulukko kuvaa kuntatalouden tilannetta vuosina 2024-2029 tuloksen muodostumisen ja rahoituksen osalta (mrd. euroa). Velkaantuminen kasvaa, koska tulorahoitus ei kata investointien määrää.

Tuloksen muodostuminen	2024	2025	2026	2027	2028	2029
1. Toimintakate	-14,3	-15,4	-16,2	-16,6	-17,1	-17,5
2. Verotulot	14,1	14,1	14,8	15,4	16,0	16,6
3. Valtionosuudet, käyttötalous	3,4	4,1	4,2	4,2	4,5	4,7
4. Raholtustuotot ja kulut, netto	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2
5. Vuosikate	3,6	3,0	3,2	3,1	3,7	4,1
6. Polstot	-2,9	-3,0	-3,1	-3,2	-3,3	-3,4
7. Satunnaiset erät, netto	0,4	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0
8. Tilikauden tulos	1,1	0,4	0,1	0,0	0,4	0,7
Rahoitus						
9. Vuosikate	3,6	3,0	3,2	3,1	3,7	4,1
10. Satunnaiset erät	0,4	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0
11. Tulorahoituksen korjauserät	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4
12. Tulorahoitus, netto	3,5	3,0	2,7	2,7	3,3	3,7
13. Käyttöomaisuusinvestoinnit	-4,8	-4,9	-5,1	-5,2	-5,4	-5,6
14. Rahoitusosuudet ja myyntitulot	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
15. Investoinnit, netto	-3,9	-4,0	-4,2	-4,2	-4,5	-4,7
16. Toiminnan ja investointien rahavirta	-0,4	-1,1	-1,4	-1,5	-1,2	-1,0
17. Lainakanta	20,5	21,5	22,9	24,4	25,6	26,5
18. Kassavarat	6,5	6,3	6,1	5,9	5,6	5,4
19. Nettovelka (lainat - kassavarat)	14,0	15,2	16,9	18,6	19,9	21,1

Lähde: VM, Kuntatalousohjelma 2026

Pääministeri Orpon hallituksen linjaamien toimenpiteiden yhteisvaikutus heikentää kuntataloutta noin 170 milj. eurolla vuonna 2026 vuoteen 2025 verrattuna. Vuoden 2026 talousarvioesityksessä kuntataloutta heikentävät erilaiset valtiontalouden sopeutustoimet. Kun tarkastellaan pääministeri Orpon hallituksen päätösperäisten toimien vaikutuksia koko vaalikauden ajalta, nettovaikutus on yhteensä noin 200 milj. euroa kuntataloutta vahvistava vuonna 2026. Valtio osoittaa kuntien valtionapuihin noin 5,9 mrd. euroa vuonna 2026, mikä on noin 3 prosenttia enemmän kuin vuonna 2025. Laskennalliset valtionosuudet ovat noin 4,9 mrd. euroa, kuntien verotulomenetysten korvaukset noin 0,5 mrd. euroa ja muut valtionavut noin 0,5 mrd. euroa. (VM, Kuntatalousohjelma 2026)

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus on vuonna 2026 noin 3,55 mrd. euroa. Valtionosuus kasvaa vuoden 2025 varsinaiseen talousarvioon verrattuna noin 185,5 milj. euroa. Nettomääräisesti tehtävämuutosten vaikutus valtionosuuden tasoon on 69 milj. euroa vuonna 2026. Vuonna 2026 valtionosuutta lisäävät indeksikorotus 111,1 milj. euroa ja kustannustenjaon tarkistus 127,5 milj. euroa. Valtionosuuteen esitetään hallituksen päättämien kasvutoimien rahoitukseen liittyvä 75 milj. euron pysyvä valtionosuuden vähennys. Myös sote-uudistuksen siirtolaskelmien tarkentumiseen liittyvä väliaikainen vähennys ja hallitusohjelman mukainen indeksikorotuksen 1 %-yksikköä vastaava vähennys pienentävät valtionosuutta vuonna 2026. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan valtionosuudet kunnille ovat vuonna 2026 noin 1,3 mrd. euroa, kuten tänäkin vuonna. Kuntien kotouttamistehtävien lainsäädännöllisiä velvoitteita puretaan ja määrärahaa leikataan 30 miljoonaa euroa vuoden 2027 tasolla. (VM, Kuntatalousohjelma 2026)

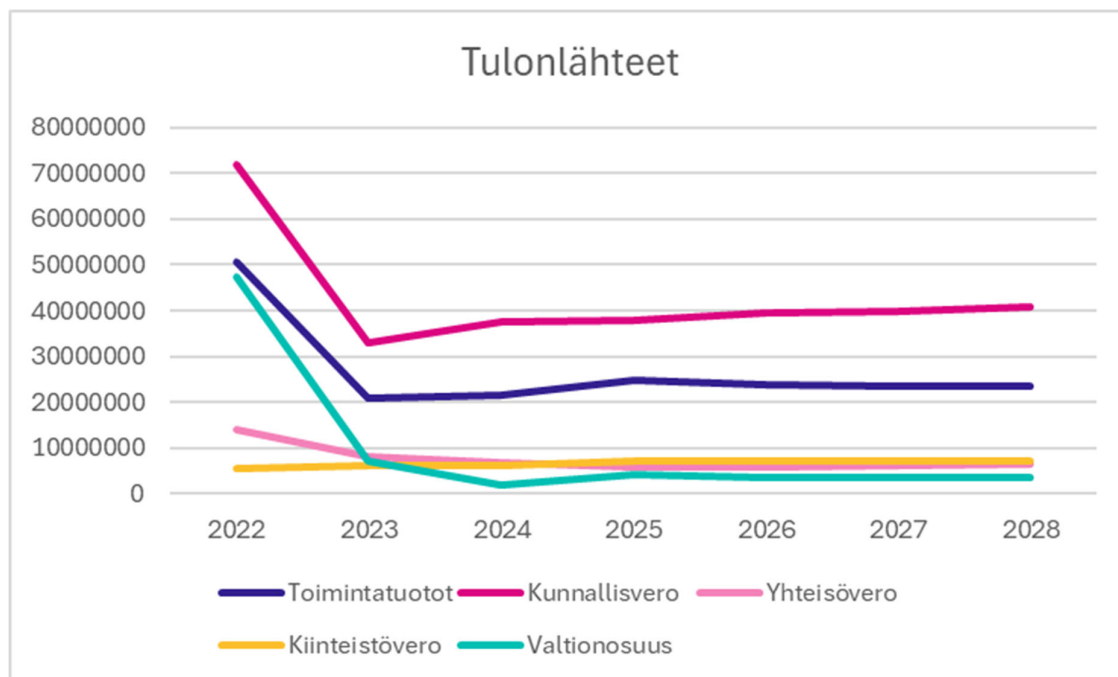
Kuntatalousohjelmassa kuntien rahoitusaseman muutosta arvioidaan koko maan näkymien ohella myös kuntakokoryhmittäin. Kuntatalouden tarkastelujaksolla vuoteen 2029 saakka on epätasapaino tulojen ja menojen välillä. Tarkastelukauden loppua kohden mentäessä tilanne kääntyy kohti tasapainoa Manner-Suomen tasolla, kun pääministeri Orpon hallitusohjelman mukainen indeksijarru peruspalvelujen valtionosuudessa ja sote-uudistuksen määräaikaiset vähennykset koskien vuoden 2023 valtionosuuksia poistuvat. (VM, Kuntatalousohjelma 2026)

Laskennallinen kunnallisveroprosentin korotuspaine kasvaa kaikissa kuntakokoryhmissä tarkastelujakson alussa, mutta maltillistuu vuoteen 2029 mentäessä. Isoimmat korotuspaineet kohdistuvat painelaskelman perusteella vuosiin 2026 ja 2027 ja koskevat kaikkia kuntakokoryhmiä. Korotuspaine kasvaa lähivuosina erityisesti väestöään menettävissä ja vanhemman väestön kunnissa, joissa veroprosentit ovat pääsääntöisesti jo nyt valtakunnallista keskitasoa korkeammat. Veropohjan rapautuminen voi olla kasvava uhka varsinkin pienemmissä kuntakokoryhmissä. (VM, Kuntatalousohjelma 2026)

1.1.2 Kuntatalous Jämsässä

Kaupungin talouden yleiskuva ja kehitys

Jämsän kaupungin rahoitus muodostuu omien palvelujen toimintatuotoista, valtionosuuksista ja verorahoituksesta. Oheisesta graafista ilmenee näiden kehitys hyvinvointialueuudistuksen jälkeen. Vuoden 2023 alusta lukien vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisestä siirtyi kunnilta ja kuntayhtymiltä 21 hyvinvointialueelle.

Vuoden 2025 alusta työllisyysalueet aloittivat toimintansa niin, että Jämsän kaupunki toimii vastuukuntana Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueella. Valtionosuudet nousivat rahoittamaan tätä toimintaa. Vuoden 2026 alusta kaupunki ei enää voi toimia markkinoilla hyvinvointialueelle vuokraamiensa toimitilojen osalta ja siksi toimintatuotot laskevat.

Taseen kumulatiivista alijäämää saatiin tilinpäätöksessä 2024 supistettua -1,9 miljoonaan euroon. Ennusteiden mukaan tilinpäätöksessä 2025 alijäämä saataneen kuitattua kokonaan pois. Tämän lisäksi tasetta vahvistaa 6,9 miljoonan euron konsernirahasto, joka purettaneen ylijäämän lisäykseksi viimeistään tilinpäätösvaltuustossa. Taseessa oleva 2,4 miljoonan euron poistoero luetaan myös tasapainoa vahvistavaksi eräksi.

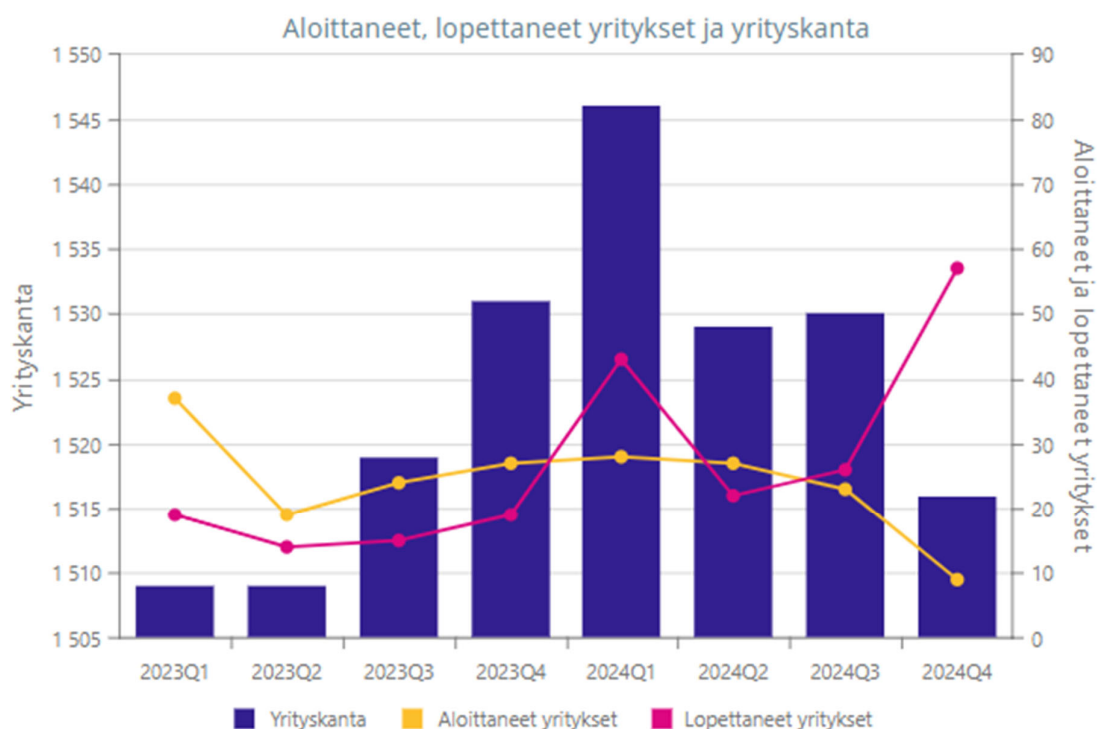
Tilivuoden 2025 tulosenuste on syksyn ajan ollut 2,0 miljoonan euron tienoilla. Ennustetta vahvistaa vielä Jyväskylän ammattikorkeakoulun osakkeista saatava noin 220 000 euron myyntivoitto ja hovioikeuden päätöksen mukaan mahdollistuva noin 950 000 euron pakollisen varauksen peruutus liittyen potilasvanhinkomaksuihin.

Hyvinvointialue purki syksyllä 2025 vuokrasopimukset kaikista kiinteistöistä ja vuoden 2025 aikana on neuvoteltu uusista vuokrasopimuksista niihin kiinteistöihin, jotka hyvinvointialueen palveluverkkouudistusten jälkeen jäivät toimintaan. Emokaupungin vuokraustoiminnan piiriin jätetään edelleen ne rakennukset, joissa toiminta tulee loppumaan kokonaan lähivuosina.

Jämsän kuuluminen yritystuissa Suomen II tukialueeseen, rakennemuutoksen vaikutusten korjaamiseen tarkoitettu AKKE-rahoitus sekä muut kehittämisen tuet luovat edelleen perustan toimenpiteille, joilla tuetaan paikallista yrittäjyyttä ja työpaikkojen syntymistä. Tämä taloussuunnitelma sisältää riittävät omavaraisuusosuudet vielä haettaviin hankerahoituksiin.

CAP-suunnitelman (maaseudun kehittämisrahoitus) kansallisen rahoitusosuuden tuntuva vähentäminen on toteutunut, mikä heijastuu suoraan myös rahoituksen EU:n osuuteen. Maaseudun kehittämistukien puolittuminen heikentää suoraan jämsäläisten yritysten edellytyksiä toteuttaa kehittämis- ja investointihankkeita. Kaupungin on etsittävä vaihtoehtoisia rahoitusmalleja ja priorisoitava omat kehittämistoimensa entistä strategisemmin, jotta yritysten kasvuhaluukkuus ei tukeudu julkisen rahoituksen supistumiseen.

Kaupunki voi vaikuttaa elinkeinopolitiikallaan työpaikkojen syntymiseen ja elinkeinoympäristön vetovoimaan erityisesti paikallisten päätösten kautta. Vaikka suuri osa elinkeinopolitiikan reunaehdoista muodostuu globaaleista markkinoista ja kansainvälisistä tekijöistä, joihin kaupungilla ei ole suoraa vaikutusvaltaa, Jämsän tulee vahvistaa proaktiivista edunvalvontaa kansallisella tasolla. Edunvalvonta keskittyy avainkysymyksiin, kuten veropolitiikkaan (esim. kuntien veropohjan vahvistaminen), väylähankkeisiin (esim. liikenneinfran kehittäminen), aluepalveluiden sijoittumiseen ja kuntarakenteen palveluiden muutoksiin (erityisesti sote-uudistuksen jälkeinen asema). Kaupungin on sitouduttava tiiviiseen yhteistyöhön seutukunnallisten toimijoiden ja vaikuttajien kanssa Jämsän elinvoimaisuuden turvaamiseksi muuttuvassa taloustilanteessa.

Statfin

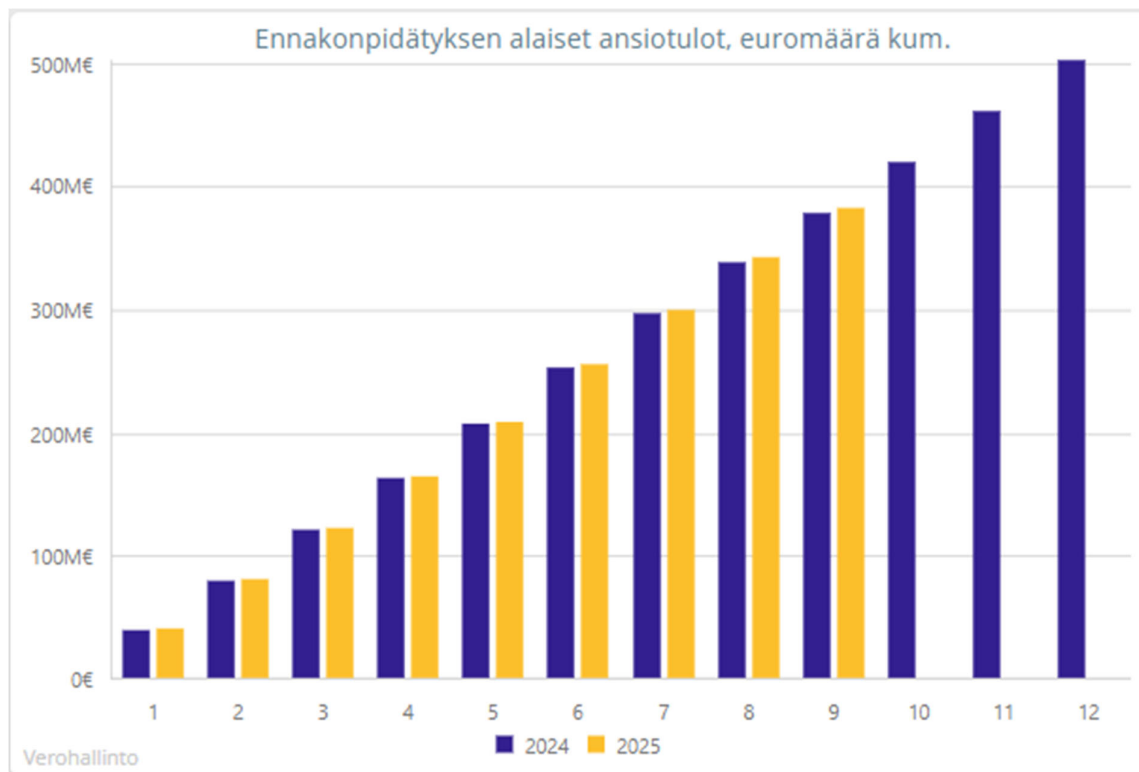
Verotulot ja valtionosuudet

Kunnallisveron kertymä vuonna 2025 on jäämässä noin miljoonalla talousarvion laadintahetken ennusteista ja vajaa puoli miljoonaa alkuperäisestä talousarviosta. Tilitykset ovat kumulatiivisesti ja koko vuoden ennusteidenkin mukaisesti vain muutama sata tuhatta euroa paremmat kuin edellisvuonna.

Kiinteistöveroprosenttien korotus vuoden 2024 alusta on parantanut Jämsän kaupungin verotulokertymää vasta vuoden 2025 aikana nousten koko vuoden tasolla miljoonaa edellisvuotta korkeammaksi.

Ennakonpidätyksenalaisten ansiotulojen määrä ylittää juuri ja juuri edellisvuoden vastaavat luvut.

Valtionosuusrahoitus on kunnalle yleiskatteellinen tuloerä, jota ei ole korvamerkitty tiettyjen palvelujen järjestämiseen, vaan kunta itse päättää valtionosuusrahoituksensa tarkoituksenmukaisimmasta käytöstä. Vuoden 2023 alusta alkaen sosiaali- ja terveys- sekä pelastustoimi siirtyivät kunnilta hyvinvointialueiden järjestettäväksi. Uudistuksessa kunnilta siirrettiin yhtä paljon verotuloja ja valtionosuuksia valtiolle kuin siirtyvien tehtävien kustannuksia siirtyi. Näiden sote-siirtolaskelmien lopputuloksena Jämsän valtionosuudet laskivat 70 % kuuden miljoonan tasosta 1,7 miljoonaan euroon vuonna 2024. Vuoden 2025 valtionosuudet 4,1 miljoonaa euroa sisältävät rahoituksen työllisyysalueiden rahoitukseen ja työmarkkinatukien korotukseen. Työvoimapalveluiden järjestämisestä ja kotoutumisen edistämisestä muodostui siten kunnille uusi valtionosuustehtävä vuoden 2025 alusta alkaen. Uusien tehtävien rahoitus vietiin osaksi valtionosuuden laskennallista kustannuspohjaa ja rahoitus kohdennettiin kunnille määrättyjen valtionosuuskriteerien kautta. Kuntakohtaisesti rahoitus kohdentuu työikäisen väestön, työttömien ja palveluissa olevien määrän sekä vieraskielisyyden perusteella.

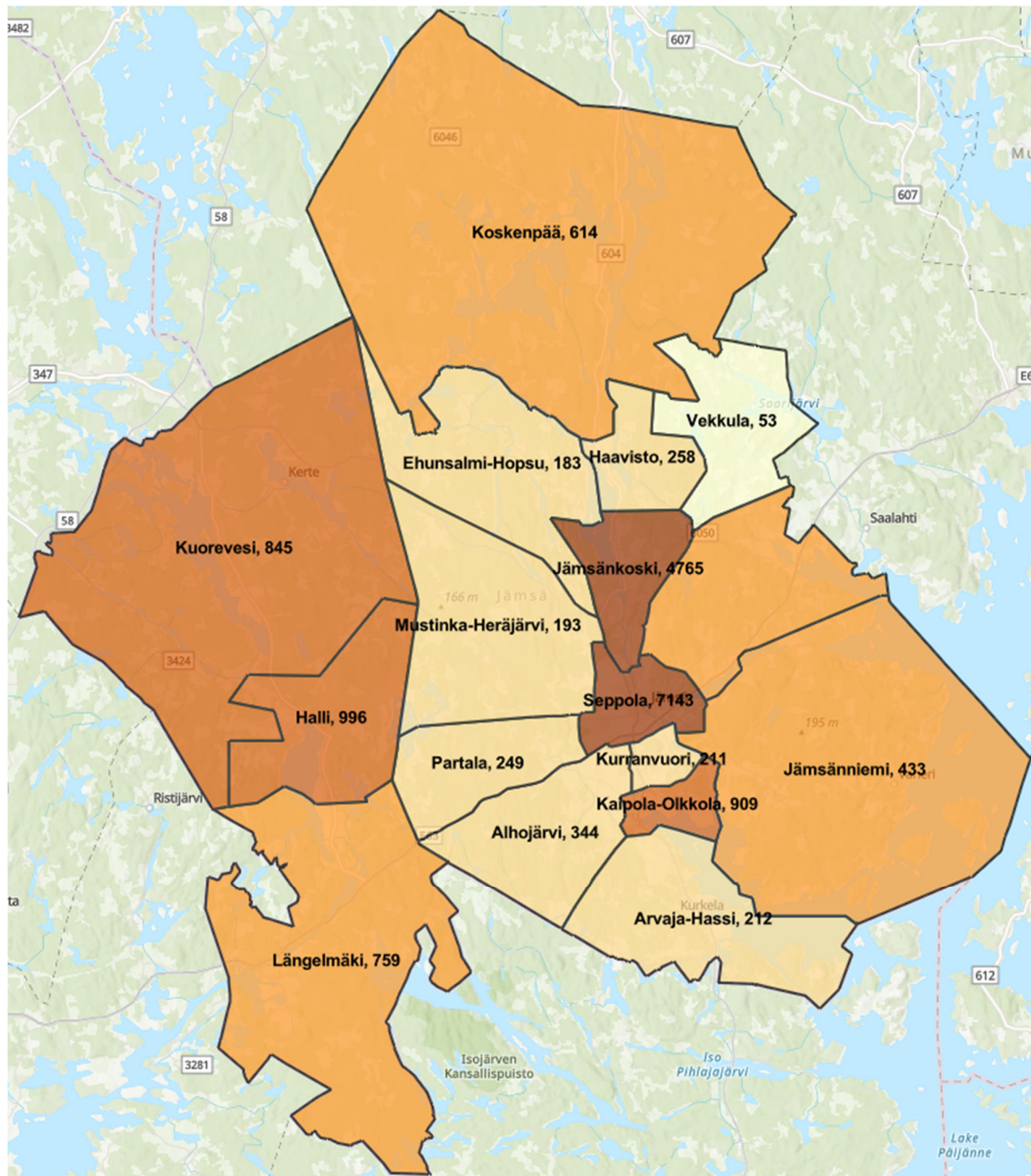
Talouden ohjaus ja seuranta

Kaupunkikonsernin talouden ohjausjärjestelmä perustuu kaupungin keskitettyyn rahoituksen ja kirjanpidon järjestelmään, jota talouspalvelut koordinoi keskitetysti. Talouden kannalta organisaation rakenne korostaa tulostavastuuta ja organisaatiossa on yhteneväiset toiminnan ja talouden toimivallan sekä vastuun rajat. Toimialoilla ja tulosalueilla toteutetaan valtuuston hyväksymän strategian pohjalta hyväksyttyä taloussuunnitelmaa ja -arviota. Valtuustoon nähdessä vastuutasoina ovat erikseen toimialan toimintatuotot ja toimintakulut. Taloussuunnitelmaan sisällytetään toiminnan mittarit, henkilöstömäärän seuranta ja tuotteiden ja palvelujen myynnin tavoiteasetanta. Vuositasolla toimintaa seurataan osavuosisikatsauksin (2 per vuosi) sekä tilinpäätöksen, talousarvion raamituksen ja talousarvion laadinnan yhteydessä.

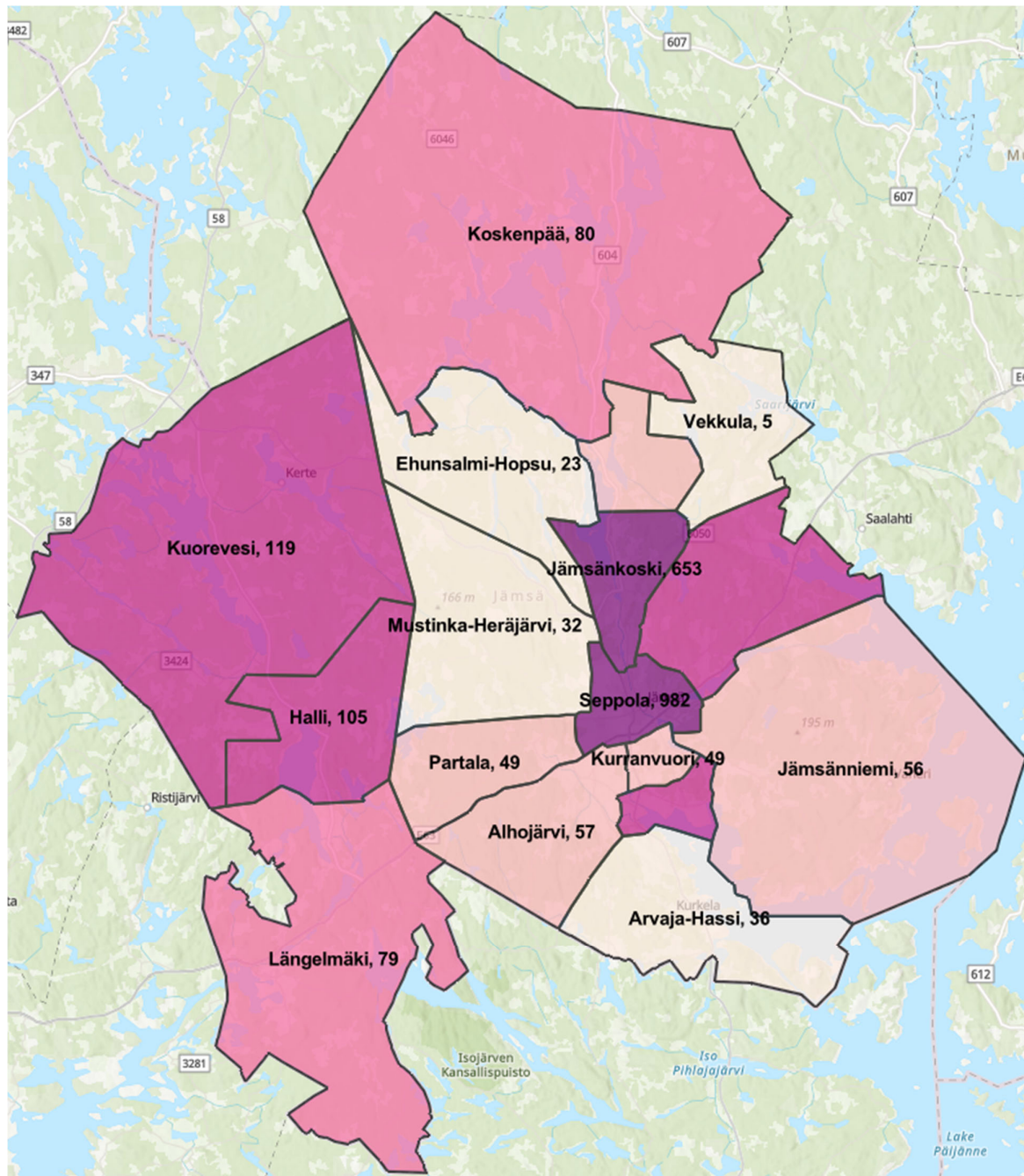
Kuntalaisille ja yrityksille tarjottavien palveluiden kustannuslaskenta- ja hinnoitteluperiaatteet ratkaistaan yhtäläisin periaattein talouspalveluiden ohjeiden mukaisesti. Käytettävät kustannuslaskennan periaatteet dokumentoidaan yksikkökohtaisesti. Sisäistä laskutusta vähennetään eri yksiköiden välillä varsinkin silloin kun ko. palvelu palvelee tasaisesti kaikkia kaupungin toimintoja. Tukipalveluiden kustannusten vyörytys operatiivisille palveluluokille toteutetaan talouspalvelujen toimesta keskitetysti toimintakulujen suhteessa. Perinteisestä vyörytyksestä/laskutuksesta kustannuspaikkojen välillä voidaan siten luopua. Koko kaupunkia palveleva yksikkö saa käyttöönsä siten määrärahan tehtävän hoitamiseen ja valvoo toiminnan kustannustehokkuutta. Suurimmat poikkeukset tähän muodostavat sisäiset vuokrat ja tietohallinnon laskutus. Toimitilojen käytön optimointi tulee olla operatiivisen yksikön harkinnassa, samoin kuin se, tuotetaanko palvelut perinteisesti vai digitaalisesti. Ulkopuolisten hintojen vertailussa käytetään erillisiä seurannan ja kustannuslaskennan apuvälineitä ja ohjelmia. Tuotteiden hinnoittelun on oltava läpinäkyvää.

Väestö ja työpaikat

Jämsä on pinta-alaltaan laaja monine taajamineen. Väestöstä suurin osa asuu Seppolan ja Jämsänkosken keskusta-alueilla. Muut taajamat ovat Halli, Kaipola, Koskenpää ja Länkipohja. Merkittävä loma-asumisen keskittymä on Himoksen alueella, jossa sijaitsee myös yksi Suomen suurimmista laskettelukeskuksista. Oheisissa kuvissa on esitetty Jämsän karttapalvelun mukaiset asukasmäärät pienalueittain ja 0-17 -vuotiaat lapset oppilaaksiottoalueittain 01/2025 tilanteen mukaisina.

Kuva: Asukkaat pienalueittain

Kuva: 0-17 -vuotiaat lapset oppilaaksiottoalueittain

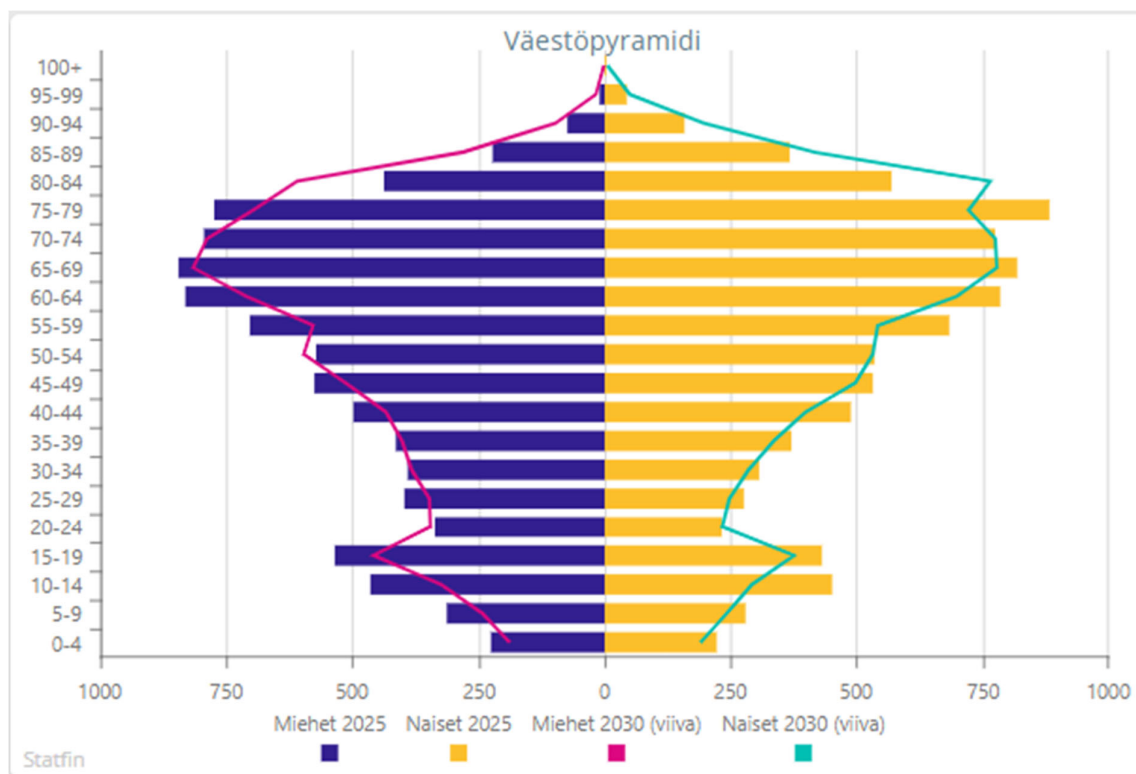
Asukasluvun lasku on ainakin toistaiseksi pysähtynyt maahanmuuttajien määrän lisääntymisestä johtuen luonnollisen väestömuutoksen ollessa reilusti negatiivinen.

	2021	2022	2023	2024
Jämsä				
Väestö 31.12.	19 767	19 347	19 182	19 116

Jämsän asukaslukutavoite määritellään tässä talousarviossa 19 000 asukkaaseen tilanteessa 31.12.2026. Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaan Jämsän väestömäärä vähenee vuoden 2026 loppuun mennessä 18 519 asukkaaseen. Vuoden 2025 lopun ennuste on ollut 18 743 asukasta, mutta syyskuussa 2025 asukasluku on 19 192 asukasta, mikä ennustaa parempaa lopputulemaa.

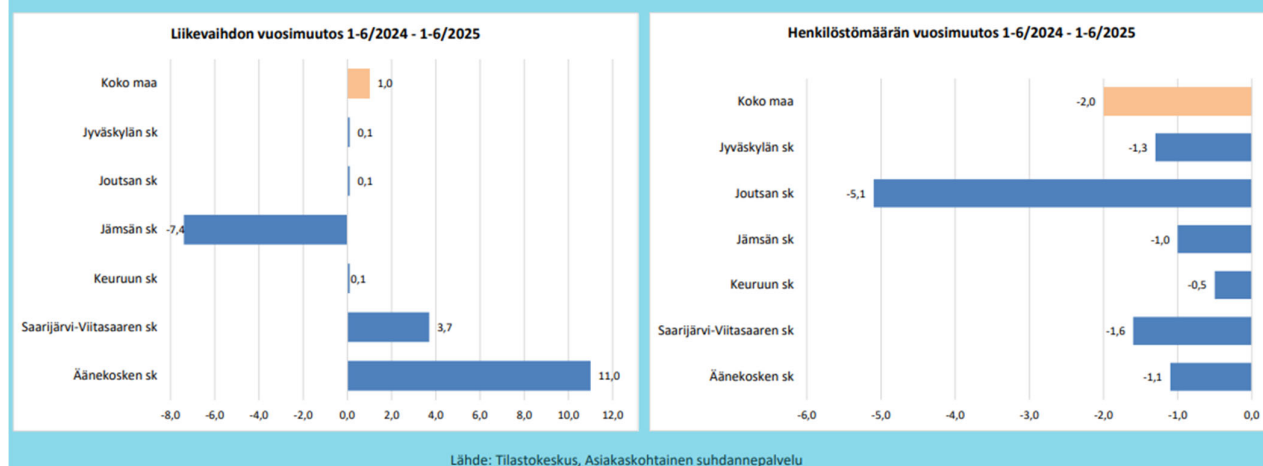
	Yhteensä
	Yhteensä
	Väestö 31.12. (omavaraisennuste 2024)
Jämsä	
2025	18 743
2026	18 519
2027	18 293
2028	18 065
2029	17 836
2030	17 607
2035	16 481
2040	15 403
2045	14 344

Väestöpyramidi kuvaa asukkaiden ikäluokkia vuonna 2025 ja ennustetta vuonna 2030.

Keski-Suomen aikajana II/2025 Katsaus Keski-Suomen elinkeinoelämän kehitykseen -dokumentin mukaan (Tilastokeskus) Jämsän seutukunnan yritysten liikevaihto on laskenut 7,4 % ja henkilöstömäärä 1,0 %.

Liikevaihdon ja henkilöstömäärän vuosimuutos seuduilla, %

Keski-Suomen liiton tilastojen mukaan vuosien 2012-2023 välillä Jämsästä on kadonnut 1 804 työpaikkaa, joista teollisuudesta 699.

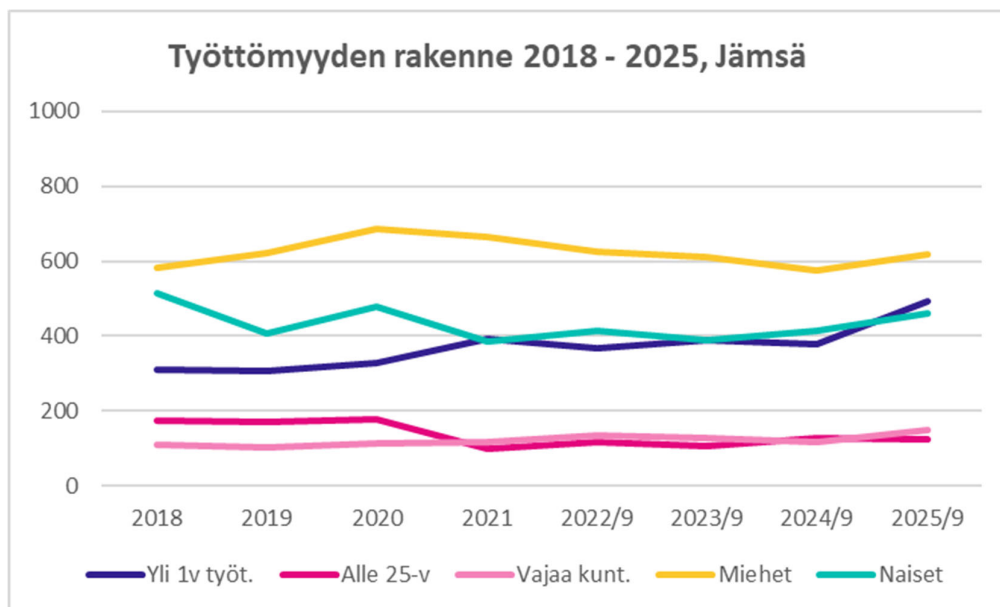
Työpaikkamäärän kehitys	Jämsä	Teollisuus
2012	8510	2429
2013	8241	2407
2014	7896	2318
2015	7769	2281
2016	7778	2305
2017	7695	2270
2018	7540	2179
2019	7400	2152
2020	7146	2040
2021	6999	1776
2022	6978	1779
2023	6706	1730

Työllisyys

Keski-Suomen alueella oli syyskuun 2025 lopussa 16 701 työtöntä työnhakijaa. Se on 8,4 % enemmän kuin vuotta aikaisemmin, mutta 233 henkilöä vähemmän kuin kuukausi aiemmin. Työttömien työnhakijoiden osuus maakunnan työvoimasta on tällä hetkellä 13,2 prosenttia. Jämsässä työttömyys on noussut 13,4 prosenttiin ja työttömiä on 89 henkilöä enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Samalla työvoiman määrä on laskenut 260 henkilöllä.

Vuosi	Työvoima	Työttömät	Työttöaste	Muutos %	Yli 1v työt.	%	Alle 25-v	%	Vajaa kunt.	%	Miehet	%	Naiset	%
2021	8539	1051	12,3	-9,6	391	37,2	98	9,3	117	11,1	666	63,4	385	37
2022/9	8451	1042	12,3	-0,9	367	35,2	116	11,1	134	12,9	627	60,2	415	39,8
2023/9	8304	1000	12	-4	390	39	107	10,7	127	12,7	610	61	390	39
2024/9	8311	991	11,9	-0,9	379	38,2	126	12,7	118	11,9	576	58,1	415	41,9
2025/9	8051	1080	13,4	9	494	45,7	125	11,6	148	13,7	618	57,2	462	42,8

Nuorisotyöttömien määrä on pysynyt Jämsässä edellisen vuoden tasolla, mutta pitkäaikaistyöttömien määrä on noussut. Keski-Suomessa syyskuun lopussa alle 25-vuotiaita oli työttömistä työnhakijoista 14,3 % (2386 hlöä), Jämsässä vastaava luku oli 11,6 % (125 hlöä), kun vuotta aikaisemmin nuorisotyöttömien osuus Jämsässä oli 12,7 % (126).

Kaupungin oma työllisyyden hoito

Työllistämisyksikkö toimii suoraan kaupunginhallituksen alaisuudessa ja sen tehtävänä on organisoida kaupungin kesätyöllistäminen, kesätyösetelien myöntäminen, rekrytointituen myöntäminen ja vaikeasti työllistyvien työllistäminen sekä ohjata työttömyysturvaa saavia oikean tuen piiriin, mikäli työkyky ei riitä työllistymiseen. Työllistämisen ja työkyvyn arvioinnin toimenpiteillä on tarkoitus osaltaan vaikuttaa Kelalle maksettavien työttömyysturvamenojen pysymiseen kohtuullisina.

Vuoden 2026 henkilöstöresursseiksi on työllisyyspäällikkö 10 %, omavalmentaja 60 %, työkykykoordinaattori ja työllisyystyöryhmän työnjohtaja. Ostopalveluina hankitaan työkyvyn arvioinnin palveluja mm. neuropsykologin ja erikoislääkärin lausuntoja sekä vaikeasti työllistyvien ohjauspalveluja Työvalmennussäätiö Avituksen nuorten ja aikuisten työpajoilta. Yksikön budjettiin sisältyvät kaupungin työllisyyden edistämisen määrärahat ja kaupungin korvaus Kelalle työttömyysturvasta sekä uusi rekrytointituki.

Vuonna 2025 kuntien maksuosuus laajeni koskemaan koko työttömyysturvaa, eivätkä kustannukset ole enää vertailukelpoisia aikaisempiin vuosiin nähden. Kunnat maksavat työmarkkinatuesta, peruspäivärahasta ja ansiopäivärahasta prosenttiosuuksia. Kunnan tulevaa maksuosuutta on todella vaikea arvioida, koska kuukausittainen vaihteluväli on vuoden 2025 aikana ollut lähes 40 000 euroa. Ennusteen mukaan kuntataloustilaston kustannusten arviolaskelma vuodelle 2025 on lähellä todellista kulutusta. Kuukausittaisen keskiarvon perusteella arvio vuoden 2026 työttömyysturvamaksuista on 3 135 778 euroa.

Työttömyystuki	Kunnan rahoitusosuus	Kunnan rahoitusosuus
Työmarkkinatuki	101 työttömyyspäivää 10 %	TA 2026 3 135 778€
Peruspäiväraha	201 työttömyyspäivää 20 %	TA 2025 3 073 805€
Ansiopäiväraha	301 työttömyyspäivää 30 %	
	401 työttömyyspäivää 40 %	
	701 työttömyyspäivää 50 %	

Työllistämisyksikkö keskittyy vaikeasti työllistyvien ja pitkään työtä hakeneiden jämsäläisten työllisyyden edistämiseen. Yksikön toimintaan kuuluu työkyvyn arviointi, työkokeilut ja työllistäminen kaupungin työyksiköissä. Palkkatukityöllistäminen on päättynyt vuoden 2025 alussa. Vuoden 2025 alusta lähtien Jämsän kaupunki on toiminut vastuukuntana Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueella, joka toteuttaa lakisääteiset työvoimapalvelut ja työllistämisyksikössä toimitaan yhteistyössä työllisyysalueen kanssa.

Uutena palveluna otetaan käyttöön rekrytointilisä. Työllistämisyksikön budjetti sisältää 150 000 euroa määrärahaa rekrytointilisan organisointiin ja työnantajalle maksettaviin tukiin. Työnantaja voi saada rekrytointilisää, mikäli tämä palkkaa vaikeasti työllistyvän työttömän henkilön. Tarkemmat rekrytointilisan myöntämisen ehdot ja määrät valmistellaan kaupunginhallituksen käsittelyyn.

Työllistämisyksikkö järjestää kaupungin nuorten kesätyöllistämisen ja tukee yrityksiä, yhdistyksiä ja seurakuntia kesätyösetelillä silloin, kun ne tarjoavat nuorelle kesätyötä. Budjettiin sisältyvät määrärahat 90 kesätyöntekijän palkkaamiseen, 122 kesätyöseteliin ja 10 000 euroa 4H-kesätyöavustukseen. Vaikeasti työllistyvien työllistämiseen on varattu budjetissa 417 587 euroa, mikä sisältää työllisyystyöryhmän ja ulkoalueiden kausityöntekijöiden työpaikkoja. Tavoitteena on työllistää 16 henkilöä 8-12 kuukauden mittaisiin työsuhteisiin.

Hyvinvoinnin edistäminen

Jämsän kaupungissa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävä nähdään laajana ja poikkihallinnollisena yhteistyönä. Edellytyksiä väestön hyvinvoinnille ja terveydelle luovat mm. varhaiskasvatus, koulutus, liikunta-, nuoriso-, kulttuuri-, kirjasto- ja opistopalvelut, kaavoitus, liikennejärjestelyt, puistot, liikuntapaikat ym. kunnan palvelut. Hyvinvoinnin edistämässä tärkeitä yhteistyökumppaneita ovat järjestöt, seurakunnat ja yritykset ja olennaista on myös yhdyspintatyö Keski-Suomen hyvinvointialueen kanssa.

Hyvinvointi on keskeisellä tavalla kytköksissä elinvoimaan. Hyvinvoivat asukkaat ovat myös elinvoimaisen kaupungin edellytys. Toimivat osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet lisäävät hyvinvointia. Jämsän kaupunki edistää omalta osaltaan jämsäläisten hyvinvointia. Kaupunki tarjoaa mahdollisuuksia aktiiviseen ja hyvinvoivaan elämään. Jokaisella kaupunkilaisella on myös vastuu omasta hyvinvoinnistaan.

Hyvinvointiin liittyy keskeisesti turvallisuuden kokemus. Turvallisuuden tunne muodostuu muun muassa liikennejärjestelyistä, rikollisuuden ehkäisemisestä, hyvästä ilmanlaadusta sekä elinympäristön puhtaudesta ja rauhallisuudesta. Turvallisuutta luovat myös riittävät ja laadukkaat palvelut, tietoturvalliset sähköiset palvelut, yhteisöllisyys ja turvaverkostot sekä turvallinen työympäristö.

Jämsän hyvinvoinnin edistämistyön koordinointi on sivistystoimessa vapaa-aikapalveluiden tulostyöyksikössä. Kaupungissa kokoontuu hyvinvointikoordinaattorin johdolla hyvinvointiryhmä noin 7 kertaa vuodessa eri teemojen (mm. eri ikäryhmät) merkeissä. Ehkäisevän päihdetyön tiimi on syksystä 2025 lähtien laajentunut ehkäisevän työn verkostotyöryhmäksi, jossa käsitellään ehkäisevän päihdetyön lisäksi myös lähisuhdeväkivallan ehkäisyä. Ehkäisevän työn verkostotyöryhmä kokoontuu 4 kertaa vuodessa.

Jämsän kaupungissa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävää linjaa hyvinvointi- ja turvallisuuskertomus ja -suunnitelma. Kyseessä on strateginen asiakirja suunnittelun, seurannan, arvioinnin ja raportoinnin työvälineeksi. Nykyinen vuonna 2023 päivitetty hyvinvointi- ja turvallisuuskertomus on voimassa vuoden 2025 loppuun. Uusi asiakirja vuosille 2026-2029 valmistuu kevään 2026 aikana. Uusi hyvinvointi- ja turvallisuuskertomus tulee sisältämään menneen kauden / nykytilan arvion (kertomusosa) sekä uuden kauden tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit (suunnitelmaosa). Suunnitelmaan sisällytetään myös lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma sekä läpileikkaavina teemoina ehkäisevän päihdetyön ja lähisuhdeväkivallan ehkäisytyön teemat. Keski-Suomen kuntien liikkumisohjelmien yhteiskehittämisen LIIKE-hankkeen puitteissa hyvinvointisuunnitelmaan liitetään myös liikkumisen edistämisen tavoitteita, toimenpiteitä ja mittareita.

Uutta asiakirjaa varten valmistelutyötä on tehty kesän ja syksyn 2025 aikana. Uuden suunnitelman hyvinvointiin liittyviä tavoitteita, toimenpiteitä ja mittareita työstetään poikkihallinnollisen hyvinvointityöryhmän kokouksissa ja muissa yhteistyöryhmissä. Kertomuksessa ja suunnitelmassa hyödynnetään hyvinvoinnin indikaattoritietoa (mm. kouluterveyskysely), asiantuntijatietoa sekä kuntaisten osallistamistoimien perusteella saatuja näkemyksiä. Myös tulevan kaupunkistrategian linjaukset sekä tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen kirjaukset terveyteen ja hyvinvointiin liittyen huomioidaan.

Kuntalaisia on osallistettu työhön sekä verkkokyselyllä että viidessä hyvinvointi- ja turvallisuustyöpajassa (Läkipohja, Halli, Koskenpää, Jämsänkосki, Seppola). Myös järjestöjä on osallistettu.

Pääteemat terveyden ja hyvinvoinnin edistämistyössä vuodelle 2026 ovat Keski-Suomen hyvinvointialueen alueellista suunnitelmaa mukaillen liikunnallinen elämäntapa, mielen hyvinvointi ja osallisuus sekä arjen turvallisuus. Yhdyspintatyö hyvinvointialueen kanssa yhteisten tavoitteiden osalta jatkuu.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Selonteon laatiminen kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä on kuvattu uusimmassa kirjanpitolautakunnan kuntajaoston dokumentissa "Yleisohje kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta" vuodelta 2020. Jämsän kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet on kaupunginvaltuusto hyväksynyt 3.3.2014. Niiden perusteella kaupunginhallitus on antanut täydentävät ohjeet sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä 19.12.2017. Ohjeistus tulee siten päivittää, mutta niiden mukaista tarkempaa ohjeistusta noudatetaan toistaiseksi.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan selonteon valmistelu tilinpäätöstä varten vastuutetaan eri tehtäväalueille siten, että lauta- ja johtokunnat ja niiden alainen toimialajohto valmistelevat kaupunginhallitukselle selonteossa esitettävät tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä. Selonteon tulee pohjautua dokumentoituun ja tarkastettavissa olevaan tietoon. Selonteossa kuvataan sisäisessä valvonnassa ja riskienhallinnassa havaittujen puutteiden ja niiden korjaamiseksi esitettyjen toimien lisäksi, miten sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa on arvioitu organisaation eri tasoilla (esimerkiksi onko tehty dokumentoituja itsearviointeja tai kokonaisarviointeja), arviointiprosessin kehittämiskohteet ja onko aikaisempina tilikausina raportoidut epäkohdat korjattu. Tilintarkastajan on tarkastuskertomuksessa annettava lausunto siitä, onko sisäinen valvonta ja riskienhallinta kaupungissa asianmukaisesti järjestetty.

Lautakuntien ja johtokuntien tulee selonteossa antaa seuraavat tiedot:

- Miten sisäinen valvonta ja siihen sisältyvä riskienhallinta on järjestetty
- Onko valvonnassa havaittu puutteita kuluneella tilikaudella
- Miten sisäistä valvontaa on tarkoitus kehittää voimassa olevalla taloussuunnittelukaudella.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että kaupungille asetetut tavoitteet saavutetaan ja että toiminta on taloudellista ja tuloksellista. Valvonnan tarkoituksena on edistää organisaation tehokasta johtamista, riskienhallintaa, toiminnan kehittämistä ja tuloksellisuuden arviointia. Lisäksi sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että omaisuus ja voimavarat turvataan. Sisäinen valvonta toteutuu mm. selkeinä tehtävien, toimivallan ja vastuiden jakona, valvonta- ja raportointivelvoitteina, tietojen ja tietojärjestelmien suojaamisena, omaisuuden turvaamisena, sopimusten hallintana, osaamisena, väärinkäytösten ehkäisynä.

Selonteossa kuvataan olennaisilta osin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistapa ja eri osa-alueet:

- hallinto- ja johtamistapa (eettiset periaatteet, säännöt, ohjeet, toimivallan jako)
- riskienhallinta (tunnistus, analysointi, hallinta, dokumentointi)
- valvontatoimenpiteet (mm. erilaiset kontrollit, suojaukset, sopimusten hallinta),
- tieto ja tiedonvälitys (avoimuus ja hyvä tiedonhallintatapa, raportointi, viestintä, esim. merkittävät riskit)
- seuranta (ml. arviointi, kehittämistoimenpiteiden tuloksellisuus).

Riskienhallinnan järjestämistä arvioidaan selonteossa seuraavin perustein:

- kaupunginvaltuuston hyväksymät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteet ja kaupunginhallituksen niiden soveltamiseksi antamat tarkemmat ohjeet ja niiden noudattaminen
- riskienhallinnan ja seurannan selkeä vastuutus ja asiantuntemuksen riittävyys
- kaupungin riskienkartoituksen ajantasaisuus ja kattavuus
- merkittävimpien riskien ja niiden hallitsemiseksi tehtävien toimien dokumentointi, seuranta- ja raportointikäytännöt sekä niiden toteutuminen, onnistuminen toteutuneiden riskien ajallisessa ja rahamääräisessä ennakoinnissa.

Tähän talousarviokirjaan on arvioitu toimialojen ja konserniyhtiöiden toiminnan riskit. Kaupunginhallitukselle raportoidaan kolmannesvuosittain talouden ja toiminnan toteutumisesta toimialoittain ja tulosalueittain. Osavuositarkastukseen kuuluu talousarvion toteutumisvertailu sekä keskeiset tiedot toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta. Riskien toteutumisen arviointi annetaan jälkimmäisessä eli elokuun lopun tilanteessa ja toisen kerran tilinpäätöksen yhteydessä. Kaupunginhallitus antaa raportoinnista tarkemmat ohjeet talousarvion täytäntöönpano-ohjeen antamisen yhteydessä.

Kaupunginhallitus vastaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä. Kunkin toimielimen, toimialan, liikelaitoksen ja tytäryhteisön on järjestettävä toimintansa sekä johtamis- ja ohjaamisjärjestelmänsä niin, että organisaation kaikilla tasoilla ja kaikissa toiminnoissa on riittävä sisäinen valvonta ja riskienhallinta. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttamisvastuu on kaupunginjohtajalla, toimialajohtajilla, liikelaitosjohtajilla, tulosaluejohtajilla sekä kaupungin muilla tilivelvollisilla ja esihenkilöasemassa olevilla.

Riskien arviointi ja niiden toteutumisen raportointi toteutetaan Opiferus-järjestelmään. Kukin toimiala ja tulosalue sekä liikelaitokset tekevät ja tallentavat riskienhallintasuunnitelmansa omien käytäntöjensä mukaisesti.

Konsernijohto vastaa kuntalain mukaisesti konsernivalvonnan järjestämisestä. Kaupunkikonsernin tytäryhteisöissä hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat yhteisön sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta lainsäädännön, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen sekä konsernijohtoon antamien ohjeiden mukaisesti.

Jämsän kaupungin merkittävimmät riskit ja riskienhallinta

Jämsän kaupungin tunnistetut riskit on luokiteltu operatiivisiin, strategisiin, taloudellisiin ja vahinkoriskeihin sekä niitä on arvioitu riskin vaikutuksen ja tapahtuman todennäköisyyden perusteella. Riskin toteutumisen vaikutusta arvioidaan viisiportaisella asteikolla: ei vaikutusta (1), vähäinen vaikutus (2), selkeä vaikutus (3), vakava vaikutus (4), erittäin vakava vaikutus (5). Samoin on arvioitu riskin todennäköisyyttä: hyvin epätodennäköinen (1), epätodennäköinen (2) mahdollinen (3), todennäköinen (4), hyvin todennäköinen (5). Näin arvioidut luvut (vaikutus x todennäköisyys) on kerrottu keskenään, jolloin on saatu tapahtuman riskiluku.

Riskit on arvioitu toimialoittain, liikelaitoksittain, taseyksiköittäin ja konserniyhtiöittäin. Riskien seurantaan on nimetty vastuuhenkilöt. Toimialojen ja liikelaitoksen taulukot muodostavat siten kaupungin riskiarvioinnin. Toimielimenä kaupunginhallitus ja sen alainen konsernipalvelut -toimiala vastaa tilinpäätökseen laadittavasta sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan selonteosta toimialoilta saatujen osaraporttien pohjalta.

1.2 Jämsä 2025 - 2035 strategia

Kuntastrategian lähtökohdat

Kuntalain 37 §:n mukaan kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kuntastrategiaa koskevilta osin kuntalaki tuli sovellettavaksi valtuustokauden 1.6.2017 alusta.

Kuntastrategiassa tulee ottaa huomioon:

- 1) kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen;
- 2) palvelujen järjestäminen ja tuottaminen;
- 3) kunnan tehtäviä koskevissa laeissa säädetyt palvelutavoitteet;
- 4) omistajapolitiikka;
- 5) henkilöstöpolitiikka;
- 6) kunnan asukkaiden osallisuus- ja vaikuttamismahdollisuudet;
- 7) elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittäminen.

Kuntastrategian tulee perustua arvioon kunnan nykytilanteesta sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista kunnan tehtävien toteuttamiseen. Kuntastrategiassa tulee määritellä myös sen toteutumisen arviointi ja seuranta. Kuntalain 110 §:n mukaisesti talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja että edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on hyväksyttävä kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Kuntastrategia tarkistetaan vähintään kerran valtuuston toimikaudessa. Taloutta koskevilta osin kuntalaki on tullut voimaan jo 1.5.2015 lukien.

Strategian päivittäminen

Jämsän kaupunginvaltuuston kokouksessa 17.11.2025 hyväksytty kuntastrategia on päivitetty vuoden 2025 aikana. Strategia tähtää vuoteen 2035, ja kaupungin visiona on *Jämsä – Virtaa elämälle: Vuonna 2035 Jämsä on keskisen Suomen vetovoimaisin seutukaupunki*.

Strategiassa määritellään Jämsän kaupungin toimintaa ohjaavat arvot, jotka ovat *Avoimuus, Uudistuminen, Vastuullisuus* ja *Yhteistyö*. Strategiaa toteutetaan kiinteässä yhteydessä taloussuunnitteluun ja tavoitteiden toteutumista arvioidaan erityisesti tilinpäätöksen yhteydessä. Strategiaprosessi jatkuu ns. rullaavana ja sitä päivitetään aina tarvittaessa toimintaympäristössä tai kaupungin toimintaedellytyksissä tapahtuneiden muutosten sitä edellyttäessä. Strategian painopisteet on huomioitu toimialojen taloussuunnitelmissa.

Kuntastrategian tavoitteet

Strategian perustana on neljä kärkitavoitetta:

Hyvinvoiva ja turvallinen kaupunki

- Mahdollistamme turvallisen elinympäristön sekä aktiivisen ja yhteisöllisen arjen
- Tuemme asukkaiden hyvinvointia ja ehkäisemme syrjäytymistä
- Edistämme työllisyyttä, osallisuutta ja kotoutumista sekä huomioimme kansainvälisyyden kaupungin palveluissa ja viestinnässä
- Olemme aktiivisia yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa

Tunnettu ja saavutettava Jämsä

- Rakennamme elinvoimaista kaupunkikeskustaa ja mahdollistamme vetovoimaisten alueiden kehittymisen
- Kehitämme sujuvia sisäisiä liikennratkaisuja ja teemme edunvalvontaa liikenne- ja väyläasioissa
- Markkinoimme aktiivisesti Jämsää erinomaisena asuinkuntana, matkailukohteena ja paikkana yrittää

Vahva elinkeinoelämä

- Rakennamme yrityksille kilpailukykyisen toimintaympäristön Jämsään mahdollistamalla ennakoivasti uusien yritysten sijoittumisen ja tukemalla alueen yritysten kasvua ja menestystä
- Edistämme elinkeinoelämää palvelevaa alueellista ja kansainvälistä yhteistyötä sekä yrittäjyyttä ja osaavan työvoiman saatavuutta
- Hyödynnämme kiertotalouden ja puhtaan siirtymän mahdollisuudet sekä tuemme ilmailu- ja puolustusteollisuuden tarpeita
- Kehitämme matkailun mahdollisuuksia ja edistämme kansainvälistä matkailua Himokselle ja koko Jämsään

Pito- ja vetovoimainen kuntatyönantaja

- Edistämme henkilöstömme hyvinvointia ja kehitämme yhdessä työyhteisön osaamista ja johtamista
- Henkilöstöpolitiikkamme ja talouden hoitomme on vastuullista ja päätöksentekomme sujuvaa, ennakoivaa ja pitkäjänteistä
- Investoimme tulevaisuuteen

Jämsän kaupungin strategiaa toteutetaan erilaisten ohjelmien, alastrategioiden ja suunnitelmien avulla. Asiakirjat päivitetään vuoden 2026 aikana vastaamaan syksyllä 2025 valmistunutta kuntastrategiaa.

2 TULOSLASKELMA

2.1 Talouden vertailtavuus

Talousarvioasetelma muodostuu käyttötalous- ja tuloslaskelmaosasta sekä investointi- ja rahoitusosasta.

Kaupungin talousarvio- ja -suunnitelmarakenne sisältää toimialojen, liikelaitosten, taseyksiköiden, tulosalueiden, tulosyksiköiden ja kustannuspaikkojen muodostaman organisaattiorakenteen. 1.6.2025 alkaen toteutettiin elinvoimatoimintojen uudelleenorganisointi, jolloin maankäytön ja yrityspalvelujen tulosalue siirtyi pääosin konsernipalvelujen toimialalle.

2.2 Toimintatuotot

Toimintatuotot sisältävät myynti-, maksutuotot, saadut tuet ja avustukset sekä muut toimintatuotot.

Myyntituotot ovat tuloja tavaroiden ja palvelujen myynnistä, jotka on tarkoitettu myytäväksi pääsääntöisesti tuotantokustannukset peittävään hintaan. Kaupungin liiketoiminnan suoritteista perimät korvaukset merkitään myyntituottoihin riippumatta siitä, kattavatko ne tuotantokustannukset. Maksutuotot ovat asiakasmaksuja ja muita maksuja tavaroista ja palveluista, joiden hinnoittelun tarkoituksena ei ole kattaa tuotantokustannuksia kokonaisuudessaan tai joiden hinnat määritellään asiakkaan maksukyvyn mukaan. Monista maksujen perusteista säädetään laissa tai asetuksessa.

Ulkoisia myyntituottoja on talousarviossa 13,3 miljoonaa euroa.

Maksutuottoihin kaupungilla kirjataan asiakasmaksut ja mm. erilaiset palvelumaksut, suunnittelu- ja mittaustoimen maksut, rakennusvalvonnan ja tarkastusten maksut. Ulkoisia maksutuottoja on talousarviossa 0,89 miljoonaa euroa. Kaupungin maksuissa pyritään omakustannushintaan lainsäädännön sen salliessa. Kaupungin tulopohjasta on huolehdittava siltä osin kuin se on omassa päätöksenteossa, joten maksuja ja taksoja tarkastellaan vuosittain ja tarvittaessa korjataan inflatio- ja kulukertoimilla.

Tiliryhmään tuet ja avustukset kirjataan mm. valtiolta saadut tuet. Tukiin ja avustuksiin sisältyy mm. hankkeisiin saadut rahoitukset sekä kotouttamiskorvaukset, jotka liittyvät kunnan järjestämiin kotouttamispalveluihin. Tukia ja avustuksia on talousarviossa 2,3 miljoonaa euroa.

Muihin toimintatuottoihin kuuluvat erityisesti maa- ja vesialueiden sekä toimitilojen vuokratuotot. Ulkoisia muita toimintatuottoja on talousarviossa 7,4 miljoonaa euroa.

2.3 Toimintakulut

Henkilöstökuluihin kirjataan palkat ja palkkiot sekä henkilösivukulut (mm. eläkemaksu, sairaus-, työttömyys- ja työtapaturmavakuutusmaksut). Henkilöstökulut ovat 49,57 % koko kaupungin toimintakuluista. Henkilöstökuluihin on sopimuskorotusten vuoksi arvioitu 3,18 %:n suuruinen palkankorotusvara. Henkilöstökulut ovat talousarviossa 37,29 miljoonaa euroa.

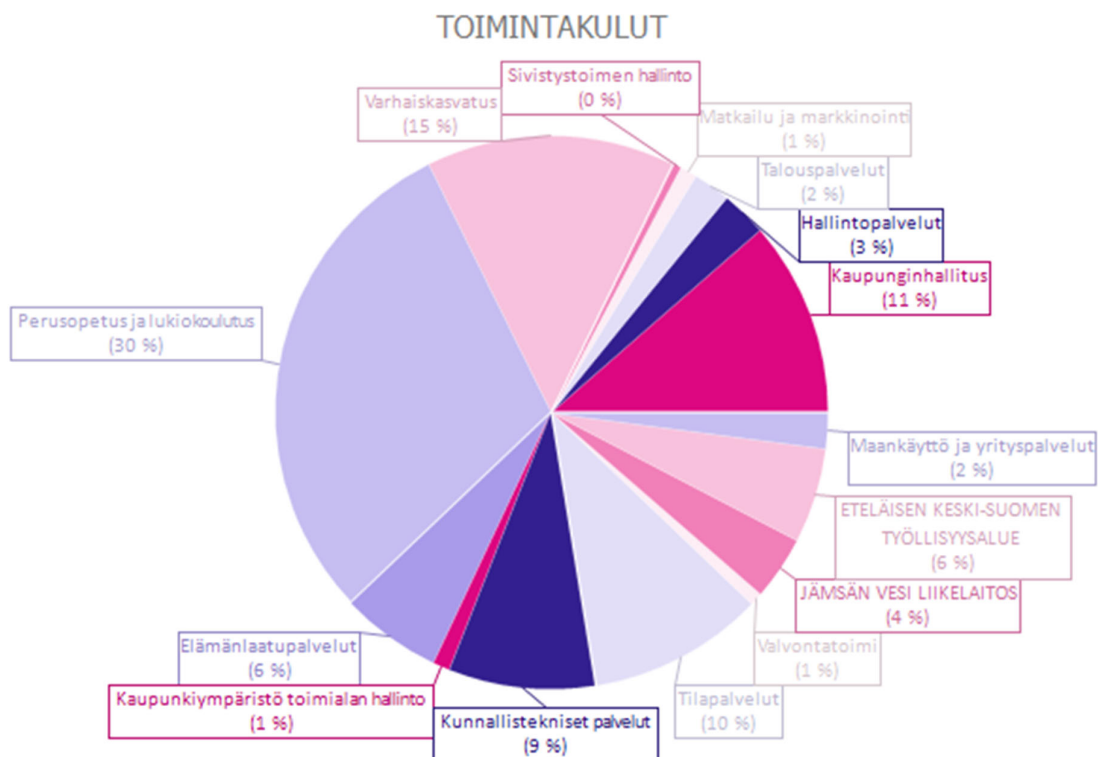
Palvelujen ostoihin kirjataan sekä ulkoiset että sisäiset palvelujen ostot. Ulkoiset palvelujen ostot ovat 31,16 % koko kaupungin ulkoisista toimintakuluista. Ulkoiset palvelujen ostot ovat talousarviossa 23,4 miljoonaa euroa.

Aineisiin, tarvikkeisiin ja tavaroihin kirjataan mm. tarvikkeet, lämmitys, sähkö, muu materiaali ja pienkalusto. Aineita, tarvikkeita ja tavaroita on talousarviossa 6,4 miljoonaa euroa.

Avustuksiin kirjataan kaupungin vuosittain myöntämät avustukset kotitalouksille ja yhteisöille (5,3 milj. euroa).

Muissa toimintakuluissa on suurimpana eränä ulkoiset vuokratulot. Ulkoisia muita toimintakuluja talousarviossa on 2,8 miljoonaa euroa.

Tehtävittäin toimintakulut jakautuvat seuraavasti:

2.4 Toimintakate

Toimintakate on toimintatuottojen ja toimintakulujen erotus, ja se osoittaa, paljonko toimintamenoista jää verovaroin ja valtionosuuksien katettavaksi. Toimintakatteessa on huomioitu valmistus omaan käyttöön. Toimintakate ei ole vertailukelpoinen kaikkiin aikaisempiin vuosiin nähden hyvinvointialueen muodostamisen ja liikelaitosmuutosten vuoksi. Toimintakatteen kasvu on saatava maltilliseksi ja sopusointuun toiminnan rahoituksen kanssa.

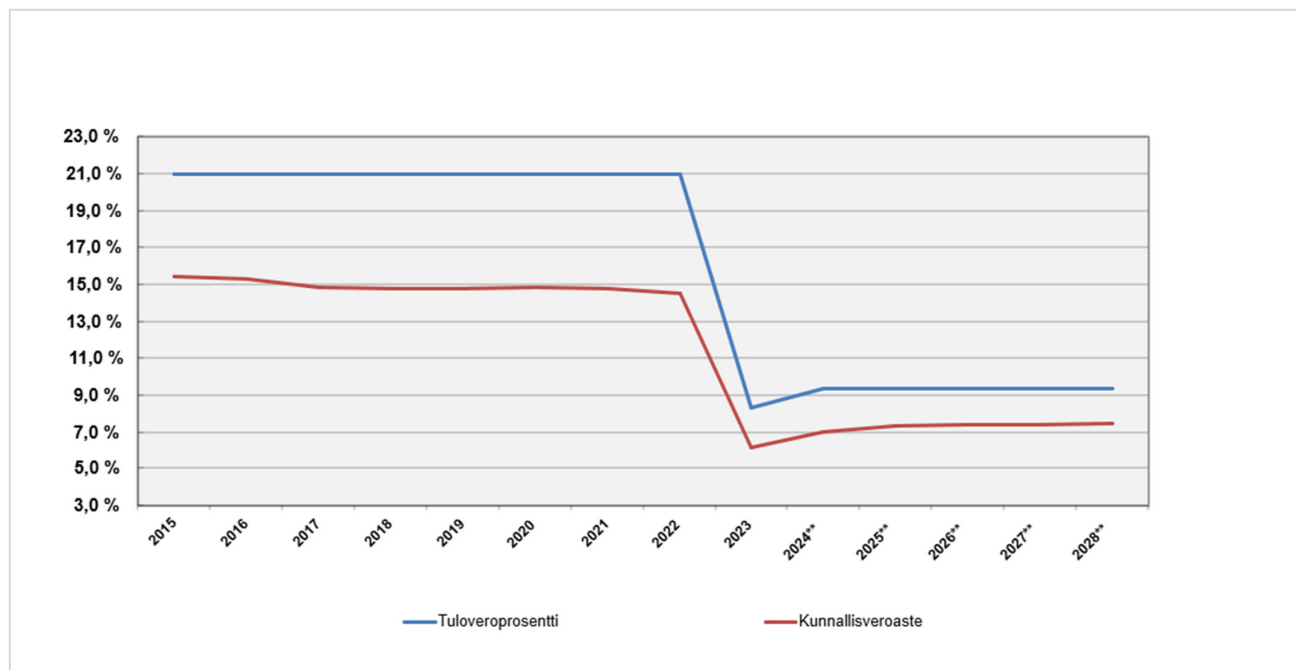
TOIMINTAKATE (1 000 €)	TP 2022	TP 2023	TP 2024	Muutettu TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
kaupunki ja liikelaitokset							
sisäiset ja ulkoiset							
Toimintatuotot	71 532	29 875	30 348	34 716	31 736	31 355	31 367
Valmistus omaan käyttöön	298	280	191	205	255	255	255
Toimintakulut	209 867	75 077	74 801	80 145	83 104	82 679	82 898
Toimintakate	-138 037	-44 922	-44 262	-45 224	-51 113	-51 069	-51 276
Muutos € ed. vuosi	-7 257	93 115	660	-962	-5 889	44	-207
Muutos-% ed. vuosi	5,55 %	-67,46 %	-1,47 %	2,17 %	13,02 %	-0,09 %	0,41 %

2.5 Verotulot

2.5.1 Kunnallisvero

Jämsän kaupungin kunnallisverotulot vuonna 2025 olivat alkuperäisessä talousarviossa 38,3 miljoonaa euroa. Tuoreimman veroennusteen mukainen summa on 37,8 miljoonaa euroa tälle vuodelle ja toisessa lisätalousarviossa määräraha muutettiin sen suuruiseksi. Talousarvioon 2026 viedään viimeisimmän ennusteen mukainen 39,5 miljoonaa euroa.

Veroennusteessa on huomioitu myös Tilastokeskuksen väestöennuste. Tulevien vuosien veroperustemuutokset on huomioitu arviossa valtion talousarvion tilanteen mukaisina. Efektiiivinen kunnallisveroaste vuonna 2026 on 7,42 %.

2.5.2 Yhteisövero

Yhteisöveron kuntaosuutta korotettiin voimakkaasti koronavuosina 2020 ja 2021. Vielä vuonna 2022 kuntaosuuks oli normaalia korkeampi kunnes 2023 palattiin normaalille tasolle. Verokehikon mukaan yhteisövero putoaa vuonna 2025 alimmalle tasolla alkaen siitä nousta vähitellen. Kehitykseen liittyy paljon epävarmuutta. Talouskasvua ja erityisesti vientimarkkinoita hidastavat muun muassa Yhdysvaltojen asettamat tullit.

2.5.3 Kiinteistövero

Kiinteistöveroprosentteja korotettiin Jämsässä vuonna 2024. Maapohjan veroprosentti eriytettiin vuoden 2024 alusta yleisestä kiinteistöveroprosentista. Hallitusohjelman mukaisesti maapohjan kiinteistöveron alaraja korotettiin 1,30 prosenttiin silloisesta 0,93:sta. Vero lasketaan erikseen maapohjalle ja rakennukselle kaikkien rakennusten osalta.

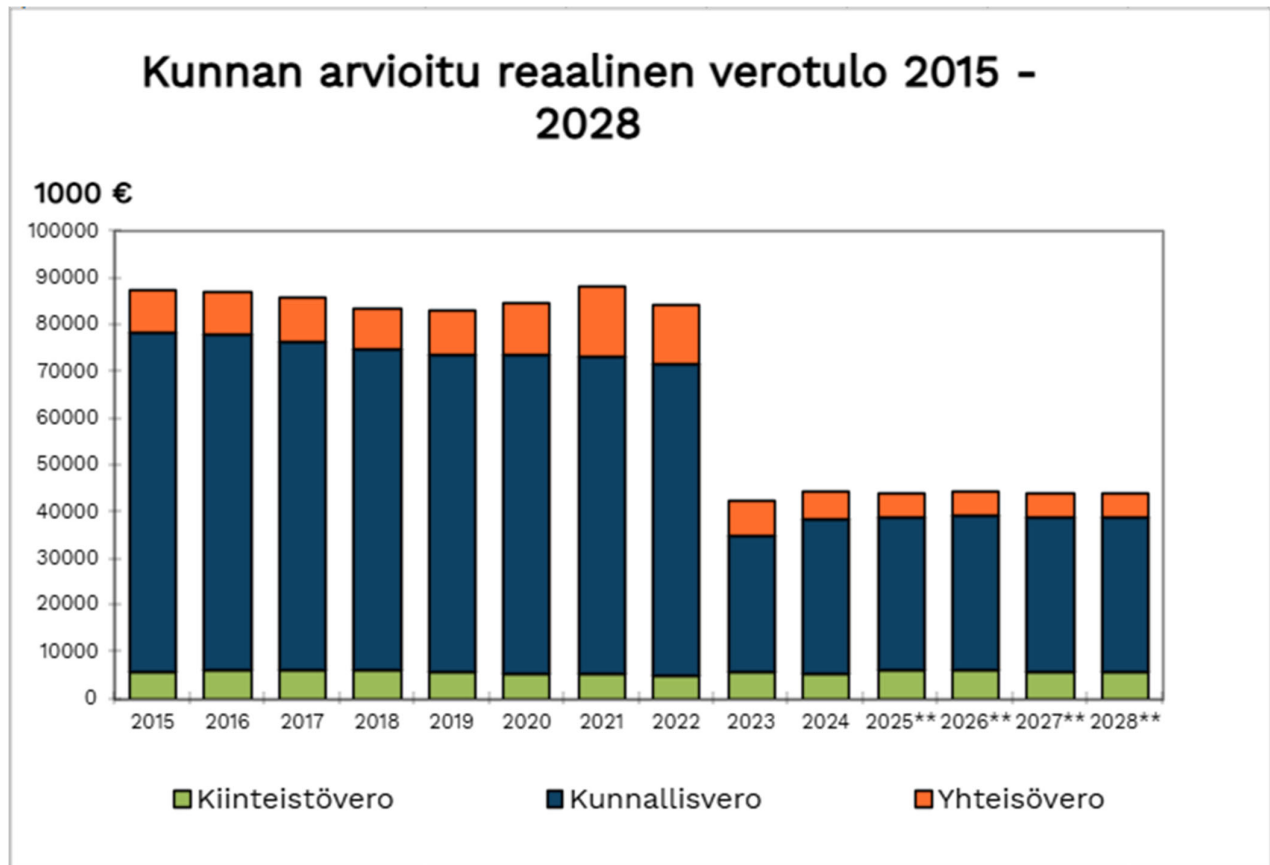
Kiinteistöveroprosenttirajat 2024 alkaen	Min	Max
Yleinen, rakennukset	0,93	1,80
Yleinen, maa-alueet	1,30	1,80
Vakituinen asuminen	0,41	0,90
Muut asuinrakennukset	0,93	1,80
Rakentamaton rakennuspaikka	0,00	6,00
• jos määrätään alaraja	2,00	
Voimalaitos	0,00	3,10
Yleishyödyllinen yhteisö (mahdollista määrätä)		0,00

Vakituisten asuinrakennusten veroprosenttia nostettiin vuonna 2024 maltillisesti 0,45 %:sta 0,50 %:iin. Muiden asuinrakennusten eli vapaa-ajan asuntojen veroa nostettiin 1,05 %:sta 1,20 %:iin.

Jämsän kaupungin veroprosentit	2009	2010	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Tulovero	19,5	21	21	21	21	21	21	21	8,36	9,4	9,4	9,4
Kiinteistövero yleinen, rakennukset	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Kiinteistövero yleinen, maa-alueet										1,30	1,30	1,30
Yleishyödylliset yhteisöt	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vakituiset asuinrakennukset	0,40	0,45	0,45	0,45	0,45	0,45	0,45	0,45	0,45	0,50	0,50	0,50
Muut asuinrakennukset	1,00	1,05	1,05	1,05	1,05	1,05	1,05	1,05	1,05	1,20	1,20	1,20
Voimalaitokset	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50
Rakentamattomat tontit	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00

Yhteenveto						
TILIVUOSI	2023	2024	2025**	2026**	2027**	2028**
Verolaji						
Kunnallisvero	32 896	37 657	37 843	39 538	39 864	40 969
<i>Muutos %</i>	-54,1	14,5	0,5	4,5	0,8	2,8
Yhteisövero	8 164	6 925	5 802	5 985	6 330	6 645
<i>Muutos %</i>	-41,3	-15,2	-16,2	3,1	5,8	5,0
Kiinteistövero	6 284	6 134	7 234	7 211	7 211	7 211
<i>Muutos %</i>	14,6	-2,4	17,9	-0,3	0,0	0,0
VEROTULOKSI KIRJATTAVA	47 344	50 716	50 879	52 733	53 405	54 825
<i>Muutos %</i>	-48,0	7,1	0,3	3,6	1,3	2,7

Verokehikko vuosille 2025-2027. (Lähde: Suomen Kuntaliitto, Kuntien verotulojen ennustekehikon kuntatiedosto, syyskuu 2025)

2.6 Valtionosuudet

Kunnan valtionosuusrahoitus muodostuu hallinnollisesti kahdesta osasta:

1. kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta (laki 618/2021), jota hallinnoi valtiovarainministeriö, ja
2. opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudesta (laki 1705/2009), jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö.

Vaikka hallinnollisen jaon perusteella voisi päätellä toisinkin, niin valtaosa kuntien varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen valtionosuusrahoituksesta määräytyy valtiovarainministeriön hallinnoiman peruspalvelujen valtionosuuden laskentatekijöiden kautta.

Peruspalvelujen valtionosuus koostuu kuntien kustannuserojen sekä tulopohjan tasauksesta. Kustannuserojen laskentaperusteena ovat asukasmäärän ja ikärakenteen lisäksi erilaiset olosuhdetekijät. Tulopohjaa tasataan kunnan verotuloihin perustuvan valtionosuuden tasauksen kautta. Varsinaisesta peruspalvelujen valtionosuudesta eriyttynä osana kunnille maksetaan myös veromenetysten korvausta.

Kuntien palvelutuotannon kustannukset ja verotulot poikkeavat paljon toisistaan muun muassa väestön ikärakenteen ja olosuhteiden takia. Valtionosuusjärjestelmän tavoitteena on kuntien vastuulla olevien julkisten palvelujen saatavuuden varmistaminen tasaisesti koko maassa siten, että kansalaiset voivat saada tietyn tasoiset peruspalvelut asuinpaikastaan riippumatta kohtuullisella verorasituksella.

Kuntien vuosien 2021 ja 2022 tilinpäätösten mukaiset hyvinvointialueille siirtyvät kustannukset ja kunnista siirtyvät verotulot vaikuttavat kuntien valtionosuuden määrään siltä osin kuin 12,64 prosenttiyksikön mukainen verotulojen siirto ja yhteisöveron kolmasosa ei niitä kata. Valtakunnan tasolla sote/pela -kustannukset kasvoivat vuonna 2022 reilun seitsemän prosenttia, Jämsässä 5,4 %. Niissä kunnissa, joissa kasvavat verotulot kattoivat suurelta osin siirtyvien sote-kulujen kasvun, valtionosuuksia ei tarvinnut leikata ja päinvastoin.

Hallitus käynnisti kuntien peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmän uudistuksen syksyllä 2023. Tarkoituksena oli, että päivitetty järjestelmä olisi tullut voimaan vuoden 2026 alusta alkaen. 22.10.2024 valtionvarainministeriö tiedotti, että valtionosuuksien uudistus siirtyy vuodelle eteenpäin lisäselvitystarpeiden vuoksi.

Vuoden 2023 alusta toteutettuun sote-uudistukseen liittyvät siirtoerät (järjestelmämuutoksen tasaus ja muutosrajoitin) ehdotetaan poistettavaksi itsenäisinä valtionosuusperusteinaan, jotta valtionosuus kohdentuisi selkeämmin kuntien vastuulla nykyisin olevien palveluiden rahoitukseen. Tämä aiheuttaa valtionosuuden jakautumiseen kuntien välillä suuria muutoksia, joita ehdotetaan tasattavaksi valtionosuuksien uudistukseen sisältyvällä järjestelmämuutoksen tasauksella yhdessä muiden uudistuksen aiheuttamien muutosten kanssa. Uusimpien tietojen mukaan valtionosuuksien uudistusta ei toteuteta nykyisellä hallituskaudella.

Asukaskohtainen valtionosuus putosi vuoden 2022 noin 2 500 eurosta vuoden 2023 noin 260 euroon ja siitä edelleen vuoden 2024 noin 93 euroon. Vuonna 2025 asukaskohtainen valtionosuus on 215 euroa pitäen sisällään työllisyysalumuutoksen. Vuonna 2026 summa on 192 euroa. Euromääränä tämä tarkoittaa 3,67 miljoonaa euroa.

Ikärakenne	<i>määrä</i>	<i>perushinta</i>		
0-5-vuotiaat	576	8 970,59	5 167 060	270
6-vuotiaat	131	9 538,73	1 249 574	65
7-12-vuotiaat	981	8 172,09	8 016 820	419
13-15-vuotiaat	644	13 849,14	8 918 846	467
16 vuotta täyttäneet	16 784	70,22	1 178 572	62
18-64-vuotiaat	9 597	86,07	826 014	43
Ikärakenne yhteensä:	19 116		25 356 886	1 326

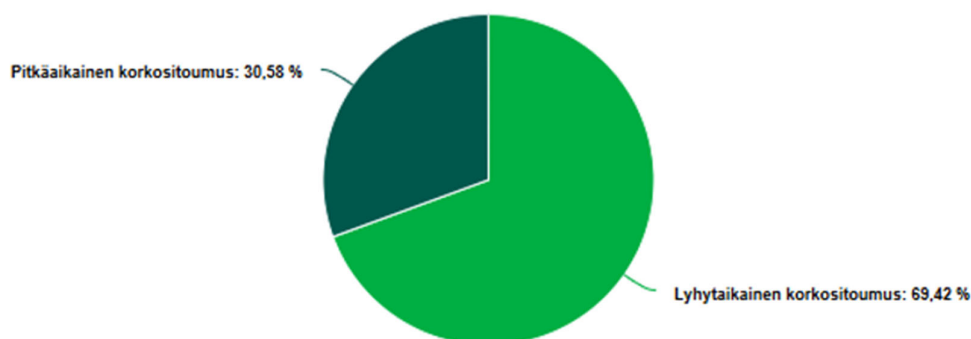
Jokainen jämsäläinen rahoittaa kaupungin palveluja laskennallisesti 1 548,77 eurolla eli yhteensä 29 606 287 euroa. Peruspalvelujen valtionosuus ennen tulopohjan tasausta on 464 169 euroa. Tulopohjan tasaus on 2 763 447 euroa. Veroperustemuutoksista johtuvien veromenetysten korvaus on 1 809 118 euroa eli OKM:n vähennyksen (-1 366 107 €) jälkeen Jämsän valtionosuus vuonna 2026 on 3 670 626 euroa.

2.7 Rahoitustuotot ja kulut

Kaupungin lainamäärä (ml. vesilaitos) tilinpäätöksessä 2024 oli 19,7 miljoonaa euroa. Vuoden 2025 lopussa sitä arvioidaan olevan 15,6 miljoonaa euroa.

Kaupungin lainakannan korkoriskin jakautumasta on lyhytaikaisen korkositoumuksen osuus 69,42 % / 19,5 milj. € ja pitkäaikaisen korkositoumuksen osuus eli kiinteäkorkoisia 30,58 % / 8,6 milj. €.

Korkoriskin jakauma (ml. johdannaiset)

Antolainoja tilinpäätöksessä 2024 kaupungilla oli 6,4 miljoonaa euroa. Vuoden 2025 lopussa niitä arvioidaan olevan 7,5 miljoonaa euroa. Antolainojen keskikorko vuonna 2026 on 1,83 %. Korkotuotot antolainoista ovat 2026 noin 103 500 euroa. Osinkotuottoja Jämsän kaupunki saa lähinnä pörssiyrityiltä ja Jämsän Aluelämpö Oy:ltä.

2.8 Vuosikate

Tuloslaskelman 10/2025 ennusteen mukaan vuosikate on 11,3 miljoonaa euroa vuonna 2025, joka riittää kattamaan poistot 7,8 miljoonaa euroa 146,9-prosenttisesti. Vuonna 2026 vuosikate laskee 5,5 miljoonaan euroon, mikä riittää kattamaan poistot 69,8-prosenttisesti. Suunnitelmavuosina vuosikate ei myöskään riitä kattamaan poistoja.

VUOSIKATE (1 000 €) kaupunki ja liikelaitokset	2022	2023	2024	TA +Ita 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Vuosikate	857	9 240	7 914	9 545	5 515	6 080	7 142
Muutos ed. vuosi	-8 029	8 383	-1 326	1 631	-4 030	565	1 062
Muutos - %	-90,36 %	978,18 %	-14,35 %	20,61 %	-42,22 %	10,24 %	17,47 %
Vuosikate/Poistot %	9,9 %	111,6 %	101,2 %	124,5 %	69,8 %	81,7 %	95,1 %
Vuosikate/asukas €	44	482	414	502	290	320	376

2.9 Poistot

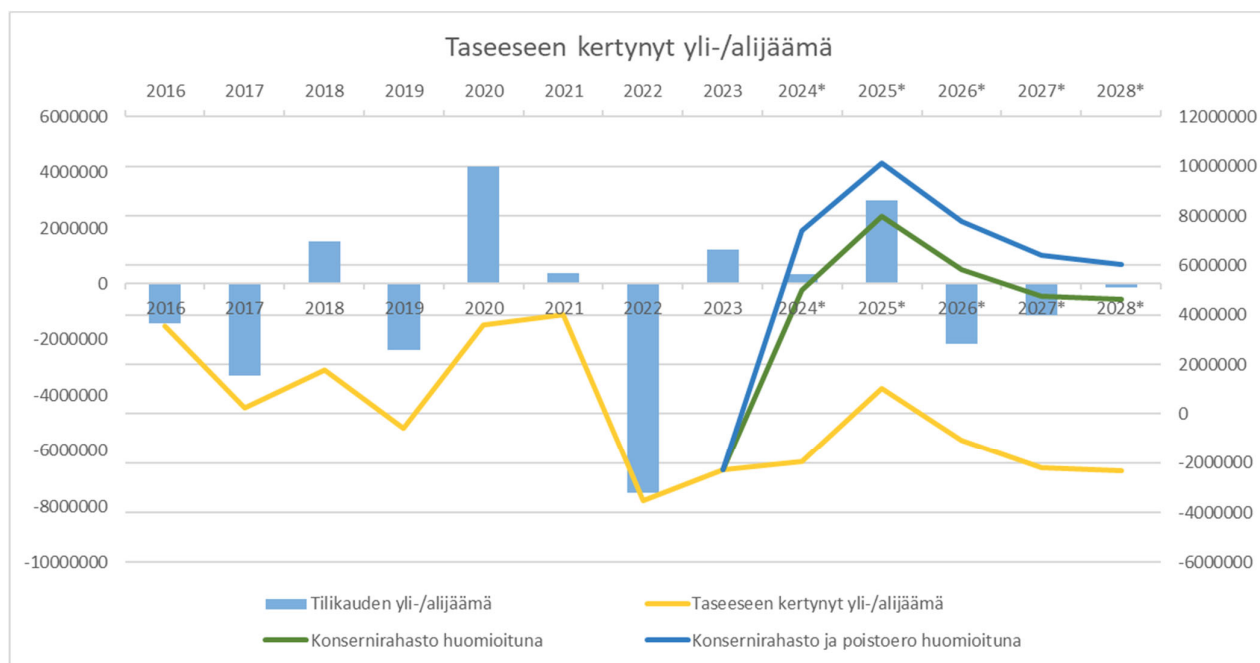
Poistot pysyvät suunnitelmakaudella alle 8 miljoonan euron tasolla maltillisen investointiohjelman ansiosta. Poistojen suuruus riippuu vuosittaisista uusinvestoinneista ja aikaisemmista suunnitelman mukaisista poistoista. Kaupunki noudattaa poistoajoissa ja -menetelmissä kunnille annettua yleisohjetta.

2.10 Tilikauden tulos ja taloussuunnitelman tasapainottaminen

Taloussuunnitelma on laadittu talousarviovuodelle 2026 ja kahdelle seuraavalle vuodelle 2027-2028. Talouden tasapainottamisohjelma on laadittu alkaen vuodesta 2024 sekä tekemällä rakenteellisia uudistuksia palveluverkkoon ja palvelutasoon että tekemällä vuodelle 2024 veronkorotuspäätöksiä. Vuonna 2025 tasapainottamisohjelmaa on jatkettu suunnitelman mukaisesti ja se jatkuu vielä vuodet 2026-2027. Vuosille 2027-2028 lisätään vielä tarvittaessa 1,0 miljoonan euron lisäsäästöt, joiden kohteet tarkentuvat kevään ja syksyn 2026 aikana.

Tilivuoden 2025 tulos näyttäisi ennusteiden mukaan muodostuvan 3-4 miljoonaa euroa ylijäämäiseksi. Tämä ylijäämä kattaa siten taseessa olevan kumulatiivisen alijäämän 1,9 miljoonaa euroa. Talousarvioarviovuoden 2026 tulos on 2,1 miljoonaa euroa alijäämäinen. Vuoden 2027 alijäämä on 1,1 miljoonaa ja vuoden 2028 alijäämä 0,1 miljoonaa euroa. Tavoitteena on, että kaikkina taloussuunnitelmavuosina alijäämää ei kuitenkaan syntyisi.

Tilivuoden 2025 jälkeen taseeseen kertynyt kokonaisylijäämä olisi noin 10 miljoonaa euroa koostuen kertyneestä ylijäämästä (1,1 M), konsernirahastosta (6,9 M€) ja poistoerosta (2,2 M€). Vaikka tilivuodet 2026-2028 toteutuisivat taloussuunnitelman mukaisina, kokonaisylijäämää olisi edelleen jäljellä noin 6 miljoonaa euroa. Taloussuunnitelman voidaan siten todeta olevan tasapainoinen.

Talouden tasapainottamisohjelmaan 2024-2027 on sisällytetty palveluverkon karsintaa, palvelutason ja rahan käytön rajoittamista ja päällekkäisten prosessien sekä toimintojen poistamista. Toiminnan uudelleenorganisointia tehdään modernilla tavalla ja digitalisaatiota hyväksi käyttäen. Palveluverkon supistamisen myötä turhiksi jääneet tilat myydään ja jos ostajaa ei löydy, ne jätetään ilman lämmitystä ja ylläpitoa sekä puretaan talouden sen salliessa.

Talouden tasapainottamisessa henkilöstömenojen karsinta muodostaa keskeisen osan tehtävistä säästöistä. Henkilöstömenot muodostavat lähtötilanteessa noin 51 prosenttia kaupungin toimintamenoista. Henkilötyövuosien ja henkilöstömenojen vähentäminen edellyttää palveluiden, toimintojen, tehtävien ja työnjakojen tarkastelemista.

Henkilöstömenojen ja henkilötyövuosien vähentämisessä osana palvelujen tarkastamista hyödynnetään eläköitymistä ja muuta henkilöstön vaihtuvuutta. Jämsän kaupungin talouden tasapainottamisohjelma muodostuu seuraavista käyttötalouden toimenpiteistä:

Talouden tasapainottamistoimenpide KONSERNIPALVELUJEN TOIMIALA

2026

2024-2027

Luottamustoimielinten jäsenmäärien karsiminen		
-> valtuusto 43 --> 31		
-> kaupunginhallitus 9 --> 7		
-> jaostot 7 --> 5		
-> lautakunnat 9 --> 7		
Puolet kokouksista etäkokouksina		
Kaupunginvaltuuston ja -hallituksen muiden "sitomattomien" määrärahojen karsiminen		
Tehtäväjärjestelyjen kautta eläköitymistä hyödyntäen tehtävät henkilöstökulusäästöt	283 333	885 000
Toimintojen uudelleen organisointi	26 667	120 000
Tukipalveluiden tuottaminen kuntayhteistyön ja mahdollisen ulkoistuksen avulla	66 667	200 000
Hankkeiden omarahoituksen pienentäminen	80 000	320 000
Koulutus- ja matkakulujen karsinta	50 000	200 000
Jämsä-lisän lakkautus	20 000	80 000
Matkailu, markkinointi ja viestintä	91 000	339 000
Tulosalueiden muiden kustannusten leikkaaminen	180 000	720 000
YHTEENSÄ	875 667	3 146 000

KONSERNIPALVELUJEN TOIMIALA, Maankäyttö ja yrityspalvelut 1.6.2025 alkaen (Siirtynyt Elinvoimasta)

2026

2024-2027

Osallistuvasta budjetoinnista luopuminen	36 250	105 000
Tehtävien uudelleenjärjestelyt (tonttipalvelut, kaavoitus)	90 625	300 000
Palvelujen ostoa karsitaan, suunnittelun rahoitukseen ulkopuolista rahoitusta	96 667	300 000
Messut ja markkinointikulut	12 083	40 000
Muut toimenpiteet	11 177	37 000
YHTEENSÄ	246 802	782 000

KONSERNIPALVELUJEN TOIMIALA YHTEENSÄ

1 122 469

3 928 000

SIVISTYSTOIMIALA, hallinto**2026****2024-2027**

Hankintojen karsiminen	2 167	9 000
Puolet kokouksista järjestetään etäkokouksina	500	2 000
Kokousten kahvitarjoilun lopettaminen	1 700	6 800
YHTEENSÄ	4 367	17 800

SIVISTYSTOIMIALA, varhaiskasvatus

Palveluverkon tarkastelu	330 900	1 097 700
-> Peiponpesän lakkautus 1.8.2024: luontainen palvelutarpeen vähenemisestä johtuva		
-> Puukilan pk 2 ryhmäiseksi 1.8.2026: luontainen palvelutarpeen vähenemisestä johtuva		
Hanketoimintaa supistetaan	80 000	290 000
Luontaisen poistuman hyödyntäminen ja hallinnon uudelleen organisointi	81 000	252 000
Koulutusten, ostopalvelujen, materiaali- ja kalustohankintojen vähentäminen	14 667	65 000
YHTEENSÄ	506 567	1 704 700

SIVISTYSTOIMIALA, perusopetus

Digitalisaation vaikutus toimistopalveluihin	16 333	49 000
Perusopetuksen tuntijaon muuttaminen - 4 vvh	30 333	91 000
Tuntikehysten pienentäminen sarjaisuuksia vähentämällä	433 333	1 425 000
Liikuntapainotteisen luokan lakkauttaminen	14 233	46 990
Hankintojen vähentäminen	7 333	37 000
Hanketoiminnan supistaminen	52 000	208 000
Toiminnan maksujen korottaminen (iltapäivätoiminta)		
YHTEENSÄ	506 900	1 856 990

SIVISTYSTOIMIALA, lukio

Hanketoiminnan lakkautus	7 300	27 200
Tuntikehysleikkaus 1.8.2024 alkaen (2024 lukio kolmisarjaisena, valinnaisuuden vähentäminen)	50 000	175 000
Opetuksen ostopalvelujen lisääminen	5 000	20 000
Kalustohankintojen vähentäminen	5 000	20 000
Itsenäisen opiskelun lisääminen	5 000	20 000
YHTEENSÄ	72 300	262 200

SIVISTYSTOIMIALA, elämänlaatupalvelut

Opistot -> kurssiohjelman tiivistäminen -> työväenopiston taksojen korotus -> muskariryhmien vähennys -> musiikkiopiston taksojen korotus -> hankintojen vähentäminen -> Vinnin piharakennuksen asunnon vuokraus	55 433	201 500
Kirjastopalvelut -> kirjastoauton lakkaaminen -> Hublet- järjestelmästä ja kahvikoneesta luopuminen -> henkilöstöllisen aukioloajan muutos -> menoleikkaukset mm. aineistohankinta	91 300	335 100
Vapaa-aikapalvelut -> Kivipankista luopuminen -> liikennepuistosta luopuminen -> avustusten 10 %:n leikkaus -> uimahallin aukioloaikojen supistaminen -> etsivän nuorisotyön palauttaminen kaupungin toiminnaksi	119 717	449 200
YHTEENSÄ	266 450	985 800
SIVISTYSTOIMIALA YHTEENSÄ	1 356 583	4 827 490

KAUPUKIYMPÄRISTÖTOIMIALA, tilapalvelut

Tyhjien tilojen lämpöjen katkaiseminen tai myynti	66 667	200 000
Kiinteistöjen ylläpidon vähentyminen	106 667	320 000
Karsitaan rakennusten kunnossapidon ja korjausten palveluostoja	315 000	1 260 000
Kiinteistötönniikan kehittäminen	7 000	21 000
Tarkistetaan tilavuokrasopimusten ehdot ja laskutus	79 200	316 800
Ilkivalta koululla ja ulkoalueilla	3 000	12 000
Muu materiaali	10 000	40 000
Koskenpään ja Länkipohjan koulujen ylläpito	-192 667	-578 000
YHTEENSÄ	394 867	1 591 800

KAUPUNKIYMPÄRISTÖTOIMIALA, kunnallistekniikka

Yli 75-vuotiaiden liittymäauraukset lakkautetaan	20 000	80 000
Yksityistieavustukset puolitetaan	107 500	430 000
Runttimäen maastoliikuntakeskus, sähkö	4 500	18 000
Latuverkon viikonloppuhoidon supistaminen	8 000	32 000
Kaavan ulkopuolisten vaylien hoidosta luovutaan	10 000	30 000
Urakoiden lisääminen liikenneväylillä	10 000	40 000
Palveluostojen vähentäminen	25 000	100 000
Toimintamäärärahojen karsinta tulosityksiköistä	243 397	973 588
YHTEENSÄ	428 397	1 703 588

KAUPUNKIYMPÄRISTÖTOIMIALA, valvontatoimi

Valvontatoimen tehtäväjärjestelyt	11 000	44 000
Palveluostot (ilmanlaadun mittauksen lopettaminen)	6 000	24 000
Muut palveluostot	1 000	4 000
Matkustus- ja kuljetuspalvelut/rakennusvalvonta	1 000	3 000
YHTEENSÄ	19 000	75 000

KAUPUNKIYMPÄRISTÖTOIMIALA YHTEENSÄ**1 046 514****4 152 388****KAIKKI YHTEENSÄ****3 278 764****12 025 878**

Yleisesti käytetyn kuntatalousmittariston mukaan talouden tasot ovat seuraavat:

- **Vahvan talouden taso** = vuosikate on suurempi kuin pitkäaikaisten lainojen lyhennykset, uus- ja korvausinvestoinnit.
- **Tasapainossa oleva kuntatalous** = vuosikate on yhtä suuri kuin pitkäaikaisten lainojen lyhennykset ja korvausinvestoinnit.
- **Tasapainon alarajalla** = vuosikate on yhtä suuri kuin suunnitelmapoistot (=korvausinvestoinnit).
- **Heikkenevä talous** = vuosikate on positiivinen, mutta tilikauden tulos on negatiivinen, ilman satunnaisia eräiä.
- **Kriisitalous** = vuosikatekin on negatiivinen

Tuloslaskelma

EMOKAUPUNKI, sisältää liikelaitoksen ja taseyksikön, ulk. ja sis.	TP 2024	TA+lta 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	30 955 076	35 226 657	31 736 081	31 354 664	31 366 539
Myyntituotot	12 390 990	15 852 891	15 598 582	15 686 257	15 739 887
Maksutuotot	1 058 492	1 014 975	892 720	887 000	882 000
Tuet ja avustukset	2 887 358	2 983 540	2 308 050	1 687 005	1 648 250
Muut toimintatuotot	14 618 236	15 375 251	12 936 729	13 094 402	13 096 402
Valmistus omaan käyttöön	191 077	205 000	255 000	255 000	255 000
TOIMINTAKULUT	-75 407 978	-80 655 847	-83 104 301	-82 678 653	-82 898 289
Henkilöstökulut	-33 775 176	-36 129 182	-37 285 293	-38 273 718	-38 590 147
Palvelujen ostot	-24 389 381	-24 212 329	-25 776 850	-25 400 615	-25 322 919
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 382 614	-6 779 525	-6 433 497	-6 433 477	-6 429 914
Avustukset	-2 767 487	-5 192 525	-5 266 934	-5 176 934	-5 146 934
Muut toimintakulut	-8 093 319	-8 342 286	-8 341 727	-7 393 909	-7 408 375
TOIMINTAKATE	-44 261 825	-45 224 190	-51 113 220	-51 068 989	-51 276 750
VEROTULOT	50 716 103	50 794 000	52 734 000	53 405 000	54 825 000
VALTIONOSUUDET	1 951 626	4 118 810	3 670 627	3 670 627	3 670 627
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-490 998	-144 000	223 337	73 337	-76 663
Korkotuotot	463 882	340 000	585 000	585 000	585 000
Muut rahoitustuotot	441 523	341 000	363 337	363 337	363 337
Korkokulut	-910 354	-820 000	-720 000	-870 000	-1 020 000
Muut rahoituskulut	-486 049	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000
VUOSIKATE	7 914 906	9 544 620	5 514 744	6 079 975	7 142 214
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-7 822 266	-7 668 772	-7 900 520	-7 438 426	-7 510 533
POISTOERON MUUTOS	246 611	246 611	246 611	246 611	246 611
TILIKAUDEN YLI- /ALIJÄÄMÄ	339 251	2 122 459	-2 139 164	-1 111 840	-121 708

Tuloslaskelmavertailu

EMOKAUPUNKI, sisältää liikelaitoksen ja taseyksikön, ulk.	TP 2024	TA+lta 2025	TA 2026	ero 26-24 €	ero 26-25 €	ero % 26/24
TOIMINTATUOTOT	21 522 292	27 373 405	23 854 435	2 332 143	-3 518 970	10,8 %
Myyntituotot	8 924 782	13 586 665	13 257 413	4 332 631	-329 252	48,5 %
Maksutuotot	1 057 995	1 014 975	892 720	-165 275	-122 255	-15,6 %
Tuet ja avustukset	2 887 358	2 983 540	2 308 050	-579 308	-675 490	-20,1 %
Muut toimintatuotot	8 652 157	9 788 225	7 396 252	-1 255 905	-2 391 973	-14,5 %
Valmistus omaan käyttöön	191 077	205 000	255 000	63 923	50 000	33,5 %
TOIMINTAKULUT	-65 975 194	-72 802 595	-75 222 655	-9 247 461	-2 420 060	14,0 %
Henkilöstökulut	-33 527 764	-36 129 182	-37 285 293	-3 757 529	-1 156 111	11,2 %
Palvelujen ostot	-20 931 952	-21 946 103	-23 435 681	-2 503 729	-1 489 578	12,0 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 336 406	-6 779 525	-6 433 497	-97 091	346 028	1,5 %
Avustukset	-2 767 487	-5 192 525	-5 266 934	-2 499 447	-74 409	90,3 %
Muut toimintakulut	-2 411 584	-2 755 260	-2 801 250	-389 666	-45 990	16,2 %
TOIMINTAKATE	-44 261 825	-45 224 190	-51 113 220	-6 851 395	-5 889 030	15,5 %
VEROTULOT	50 716 103	50 794 000	52 734 000	2 017 897	1 940 000	4,0 %
VALTIONOSUUDET	1 951 626	4 118 810	3 670 627	1 719 001	-448 183	88,1 %
RAHOITUSTUOTOT JA - KULUT	-490 998	-144 000	223 337	714 335	367 337	-145,5 %
Korkotuotot	463 882	340 000	585 000	121 118	245 000	26,1 %
Muut rahoitustuotot	441 523	341 000	363 337	-78 186	22 337	-17,7 %
Korkokulut	-910 354	-820 000	-720 000	190 354	100 000	-20,9 %
Muut rahoituskulut	-486 049	-5 000	-5 000	481 049		-99,0 %
VUOSIKATE	7 914 906	9 544 620	5 514 744	-2 400 162	-4 029 876	-30,3 %
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-7 822 266	-7 668 772	-7 900 520	-78 253	-231 748	1,0 %
POISTOERON MUUTOS	246 611	246 611	246 611	0		0,0 %
TILIKAUDEN YLI- /ALIJÄÄMÄ	339 251	2 122 459	-2 139 164	-2 478 415	-4 261 623	-730,6 %

Tunnusluvut

Kaupunki ja liikelaitokset	TP 2023	TP 2024	TA+lta 2025	TA 2026
Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista	31,6 %	32,6 %	37,3 %	31,7 %
Vuosikate prosenttia poistoista	111,7 %	101,2 %	126,0 %	69,8 %
Vuosikate euroa/asukas	481,9	414,2	505,0	290,2
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	1 211 823	339 251	2 122 459	-2 139 164
Taseen kertynyt yli-/alijäämä	-3 514 097	-2 302 274	-1 963 023	159 436
Kertynyt yli-/alijäämä euroa/asukas	-183	-120	-103	8

2.11 Talousarvion ja -suunnitelman sitovuus

Kaupunginvaltuuston on kuntalain 110 §:n mukaan vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kaupungille seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Jämsän kaupungin talousarviossa 2026 suunnitelmakausi on kolme vuotta.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä. Kaupungin tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.

Talousarvion sitovuus

Kaupunginvaltuuston alaisten toimielinten on noudatettava kaupunginvaltuuston hyväksymää talousarviota vuodelle 2026. Talousarviossa esitetyt perustelut sekä toiminnan ja talouden tavoitteet ovat toimielimiä ja niiden alaisia talousyksiköitä sitovia. Liikelaitosten osalta noudatetaan kunnallisen liikelaitoksen ohjeistusta. Talousarviossa ovat liikelaitosta sitovia eriä: korvaus perus- ja lainapääomasta, mahdollinen toiminta-avustus liikelaitokselle, peruspääoma- tai lainasijoitus liikelaitokseen, lainapääoman palautus, nettotulos ja investointien kokonaismenot.

Toimielimillä ja niiden alaisilla yksiköillä on velvollisuus ottaa huomioon kaupunginvaltuuston ja -hallituksen asettamat talouden tavoitteet ja toimia siten, että tasapainoinen ja terve taloustilanne saavutetaan suunnitelmakaudella. Toimialojen tulee toiminnassaan ottaa huomioon valtuuston hyväksymät strategiset linjaukset ja koko kaupunkia koskevat tavoitteet.

Kaupunginhallitus antaa erikseen talousarvion yksityiskohtaiset täytäntöönpano-ohjeet, jotka täydentävät kaupunginvaltuuston hyväksymää hallintosääntöä sekä talousarvion sitovuus- ja seurantaohjetta. Kaupunginhallituksella on oikeus antaa tarkempia määräyksiä talousarvion sitovuudesta ja puuttua vuoden kuluessa minkä tahansa määrärahan käyttöön.

Talousarvion määrärahojen käyttöön liittyvät erityisohjeet

- Talousarvioon merkityt toimialan menot ja tuloarviot ovat valtuustoon nähden sitovia. Rahoitusosan osalta ottolainojen nettomäärä on sitova. Antolainojen ja takausten myöntäminen viedään tapauskohtaisesti valtuuston päätettäväksi, ellei niitä ole talousarvioon yksilöity.
- Talouden hoidossa on kirjanpitolain mukaisesti käytössä bruttoperiaate. Kuka toimielin ja ao. tilivelvollinen on vastuussa tulosalueen menoista ja tuloista erikseen. Tulojen ylittyminen talousyksikön käyttötaloudessa ei oikeuta menojen ylittämiseen.
- Talousarvion investointiosan hankeryhmäkohtaiset nettosummat ovat valtuustoon nähden sitovia. Talousarviovuodelle sisältyvät yli 500 000 euron talonrakennushankkeet ja niiden määrärahat ovat valtuuston nähden sitovia.
- Toiminnalliset tavoitteet ovat valtuustoon nähden sitovia.
- Tilien käyttäjät ovat ensisijaisessa vastuussa määrärahan riittävydestä lakimääräisten tehtävien osalta ja toissijaisesti kaikkien suunniteltujen tehtävien suorittamisesta. Lakimääräisten tehtävien suorittamiseen kaupunginvaltuusto on varannut riittävät määrärahat. Ehdotukset työohjelman tai toiminnan muutoksista, jatkamisesta tai lisäämisestä on tehtävä niin ajoissa, että kaupunginhallitus ja -valtuusto ehtivät ne käsittelemään talousarviovuoden aikana.
- Toimialojen on huolehdittava siitä, että tulot kertyvät ajallaan ja että kustannustason nousua seurataan huolellisesti.
- Taksat ja maksut tarkistetaan vuosittain. Maksujen ja taksojen tarkistaminen tarkoittaa myös niiden rakenteen ja määräytymisperusteiden tarkistamista. Hintoihin tulee sisällyttää yleiskustannuslisä sekä poistot ja laskennalliset korot, ellei sitä ole lain tai muun säädöksen nimenomaisen määräyksen perusteella kielletty.
- Työllisyysvaroin palkattavista henkilöistä tehdään työllistämissuunnitelma. Työllistämisyksikkö koordinoi ja ohjeistaa konsernin työllistämistä.
- Kuntien valtionosuuden, projektiohjeiden tms. avustuksen saannin ohjeita on tarkoin noudatettava. Mihinkään valtionosuuteen tai -avustukseen oikeuttavaan hankkeeseen tai hankintaan ei ole lupa ryhtyä ennen kuin on varmistettu valtionosuuden tai -avustuksen saanti, silloin kun se on hankkeen ehtona.
- Projektien kirjanpidosta ja käytännön talouden hoidosta ja kustannusten erittelyistä on kaupunginhallitus hyväksynyt erilliset ohjeet. Taloushallinto ohjeistaa tarkemmin projektien kirjanpidon.
- Kaupungin myöntämät harkinnanvaraiset toiminta- ja kohdeavustukset tulee asianomaisten toimielinten julistaa haettavaksi samanaikaisesti yhteisilmoituksella. Määräys ei koske kaupunginhallituksen avustuspäämäärärahoja.

Hankinnat ja investoinnit

- Kaupungin hankinnoissa noudatetaan hankintalainsäädäntöä ja hankintaohjetta. Talousarvioon perustuvat hankinnat on tehtävä taloudellisesti, suunnitellusti ja tarkoituksenmukaisesti.
- Sovitut hankinnat tehdään keskitetysti materiaalikeskuksen kautta. Materiaali- ja palveluhankintoja koskevia puite- ja yhteishankintasopimuksia on noudatettava.
- Yli 10 000 euron hintaiset yksittäiset irtaimet hyödykkeet budjetoidaan investointiosaan. Pienten yksittäisten hankkeiden niputtaminen em. rajan ylittämiseksi tai hankinnan perusteeton pilkkominen em. rajan alittamiseksi on kiellettyä.
- ICT-hankinnat tehdään yhteistyössä kaupungin tietohallintoyksikön kanssa. Määrärahat sisältyvät eri yksiköille. Henkilökohtaiset laitteet hankitaan kaupungin leasing-sopimuksella. ICT- hankinnoista on erillinen ohje.
- Tulosalueen esimies ja tietohallintopäällikkö voi päättää enintään 60 000 euron (alv 0 %) irtaimen tavarán, urakan tai palvelun hankinnasta. Kaupunkiympäristötoimialan tulosalueiden ja Maankäytön ja yrityspalvelujen tulosalueen esimies voi päättää 100 000 euron (alv 0 %) hankinnasta. Toimialajohtajat voivat päättää 100 000 euron (alv 0 %) hankinnasta toimialan tulosaluille.
- Tulosityksikön esimies voi päättää enintään 20 000 euron (alv 0 %) irtaimen tavarán, urakan tai palvelun hankinnasta.
- Kustannuspaikan esimies voi päättää enintään 10 000 euron (alv 0 %) irtaimen tavarán hankinnasta tai palvelun ostosta.

3 KÄYTTÖTALOUS 2026-2028

Kuntalain 75 §:n mukaan tilivelvollisia ovat toimielimen jäsenet ja asianomaisen toimielimen tehtäväalueen johtavat viranhaltijat. Kuntalain ja valtuuston hyväksymän sisäisen valvonnan ohjeen mukaan Jämsän kaupungissa tilivelvollisia viranhaltijoita ovat siten kunkin toimielimen esittelijä ja kunkin tulosalueen esimies sekä lisäksi toimielimen talousarvion ja käyttösuunnitelman yhteydessä erikseen nimeämät tulosityksiköitten ja kustannuspaikkojen esihenkilöt.

Käyttötalouden toimintatuotot laskevat vuonna 2026 markkinoilla olevan vuokraustoiminnan yhtiöittämisen ja emokaupunkiin jäävän toiminnan vähentymisen takia. Toimintatuottojen pysyessä suhteellisen samalla tasolla taloussuunnitteluvuosien aikana tulee toimintakulutkin pyrkiä pitämään kurissa. Tämä mahdollistaa toimintakatteen vakiinnuttamisen 51 miljoonaan taloussuunnitteluvuosilla.

EMOKAUPUNKI, sisältää liikelaitoksen ja taseyksikön, ulk ja sis.	TP 2024	TA+lta 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	30 955 076	35 226 657	31 736 081	31 354 664	31 366 539
Myyntituotot	12 390 990	15 852 891	15 598 582	15 686 257	15 739 887
Maksutuotot	1 058 492	1 014 975	892 720	887 000	882 000
Tuet ja avustukset	2 887 358	2 983 540	2 308 050	1 687 005	1 648 250
Muut toimintatuotot	14 618 236	15 375 251	12 936 729	13 094 402	13 096 402
Valmistus omaan käyttöön	191 077	205 000	255 000	255 000	255 000
TOIMINTAKULUT	-75 407 978	-80 655 847	-83 104 301	-82 678 653	-82 898 289
Henkilöstökulut	-33 775 176	-36 129 182	-37 285 293	-38 273 718	-38 590 147
Palvelujen ostot	-24 389 381	-24 212 329	-25 776 850	-25 400 615	-25 322 919
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 382 614	-6 779 525	-6 433 497	-6 433 477	-6 429 914
Avustukset	-2 767 487	-5 192 525	-5 266 934	-5 176 934	-5 146 934
Muut toimintakulut	-8 093 319	-8 342 286	-8 341 727	-7 393 909	-7 408 375
TOIMINTAKATE	-44 261 825	-45 224 190	-51 113 220	-51 068 989	-51 276 750

3.1 Henkilöstö

Henkilöstöprosessien johtaminen ja kehittäminen

Henkilöstöprosessien systemaattinen johtaminen ja kehittäminen ovat kaupungin strateginen kilpailutekijä. Henkilöstöresurssien suunnittelussa painottuvat rekrytoinnin vaikuttavuus, työhyvinvointi, osaamisen jatkuva kehittäminen ja palvelutuotannon uudistaminen. Väestörakenteen muutokset, palvelurakenteiden kehittäminen, digitalisaatio sekä talouden tasapainottaminen edellyttävät ennakoivaa henkilöstöjohtamista ja toimintatapojen uudistamista.

Rekrytointi ja työnantajakilpailukyky

Kunta-alan työmarkkinasopimukset ovat voimassa sopimuskauden mukaisesti (1.5.2025-29.2.2028). Kunta-alalla on sovittu vuosille 2025–2028 uusista palkankorotuksista, jotka koostuvat yleiskorotuksista ja kehittämisohjelman eristä. Palkat nousevat yhteensä 9,17 % sopimuskauden aikana. Vuodelle 2026 osuu yleiskorotus (2,27 %) sekä paikallinen järjestelyerä 0,2 % ja kehittämisohjelman paikallinen järjestelyerä 0,4 %.

Eläköityminen jatkuu edelleen vilkkaana. Työvoimapula on lieventynyt erityisesti varhaiskasvatuksessa ja määrätietoisilla toimenpiteillä ja yhteistyöllä oppilaitosten kanssa. Työnantajakuvan kehittäminen, työhyvinvoinnin tukeminen, osaamisen johtaminen ja näkyvä viestintä sosiaalisessa mediassa ovat edelleen keskeisiä keinoja henkilöstön saatavuuden turvaamisessa.

Työhyvinvointi ja työsuojelu

Vuonna 2024 laadittu Jämsäläistä hyvinvoimaa! -työhyvinvointi- ja työsuojeluohjelman perusajatus, ”Kestävää työelämää joka päivä”, on tavoitteenamme esihenkilötyössä, työyhteisöjen arjen käytännöissä ja johtamisessa.

Vuonna 2025 on toteutettu henkilöstökysely, jolla mitataan Jämsäläistä hyvinvoimaa! -ohjelmassa asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Kyselytulosten perusteella työntekijät kokevat voivansa työssään melko hyvin ja työ koetaan mielekkääksi. Jämsän kaupunkia suositellaan työnantajana melko hyvin ja tämä kokemus on kehittynyt vuodesta 2024.

Työyhteisöjen koetaan tukevan työhyvinvointia varsin hyvin – yhteisöissä saa pääosin olla oma itsensä, tuoda mielipiteensä esille ja tulla kuulluksi. Työtehtävien toteuttamiseen on mahdollisuuksia vaikuttaa. Johtamisen kokemus on melko hyvää koko kaupungin tasolla. Työntekijöiden ja esihenkilöiden välillä vallitsee varsin hyvä luottamus ja esihenkilöitä on helppo lähestyä. Työhyvinvoinnin seurantaa ja kehittämistä jatketaan yhteistyössä työterveyshuollon kanssa.

Osaaminen ja uudistuminen

Henkilöstön osaamisen ja jatkuvan oppimisen kehittäminen on tärkeä menestystekijä kaupungin palvelutuotannossa. Työtehtävien ja toimintaympäristön muutokset vaativat monialaista osaamista ja kykyä hyödyntää digitaalisia ratkaisuja tehokkaasti. Vuonna 2024 laadittua digitaitojen kehittämissuunnitelmaa toteutetaan käytännössä ja siihen liittyen on ollut esimerkiksi perustaitojen tietotekniikkakoulutusta sekä vertaisoppimista tekoälyn käytön suhteen.

Vuonna 2026 painopiste on osaamisen johtamisen ja koulutusten kohdentamisessa strategisiin palvelukokonaisuuksiin (esimerkiksi elinvoimaan liittyvät tekijät, markkinointi, hankintaosaaminen, digitaalisuus). Jokaisen työntekijän roolia oman työn kehittäjänä vahvistetaan edelleen.

Johtaminen ja esihenkilötyö

Johtamista ja esihenkilötyötä kehitetään edelleen työkykyjohtamisen ja osallistavan johtamisen periaatteiden mukaisesti. Jämsäläistä hyvinvoimaa! -ohjelma luo perustan johtamisen yhtenäisille käytännöille ja toimintakulttuurin uudistumiselle.

Esihenkilöille tarjotaan jatkuvaa tukea, valmennusta ja vertaisfoorumeita. Tavoitteena on varmistaa, että johtaminen tukee sekä henkilöstön hyvinvointia että toiminnan tuloksellisuutta.

Henkilöstömäärän kehitys ja talousohjelman vaikutukset henkilöstöön

Talousohjelman tavoitteet ohjaavat edelleen toiminnan ja henkilöstöresurssien tarkastelua. Tehokas resurssien käyttö, toimintojen uudelleenjärjestelyt ja digitalisaation hyödyntäminen ovat keskeisiä keinoja tuottavuuden parantamisessa. Henkilöstösuunnittelua tehdessä on tuki huomioitava myös mahdollisuus investointien toteutukseen strategisesti tärkeissä toiminnoissa.

Henkilöstömenojen hallinta perustuu pitkäjänteiseen suunnitteluun, tehtävien uudelleen arviointiin ja osaamisen suuntaamiseen strategisesti tärkeille alueille. Muutoksissa korostuvat oikeudenmukaisuus, viestintä ja henkilöstön osallistaminen. Sairauspoissaolojen ja sijaistarpeen hallinta, osa-aikaratkaisujen hyödyntäminen sekä eläköitymisten yhteydessä tehtävät järjestelyt tukevat kaupungin talouden tasapainottamista.

Jämsän kaupungissa henkilöstömäärä on yhä vähenevä, kun katsotaan aina talouden suunnitteluvuosiin 2027-2029 saakka. Henkilöstömäärä sekä henkilöstökulut ovat kasvaneet vuodesta 2024 vuoteen 2025 ja tämän kasvun selittää Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueen aloittaminen 1.1.2025. Työllisyysalueen henkilöstökulut vuodelle 2025 ovat olleet 2 489 318 ja vuodelle 2026 ne ovat 2 926 601 euroa.

Työehtosopimusten mukaiset korotukset kasvattavat osaltaan henkilöstökuluja.

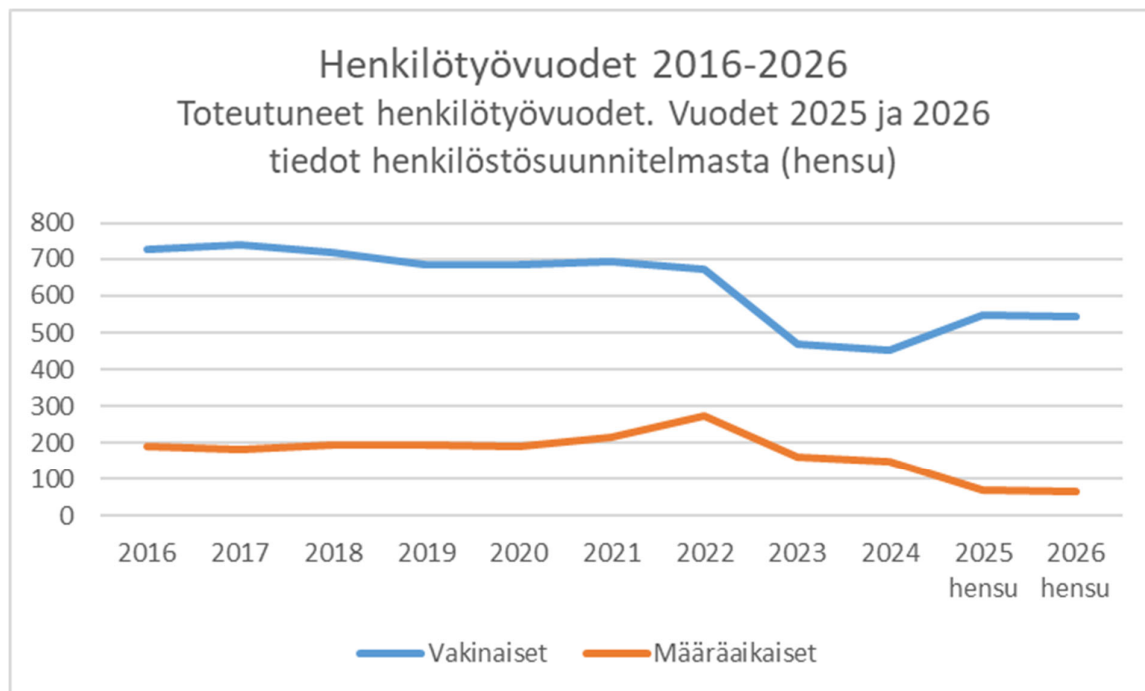
Vuonna 2025 henkilöstöraportoinnissa on luovuttu Power BI -järjestelmän rakentamisesta raportoinnin perustaksi ja on siirrytty Opiferuksen tarjoamaan johdon työpöytään. Tämä mahdollistaa jatkossa varsin ajantasaisen tiedon käytön johtamisen ja päätöksenteon tueksi.

Seuranta ja mittarit

Henkilöstötavoitteiden toteutumista seurataan osavuosikatsauksissa sekä vuosittain henkilöstökertomuksessa. Seurannassa painotetaan työhyvinvointia, henkilöstötuottavuutta ja osaamisen kehittämistä. Tiedolla johtamista vahvistetaan entisestään, ja henkilöstöanalytiikkaa hyödynnetään päätöksenteon tukena kaikilla organisaation tasoilla.

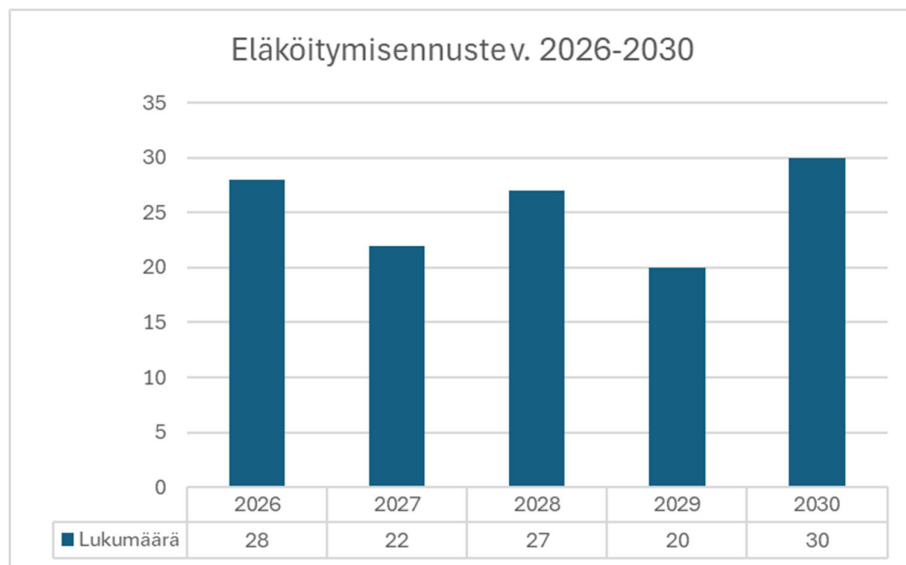
Henkilöstömäärä ja tavoitteet

Toimiala	TP HTV 2024	TA HTV 2025	TA HTV 2026
KONSERNIPALVELUT	45,98	45,05	52,53
SIVISTYSTOIMI	330,35	375,46	370,21
KAUPUNKIYMPÄRISTÖ	63,62	68,22	62,75
TYÖLLISYYSALUE	0,00	47,80	49,00
JÄMSÄN VESI LIIKELAITOS	10,78	11,00	11,00
Vakinainen henkilöstö yhteensä	450,73	547,53	545,49
KONSERNIPALVELUT	34,12	7,00	8,82
SIVISTYSTOIMI	101,06	51,49	51,62
KAUPUNKIYMPÄRISTÖ	12,50	11,72	5,30
TYÖLLISYYSALUE	0,00	1,00	0,00
JÄMSÄN VESI LIIKELAITOS	0,71	0,50	1,30
Määräaikainen henkilöstö yhteensä	148,39	71,71	67,04
Henkilöstö yhteensä	599,12	619,24	612,53

Kaupunki ja liikelaitokset (ulk.)	TP 2024	MUUTETTU TA 2025	TA 2026	2025-2026 €
Maksetut palkat	27 370 149	29 557 243	30 296 506	-739 263
Jaksotetut palkat	-46 267			
Korjauserät	-322 318	-131 900	-116 500	-15 400
Palkat yhteensä	27 001 564	29 425 343	30 180 006	-754 663
Henkilösivukulut	6 527 260	6 703 839	7 105 287	-401 448
Henkilöstökulut yhteensä	33 528 824	36 129 182	37 285 293	-1 156 111
Muutos ed. vuoteen €	-1 172 058	2 600 358	1 156 111	
Muutos ed. vuoteen %	-3,38 %	7,76 %	3,20 %	
Muutos TP €		*		3 756 469
Muutos TP %				11,20 %

* Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalue aloitti toiminnan 1.1.2025

3.2 Konsernipalvelut

Toimialajohtaja: kaupunginjohtaja

Toimialakohtaiset tavoitteet ja määrärahat

	TP 2024	TA+lta 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	2 757 757	4 849 280	3 715 034	3 753 789	3 715 034
Myyntituotot	1 694 534	1 669 739	2 063 131	2 063 131	2 063 131
Maksutuotot		37 073	13 000	13 000	13 000
Tuet ja avustukset	992 412	1 024 592	690 250	729 005	690 250
Muut toimintatuotot	70 812	2 117 876	948 653	948 653	948 653
TOIMINTAKULUT	-14 111 073	-13 791 376	-16 281 612	-15 545 430	-15 571 267
Henkilöstökulut	-4 719 542	-4 518 983	-5 069 575	-5 356 433	-5 362 184
Palvelujen ostot	-6 811 146	-5 163 725	-6 970 770	-7 031 807	-7 078 727
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-79 609	-101 917	-96 634	-97 934	-96 634
Avustukset	-1 865 877	-3 223 305	-3 415 478	-3 325 478	-3 295 478
Muut toimintakulut	-634 899	-783 446	-729 155	266 222	261 756
TOIMINTAKATE	-11 353 316	-8 942 096	-12 566 578	-11 791 641	-11 856 233

Konsernipalvelut-toimialalla aloitti uusi tulosalue Maankäyttö ja yrityspalvelut toimintansa 1.6.2025. Tässä talousarviossa on määritelty toimialatasolla kyseiselle tulosalueelle sitovat toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2026. Tavoitteet sijoittuvat uudistetun strategian vahva elinkeinoelämä -kärkitavoitteen alle vahvistamaan uusien ja olemassa olevien yritysten sijoittumis- ja toimintaedellytyksiä Jämsään.

Kaupunginhallituksen ja konsernipalvelujen ohjauksessa aloitettiin TE-palvelut 2024 -uudistuksen mukaisten palvelujen antaminen Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueella vuoden 2025 alusta. Jämsän kaupunki toimii työllisyysalueen vastuukuntana. Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut siirrettiin kunnille 1.1.2025 alkaen. Konsernipalvelujen luvuissa näkyvät ainoastaan Jämsän osuus työllisyysalueen rahoittamisesta. Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalue toimii kaupunginhallituksen alaisuudessa, mutta sen talousluvut on esitetty omana taseyksikkönä. Koko kaupungin luvuissa taseyksikkö on mukana. Konsernipalvelujen muut tulosalueet huolehtivat työllisyysalueen tukipalveluista (hallintopalvelut, talouspalvelut). Työllisyysalueen 1,9 miljoonan euron osuuden lisäksi toimialan toimintakuluihin sisältyy työmarkkinatuen kuntaosuus 3,1 miljoonaa euroa. Kaupunginhallituksen muihin toimintakuluihin on sisällytetty 1,0 miljoonan euron säästöpaketti vuosille 2027-2028.

Henkilöstöpalveluissa jatketaan toimintojen uudistamista ottamalla käyttöön tietojärjestelmä henkilöstökertomuksen laadintaan, henkilöstöresurssien suunnitteluun ja budjetointiin sekä henkilöstötietojen raportointiin. Lisäksi vuodelle 2026 suunnataan tavoitteena vakiinnuttaa työhyvinvoinnin ja työturvallisuuden toimintaohjelman Jämsäläistä hyvinvointia! mukaista toimintaa. 1.5.2025 tulivat voimaan uudet työehtosopimuskaudet (KVTES, OVTES, TS ja TTES). KVTES- ja OVTES osio G-sopimusaloille rakennettiin kevään 2025 aikana uusi tasopalkkamalli ja sen toimivuutta käytännön arjessa seurataan sekä arvioidaan. Hankintatoimen materiaalikeskus siirtyi vuoden alusta elinvoimatoimen alaiseksi toiminnaksi. Talouspalvelut auditoi tietojärjestelmänsä ja tutustuu markkinoilla oleviin ratkaisuihin.

Tietohallinto tuottaa Jämsän kaupunkikonsernin ja osittain Kuhmoisten kunnan ICT-palvelut. Tietohallinto tuottaa TE-toimintaan liittyvät ICT-palvelut Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueelle siltä osin, kun toiminnassa ei käytetä valtakunnallisia ratkaisuja. Keski-Suomen hyvinvointialueen kanssa tehtävä yhteistyö päättyi 31.8.2025. Tietohallinnon painopiste on siirtynyt entistä vahvemmin kaupungin oman toiminnan ja palveluiden digitalisointiin. Digitalisaation nopea kehitys on lisännyt merkittävästi sähköisten palveluiden ja kyberturvallisuuden kehittämisvaatimuksia. Kaupunkikonsernissa panostetaan prosessien digitalisointiin ja kuntalaisille tarjottavien sähköisten palveluiden kehittämiseen. Lisäksi kehitetään erityisesti taloushallinnon prosesseja hyödyntämällä automaation ja robotiikan tarjoamia mahdollisuuksia.

Matkailu, markkinointi ja viestintä -tulosalueella matkailun kehittämistyötä toteutetaan päivitetyn Himos-Jämsä matkailustrategian mukaisesti. Kansainvälisyys korostuu. Visithimosjamsa -sivuston uudistamiseen liittyviä toimenpiteitä toteutetaan yhdessä yritysten kanssa. Lulu - lumovoimaa luonnosta -hanke jatkuu ja matkailun ja markkinoinnin analytiikkaa kehitetään. Markkinointistrategia ohjeistaa konsernin markkinointia ja monikanavaista markkinointia toteutetaan matkailun, asukas-, koulutus- ja sijoittumismarkkinoinnin suhteen yhteistyössä toimialojen ja verkoston kanssa. Kaupungin somekanavien ja verkkosivuston kehittäminen jatkuu. Viestintästrategia valmistuu. Reitistöpoolin johtaminen toteutetaan tulosalueelta, missä yritysten yhteistyörooli on merkittävä.

Strateginen maankäyttö ohjaa ja kehittää kaupungin maankäyttöä, kaavoitusta ja maaomaisuutta sekä huolehtii kestävästä kehityksestä, paikkatietopalveluiden ja viranomaisyhteistyön toteutumisesta. Yritysten perustamis- ja kehittämispalvelut tarjoavat asiantuntijatukea ja neuvontaa yritystoiminnan käynnistämiseen, kehittämiseen ja kasvuun. Kasvu- ja sijoittumispalvelut tukevat kaupungin elinvoimaa tarjoamalla yrityksille neuvontaa, kasvun edistämistä ja sijoittumisen palveluja sekä vahvistamalla verkostoja ja yhteistyötä. Elinkeinojen hanketoiminta vastaa kehittämishankkeiden valmistelusta, hallinnoinnista ja toteutuksesta sekä yhteistyöstä sidosryhmien kanssa kaupungin kilpailukyvyyn ja kasvun edistämiseksi.

Toimialan tavoitteet vuodelle 2026

Hyvinvoiva ja turvallinen kaupunki			
Tavoite	Kaupungin prosessien kehittäminen digitalisaation avulla		
Mittari	Digitalisoidut asiakasprosessit	Lähtöarvo 12/2025	Tavoite 12/2026
		20	40
Mittari	Digitalisoidut työprosessit	Lähtöarvo 12/2025	Tavoite 12/2026
		11	25
Pito- ja vetovoimainen kuntatyönantaja			
Tavoite	Hallittu käyttötalouden menokehitys		
Mittari	Vuosikate (vuosikate kattaa poistot)	Lähtöarvo 12/2025	Tavoite 12/2026
		7 914 906	7 654 000
Mittari	Lainanhoitokate (emokaupunki)	Lähtöarvo 12/2025	Tavoite 12/2026
		1,89	1,9
Tavoite	Henkilöstön digiosaamisen kehittäminen, etenkin tietoturvaan ja -suojaan sekä tekoälyyn liittyvän osaamisen kehittäminen koko organisaation tasolla.		
Mittari	Tekoälyn perusteet koulutus koko henkilöstölle	Tavoite 12/2026	
		100	
Mittari	Tietoturva ja -suojakoulutukset koko henkilöstölle	Tavoite 12/2026	
		100	

Tunnettu ja saavutettava Jämsä			
Tavoite	Kaupungin brändin näkyvyyden parantaminen (brand reach)		
Mittari	Brand reach	Lähtöarvo 12/2025	Tavoite 12/2026
		3 567 086	10 000 000
Vahva elinkeinoelämä			
Tavoite	Kaupungin koti- ja ulkomaisten matkailijamäärien lisääntyminen		
Mittari	Matkailijamäärä	Lähtöarvo 12/2025	Tavoite 12/2026
		270 000	300 000
Tavoite	Jämsän yritysekosysteemin kehittyminen		
Mittari	Uudet Jämsään perustetut yritykset (lkm)	Lähtöarvo 12/2025	Tavoite 12/2026
		75	80
Mittari	Erilaisten toimenpiteiden seurauksena Jämsään syntyneet uudet tai säilytetyt työpaikat	Lähtöarvo 12/2025	Tavoite 12/2026
		25	40
Mittari	Yritystoimintaa varten luovutetut maa-alueet (kpl)	Lähtöarvo 12/2025	Tavoite 12/2026
		4	4
Mittari	Yritysneuvonnan kautta haetut investointi- ja kehittämistuet (€)	Lähtöarvo 12/2025	Tavoite 12/2026
		710 000	800 000
Mittari	Yritysten lukumäärän muutos (lkm)	Lähtöarvo 12/2025	Tavoite 12/2026
		10	15
Mittari	Yritysneuvonnan kautta jätetyt investointi- ja kehittämistukihakemukset (kpl)	Lähtöarvo 12/2025	Tavoite 12/2026
		10	12
Tavoite	Sidosryhmäyhteistyön lisääminen		
Mittari	Yrityspalveluiden sidosryhmätapaamisten lukumäärä	Lähtöarvo 12/2025	Tavoite 12/2026
		30	50
Mittari	Yrityspalveluiden järjestämien sidosryhmätapaamisten lukumäärä	Lähtöarvo 12/2025	Tavoite 12/2026
		12	15

Tavoite	Strategisen maanhankinnan volyymi		
Mittari	Maanhankintaa varten toteutuneet kiinteistönluovutukset (lkm)	Lähtöarvo 12/2025	Tavoite 12/2026
		6	5
Mittari	Hankittujen maa-alueiden yhteispinta-ala (ha)	Lähtöarvo 12/2025	Tavoite 12/2026
		3,42	100

Toiminnan ja talouden kehittäminen suunnitelmavuosina 2026 - 2028

Kehittämiskohde	Selvitys, miten tukee strategiaa
Kehitetään yritysten sijoittumis- ja kasvupalveluja	Palvelut tukevat yritysten perustamista, kehittämistä ja kasvua sekä auttavat uusia ja laajentuvia yrityksiä sijoittumaan Jämsään. Sijoittumis- ja kasvupalveluiden kehittäminen on strateginen investointi elinvoiman ja verotulopohjan kasvattamiseen.
Digitalisaation ja kyberturvallisuuden kehittäminen	Digitalisaatio tukee hyvinvoivaa ja turvallista kaupunkia, ajantasainen kyberturvallisuus on sen edellytys.
Talouden tietojärjestelmäkokonaisuuden auditointi ja mahdollinen uudistaminen	Ajantasaiset talouden järjestelmät mahdollistavat tasapainoisen talouden seurannan ja lisäävät kaupungin pito- ja vetovoimaa työnantajana.
Brändin ja imagon vahvistaminen	Monikanavaisen markkinoinnin vahvistaminen
Matkailun kehittäminen	Digitaalisen tuotteistus/matkailu/verkotot/kansainvälisyyden vahvistaminen

Tunnusluvut	TP 2024	TA+LTA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintakate €/as.	- 594,1	- 467,29	- 661,4	- 620,61	- 624,01

Riskienhallinta

Operatiiviset riskit

Riski		Vaikutus	Tod. Näk	Riskitaso
Henkilöstön jaksaminen ja työhyvinvointi		3	3	9
Toimenpide	Esihenkilöiden tuki ja koulutus			
Toimenpide	Joustavat työjärjestelyt ja työn kuormituksen tasaaminen			
Toimenpide	Kehityskeskustelujen toteutuminen			
Toimenpide	Työhyvinvoinnin integrointi johtamisjärjestelmään			
Toimenpide	Työhyvinvointiohjelma ja henkilöstöstrategia			
Toimenpide	Työkuorman ja resurssien seuranta			
Toimenpide	Työyhteisöjen kehittäminen ja osallistaminen			
Toimenpide	Varhaisen tuen malli ja työkyvyn johtaminen			
Riski		Vaikutus	Tod. Näk	Riskitaso
Kriittisen osaamisen säilyminen tiettyjen avainhenkilöiden eläköityessä.		3	3	9
Toimenpide	Hiljaisen tiedon dokumentointi			
Toimenpide	Osaamisen johtamisen integrointi strategiseen henkilöstösuunnitteluun			
Toimenpide	Osaamisen siirtosuunnitelmat			
Toimenpide	Perehdytys- ja mentorointimallit			
Toimenpide	Rekrytointien ennakointi			
Toimenpide	Seuraajasuunnittelu ja sisäinen urapolkujen kehittäminen			
Riski		Vaikutus	Tod. Näk	Riskitaso
Kyberuhat		3	3	9
Toimenpide				
Riski		Vaikutus	Tod. Näk	Riskitaso
Palvelutoimittajan kyvyttömyys tuottaa palvelua sovitusti (sisältö, laatu, aikataulu) ja yritysjärjestelyt		3	3	9
Toimenpide	Palvelutoimittajan taloudellisen tilanteen ja resurssien selvittäminen sopimusta tehdessä sekä seuranta			
Toimenpide	Varasuunnitelmien tekeminen mahdollisuuksien mukaan			

Riski	Vaikutus	Tod. Näk	Riskitaso
Poikkeukselliset olosuhteet kuten pandemiat, ilmastonmuutos, luonnonkatastrofit tai geopolittinen tilanne aiheuttavat laajasti erilaisia riskejä palvelutuotantoon, kyberturvallisuuteen ja koko yhteiskunnalliseen toimintaan	3	3	9
Toimenpide	Koulutus ja harjoittelu		
Toimenpide	Tiedottaminen ja viestintä		
Toimenpide	Turvallisuus- ja varautumissuunnitelmat ajan tasalla		
Toimenpide	Varautumisen resursointi		

Strategiset riskit

Riski	Vaikutus	Tod. Näk	Riskitaso
Imago- ja mainehaitat julkisessa keskustelussa.	3	3	9
Toimenpide	Lisätään positiivista viestintää.		

Taloudelliset riskit

Riski	Vaikutus	Tod. Näk	Riskitaso
Oikeudellisiin riita-asioihin liittyvät taloudelliset riskit	3	3	9
Riski	Vaikutus	Tod. Näk	Riskitaso
Rahoituspohjan kapenemisen (väestörakenne, elinkeinorakenne) huomioimatta jättäminen taloussuunnittelussa ja päätöksenteossa	4	3	12
Riski	Vaikutus	Tod. Näk	Riskitaso
Työllisyystilanteen merkittävä heikkeneminen ja kaupungin ns. Kela-maksuosuuden nousu	2	3	6

Kaupunginvaltuusto

Tulosalueen esimies: kaupunginvaltuuston puheenjohtaja

Toiminnan kuvaus

Kuntalain mukaan valtuusto käyttää kunnan ylintä päätösvaltaa ja päättää toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä hallinnon järjestämisestä kaupungin toiminta-ajatuksen ja strategian pohjalta.

Kuntavaaleissa valittu 31 hengen kaupunginvaltuusto aloitti toimintakautensa 1.6.2025.

Tunnusluvut	TP 2024	TA+LTA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Valtuuston kokoukset	6	6	6	6	6
Valtuustoseminaarit	3	2	2	2	2
Valtuuston infotilaisuudet / iltakoulut	6	2	2	2	2
Valtuustoaloitteet	10	10	12	14	14
Kaupungin asukasluku	19 110	19 136	19 000	19 000	19 000
Toimintakate €/as.	- 11,57	- 11,94	- 10,76	- 10,89	- 10,94

Tulosaluekohtaiset määrärahat

	TP 2024	TA+lta 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	5				
Muut toimintatuotot	5				
TOIMINTAKULUT	-221 114	-228 393	-204 412	-206 878	-207 943
Henkilöstökulut	-71 217	-64 283	-64 075	-66 541	-67 606
Palvelujen ostot	-97 442	-111 448	-88 601	-88 601	-88 601
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 416	-1 700	-2 400	-2 400	-2 400
Muut toimintakulut	-51 038	-50 962	-49 336	-49 336	-49 336
TOIMINTAKATE	-221 109	-228 393	-204 412	-206 878	-207 943

Vaalit

Tulosalueen esimies: konsernipalvelujohtaja

Toiminnan kuvaus

Keskusvaalilautakunta on lakisääteinen kunnallinen lautakunta, joka toimii sekä kunta-, alue- että valtiollisissa vaaleissa. Keskusvaalilautakunta huolehtii yhdessä vaalikohtaisten vaalilautakuntien ja -toimikuntien kanssa laissa määrätystä vaalien valmistelu-, järjestely- ja tarkastustehtävistä.

Vuosina 2026 ja 2028 ei ole tulossa säännönmukaisia vaaleja.

Tunnusluvut	TP 2024	TA+LTA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Keskusvaalilautakunnan kokoukset	5	4	0	4	0
Äänioikeutettujen lukumäärä	16 500	16 700	16 700	16 700	16 700
Toimintakate €/äänioikeutettu	- 1,63	- 3,96	- 0,08	- 2,28	- 0,08

Tulosaluekohtaiset määrärahat

	TP 2024	TA+lta 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	115 399	23 000		38 755	
Myyntituotot	209				
Tuet ja avustukset	115 190	23 000		38 755	
TOIMINTAKULUT	-146 628	-98 809	-1 440	-81 990	-1 440
Henkilöstökulut	-114 131	-72 459		-67 650	
Palvelujen ostot	-14 788	-13 750	-240	-9 840	-240
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-9 184	-2 200		-1 300	
Muut toimintakulut	-8 526	-10 400	-1 200	-3 200	-1 200
TOIMINTAKATE	-31 229	-75 809	-1 440	-43 235	-1 440

Tarkastuslautakunta

Tulosalueen esimies: kaupunginjohtaja

Toiminnan kuvaus

Valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Lautakunnan tehtävänä arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, mikäli kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää.

Tarkastuslautakunnan on huolehdittava kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta. Lautakunta arvioi myös, onko sisäinen valvonta riittävää ja tutkii tilinpäätöksen sisältämän tiedon oikeellisuuden ja riittävyyden. Tarkastuslautakunta laatii toimikaudelleen arviointisuunnitelman ja sen pohjalta vuosittaisen työohjelmansa ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Tarkastuslautakunnan on myös valvottava kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi.

Tilintarkastusyhteisö voidaan valita kerrallaan enintään kuuden tilikauden hallinnon ja talouden tarkastamista varten.

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisia pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista.

Lautakunnan tehtävät jatkuvat siihen saakka, kunnes toimikauden viimeisen tilikauden tilintarkastus on suoritettu.

Keväällä 2025 tilintarkastuspalvelut kilpailutettiin ja uudeksi tilintarkastusyhteisöksi tilikausiksi 2025-2028 valittiin TALVEA Julkishallinnon palvelut Oy. Sopimuksessa optiomahdollisuus myös tilikausille 2029-2030.

Tunnusluvut	TP 2024	TA+LTA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Tarkastuslautakunnan kokoukset	11	13	13	13	13
Tilintarkastuspäivät	41	35	35	35	35
Toimintakate €/as.	- 2,6	- 2,91	- 2,87	- 2,91	- 2,92

Tulosaluekohtaiset määrärahat

	TP 2024	TA+Lta 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	21				
Tuet ja avustukset	21				
TOIMINTAKULUT	-49 694	-55 697	-54 515	-55 252	-55 570
Henkilöstökulut	-14 257	-22 443	-19 153	-19 890	-20 208
Palvelujen ostot	-34 859	-32 454	-34 492	-34 492	-34 492
Muut toimintakulut	-577	-800	-870	-870	-870
TOIMINTAKATE	-49 672	-55 697	-54 515	-55 252	-55 570

Kaupunginhallitus

Tulosalueen esimies: kaupunginjohtaja

Toiminnan kuvaus

Kaupunginhallitus vastaa kaupungin hallinnosta ja taloudesta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kaupunginhallitus valvoo kaupungin etua, edustaa kaupunkia ja käyttää sen puhevaltaa. Hallintosäännössä on erikseen määriteltä päätösvallan delegointi.

Kaupunginhallituksen tulosalueeseen sisältyy tulosityksikköinä kaupunginhallitus ja työllistäminen. Kaupunginhallituksen alaisia kustannuspaikkoja ovat kaupunginhallitus, henkilöstöjaosto, kaupunginhallituksen projektit, maaseututoimi, ympäristöterveydenhuollon palvelut sekä joukkoliikenne.

Tunnusluvut	TP 2024	TA+LTA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Hallituksen kokoukset	22	25	25	25	25
Taloustyöpajat	0	1	1	1	1
Hallituksen infotilaisuudet / iltakoulut	6	6	6	6	6
Seminaarit	1		1	1	1
Toimintakate €/as.	- 419,33	- 296,4	- 461,03	- 409,32	- 411,78

Tulosaluekohtaiset määrärahat

	TP 2024	TA+lta 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	932 327	1 475 500	693 650	693 650	693 650
Myyntituotot	191 414	5 500	5 000	5 000	5 000
Tuet ja avustukset	690 089	248 000	688 500	688 500	688 500
Muut toimintatuotot	50 824	1 222 000	150	150	150
TOIMINTAKULUT	-8 945 678	-7 147 471	-9 453 253	-8 470 814	-8 517 544
Henkilöstökulut	-1 809 109	-1 148 183	-1 363 213	-1 422 809	-1 450 063
Palvelujen ostot	-5 112 117	-2 688 071	-4 543 703	-4 591 668	-4 639 215
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-38 131	-8 900	-26 884	-26 884	-26 884
Avustukset	-1 865 877	-3 223 305	-3 415 278	-3 325 278	-3 295 278
Muut toimintakulut	-120 443	-79 012	-104 175	895 825	893 896
TOIMINTAKATE	-8 013 350	-5 671 971	-8 759 603	-7 777 164	-7 823 894

Kaupunginhallituksen palvelujen ostoihin on varattu Jämsän maksuosuus noin 1,9 miljoonaa euroa Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueen menoihin. Lisäksi kaupunginhallituksen menoihin on sisällytty 3,1 miljoonan euron rahoitusosuus työttömyysuista. Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman mukaan toimeentulotukeen tehdään uudistus vuonna 2026. Uudistuksen tavoitteena on yhtäältä vähentää pitkäaikaista riippuvuutta toimeentulotuesta ja selkiyttää toimeentulotuen roolia viimesijaisena tukena niille, jotka eivät itse kykene turvaamaan omaa ihmisarvoisen elämän edellyttämää toimeentuloa.

Toisaalta uudistuksen tavoitteena on kasvattaa työllisyyttä ja vahvistaa julkista taloutta. Toimeentulotukimenoihin haetaan valtakunnallisesti 74 miljoonan euron säästöjä. Hallitus on nyt antanut eduskunnalle uudistukseen liittyvän lakiesityksen. Esityksessä painottuu se, että kokoaikatyön hakemisen velvoittavuutta lisätään. Lisäksi toimeentulotukeen nähden ensisijaisten etuuksien hakematta jättäminen tulisi perusteeksi alentaa toimeentulotuen perusosaa. Lainmuutoksen on tarkoitus tulla voimaan 1.2.2026. Talousarvioon on lisäksi sisällytetty kuntalisä (2026 vuodelle 120 000 € ja 2027 vuodelle 30 000 euroa), jonka avulla kaupunki tukee yrityksiä ja työnantajia työllistämässä.

Kaupunginhallituksen muihin kuluihin on sisällytetty 1,0 miljoonan euron säästöpaketti, jota ei ole kohdennettu taloussuunnitelmassa toimialoille. Sopeutustarpeen suuruutta arvioidaan keväällä 2026 vuoden 2027 kehyslaskelman avulla ja vuoden 2026 ennusteraporttien perusteella. Joukkoliikenne kilpailutetaan vuonna 2026. Tulevien kustannusten arvio talousarvion laadintavaiheessa on haastavaa.

Hallintopalvelut

Tulosalueen esimies: konsernipalvelujohtaja

Toiminnan kuvaus

Hallintopalvelujen tulosalueeseen sisältyy tulossyksikköinä hallintopalvelut, tietohallinto ja henkilöstöpalvelut.

Hallintopalvelut

Hallintopalvelujen tehtäväkokonaisuudesta tiimille kuuluvat kaupungin keskitetyt hallintopalvelut, kaupunginhallituksen, -valtuuston, lautakuntien sekä johtokunnan, jaostojen ja toimikuntien kokousten valmistelu, kaupungin asianhallinnan, tiedonohjauksen, tiedonhallinnan sekä asiakirjahallinnon järjestäminen, kirjaamotoiminnot, arkistot sekä muita eri toimialojen toimistotehtäviä.

Tietohallinto

Jämsän kaupunkikonsernin ja Kuhmoisten kunnan ICT-palvelut tuottaa tietohallinto. Keski-Suomen hyvinvointialueen kanssa tehtävä yhteistyö päättyi 31.8.2025. Tietohallinto on tuottanut TE-toimintaan liittyvät ICT-palvelut Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueelle 1.1.2025 alkaen siltä osin, kun toiminnassa ei käytetä valtakunnallisia ratkaisuja. ICT-palveluiden kuntien välistä yhteistyötä kehitetään tulevana vuosina aktiivisesti yhteistyössä ympäristökuntien kanssa.

Tietohallinnon keskeisiin tehtäviin kuuluvat ICT-hankintojen suunnittelu, valmistelu, kilpailuttaminen, käyttöönotto ja ylläpito sekä ICT-kehityshankkeiden johtaminen, valvonta ja hallinta tukipalveluiden ja ICT-infrastruktuurin ylläpidon ohella. Tietohallinto vastaa lisäksi lainsäädännön, säädösten ja valtakunnallisten hankkeiden edellyttämien ICT-kokonaisuuksien kehittämisestä sekä tietojärjestelmien yhteentoimivuuden edistämisestä ja varmistamisesta.

Digitalisaation ja toimintaympäristön muutosten myötä sähköisten palveluiden sekä kyberturvallisuuden kehittämisvaatimukset ovat lisääntyneet merkittävästi. Nopeasti kehittyvän teknologian, kuten tekoälyn yleistymisen, myötä myös tietoturvaan ja turvallisuuteen liittyvät vaatimukset korostuvat. Kaupunkikonsernin prosessien digitalisointiin sekä kuntalaisten sähköisten palveluiden kehittämiseen panostetaan suunnitelmakaudella.

Henkilöstöpalvelut

Henkilöstöpalvelu huolehtii Jämsän kaupungin työnantajavelvoitteista kuten mm. henkilöstön työsuhdeasioista ja yhteistoiminnasta sekä koordinoi henkilöstösuunnittelua ja henkilöstöraportointia sekä vastaa hyvinvointityön vaikutusten seurannasta, osaamisen kehittämisestä ja arvioinnista.

Tunnusluvut	TP 2024	TA+LTA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintakate €/as.	- 57,28	- 62,51	- 59,73	- 63,44	- 66,79

Tulosaluekohtaiset määrärahat

	TP 2024	TA+Lta 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	1 309 388	1 013 686	1 095 231	1 095 231	1 095 231
Myyntituotot	1 127 484	1 006 986	1 092 481	1 092 481	1 092 481
Tuet ja avustukset	176 980	3 200	750	750	750
Muut toimintatuotot	4 924	3 500	2 000	2 000	2 000
TOIMINTAKULUT	-2 404 087	-2 209 964	-2 230 036	-2 300 662	-2 364 285
Henkilöstökulut	-1 300 540	-1 144 189	-1 236 826	-1 301 357	-1 351 470
Palvelujen ostot	-773 556	-736 185	-722 289	-725 761	-734 734
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-21 588	-27 300	-20 850	-20 850	-20 850
Muut toimintakulut	-308 403	-302 290	-250 071	-252 694	-257 231
TOIMINTAKATE	-1 094 699	-1 196 278	-1 134 805	-1 205 431	-1 269 054

Talouspalvelut

Tulosalueen esimies: konsernipalvelujohtaja

Toiminnan kuvaus

Talouspalvelujen tulosalue vastaa kaupungin talousarvion ja -suunnitelman sekä tilinpäätöksen laadinnasta, talouden seurannasta ja raportoinnista sekä valvoo ja ohjeistaa talouden ja omaisuuden hoitoa, koordinoi kaupungin laskentatointia sekä huolehtii palkkojen sekä laskujen maksusta. Kaupungin vakuutuspalvelut, kirjanpito-, maksuliikenne- ja palkanlaskentapalvelut hoidetaan keskitetysti taloushallinnosta. Rahoitusta, konsernitilin käyttöä ja maksuvalmiutta koordinoidaan koko kaupunkikonsernin tasolla. Taloustiimi vastaa kaupungin palveluiden ja suoritteiden laskutuksesta toimialoilta tulleiden tietojen perusteella. Tulosalue koostuu talouspalvelujen ja palkkahallinnon kustannuspaikoista.

Kaupungin talouden ohjausjärjestelmä on keskitetty. Tytäryhteisöt noudattavat konserniohjeen mukaisesti kaupungin antamia ohjeita rahoituksen suunnittelussa ja talouden järjestämisessä. Kaupunkikonsernin riskienhallinta hoidetaan myös keskitetysti talouspalveluista.

Palkanlaskentapalvelujen tuottaminen Kuhmoisten kunnalle päättyy 30.4.2026. Talouspalvelut laskuttaa palveluistaan Jämsän Vesi liikelaitosta, Eteläisen Keski-Suomen työllisyysaluetta ja konserniyhtiöitä. Kaupungin sisäisiä toimialoja ei laskuteta, vaan tukipalvelupalveluluokan kustannukset vyörytetään operatiivisille palveluluokille.

Tunnusluvut	TP 2024	TA+LTA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintakate €/as.	- 68,27	- 71,67	- 70,06	- 72,19	- 73,11

Tulosaluekohtaiset määrärahat

	TP 2024	TA+Lta 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	387 141	470 000	479 650	479 650	479 650
Myyntituotot	364 336	450 000	459 650	459 650	459 650
Tuet ja avustukset	8 630				
Muut toimintatuotot	14 175	20 000	20 000	20 000	20 000
TOIMINTAKULUT	-1 691 818	-1 841 531	-1 810 851	-1 851 313	-1 868 776
Henkilöstökulut	-1 024 234	-1 051 193	-1 050 944	-1 091 406	-1 108 869
Palvelujen ostot	-550 602	-614 743	-572 604	-572 604	-572 604
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 308	-4 600	-4 600	-4 600	-4 600
Muut toimintakulut	-111 674	-170 995	-182 703	-182 703	-182 703
TOIMINTAKATE	-1 304 677	-1 371 531	-1 331 201	-1 371 663	-1 389 126

Talouspalvelujen tuotot ja kulut pysyvät pääosin entisellä tasolla toiminnan säilyessä entisenlaisena.

Matkailu, markkinointi ja viestintä

Tulosalueen esimies: matkailu- ja markkinointijohtaja

Toiminnan kuvaus

Tulosalueelta johdetaan kaupungin matkailua Himos-Jämsän matkailustrategian ja kaupunkistrategian tavoitteiden mukaisesti sekä johdetaan, kehitetään ja toteutetaan kaupungin strategisia ja operatiivisia markkinoinnin ja viestinnän toimenpiteitä. Kaupungin toimi- ja tulosalueet toteuttavat omassa toiminnassaan yhteisen Jämsä-brändin visuaalisuuden ja tyylin mukaista näkyvyyttä sekä markkinoinnin ja viestinnän ohjeistusten mukaista markkinointia ja viestintää. Viestinnän toimenpiteitä toteutetaan kuntalain sekä kaupungin viestintäohjetta noudattaen. Kansainvälinen näkökulma toiminnassa korostuu.

Matkailun kehittämistä toteutetaan tiedolla johtaen, keskeiset toimialan trendit, yritysnaökulma ja analytiikka huomioiden. Lulu - lumovoimaa luonnosta -hankkeen digitaalisen matkailuympäristön ja tuotteistuksen toimenpiteitä jatketaan vuonna 2026 yhdessä yritysverkoston kanssa. VisitHimosJämsä - sivustokokonaisuuden kehittäminen on yksi merkittävä toimenpide. Visit Jyväskylä Region -yhteistyö jatkuu mahdollistaen yrittäjille ja yhteistyökumppaneille osaamisen kehittämiseen, markkinointiin ja kansainvälisyyteen liittyviä toimenpiteitä. Matkailun johtoryhmä yritysedustajineen jatkaa toimintaansa kokoontuen neljännesvuosittain vuosikellon ja Himos-Jämsän matkailustrategian tavoitteet huomioiden.

Asukas-, koulutus- ja sijoittumismarkkinoinnin kokonaisuuden kehittämistä yhdessä toimialojen ja yhteistyöverkostojen kanssa toteutetaan monikanavaisesti ja suunniteltuja markkinointikampanjoita käynnistetään.

Kaupunkikonsernin viestintästrategia valmistuu. Kaupungin verkkosivustojen, jamsa.fi ja visithimosjamsa.fi sekä intran ylläpito, hallinta ja kehittäminen on iso kokonaisuus toimialalla.

Tunnusluvut	TP 2024	TA+LTA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintakate €/asukas	- 33,42	- 41,14	- 43,3	- 44,17	- 44,54

Tulosaluekohtaiset määrärahat

	TP 2024	TA+Lta 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	13 474	5 000	5 000	5 000	5 000
Myyntituotot	11 091	5 000	5 000	5 000	5 000
Tuet ja avustukset	1 500				
Muut toimintatuotot	883				
TOIMINTAKULUT	-652 054	-792 209	-827 711	-844 213	-851 335
Henkilöstökulut	-386 053	-399 231	-428 612	-445 114	-452 236
Palvelujen ostot	-227 781	-337 878	-348 499	-348 499	-348 499
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 983	-5 100	-5 100	-5 100	-5 100
Muut toimintakulut	-34 238	-50 000	-45 500	-45 500	-45 500
TOIMINTAKATE	-638 580	-787 209	-822 711	-839 213	-846 335

Maankäyttö ja yrityspalvelut

Tulosalueen esimies: maankäyttöjohtaja

Toiminnan kuvaus

Strateginen maankäyttö

Strateginen maankäyttö vastaa kaupungin maankäytön kokonaisohjauksesta ja kehittämisestä. Tulosityksikön tehtäviin kuuluvat maankäytön suunnittelu ja kaavoitus, kaupungin maanomaisuuden hallinta ja kehittäminen (ml. metsätilat), maankäyttösopimusten valmistelu ja hallinnointi sekä sidosryhmäyhteistyö. Lisäksi kehitetään strategisesti merkittäviä alueita, kuten Himoksen matkailukeskusta, ja hyödynnetään paikkatietoaineistoja sekä digitaalisia ratkaisuja suunnittelun ja päätöksenteon tukena. Rakennetun ympäristön toiminnanohjaus- ja tiedonhallintajärjestelmien kehittäminen kuuluu myös yksikön vastuulle.

Toiminnassa painottuvat maankäytön ohjaus, kaavoitus, paikkatietopalvelut sekä kiinteistösalkkumallin ja maapolitiikan kehittäminen. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, paikkatietojärjestelmien ylläpito sekä sopimusten ja järjestelmien hallinta ovat keskeisiä osa-alueita. Kestävä kehitys huomioi ekologiset, sosiaaliset ja taloudelliset tarpeet, kuten metsäomaisuus, luontokohteet, ympäristö- ja virkistysarvot sekä asumisviihtyvyys. Viranomaisyhteistyö ja lainsäädännön noudattaminen ovat olennainen osa toimintaa.

Yrityspalvelut

Yrityspalvelut vahvistavat kaupungin elinvoimaa tarjoamalla yrityksille neuvontaa, kasvun edistämistä ja sijoittumisen palveluja. Palvelut tukevat yritysten perustamista, kehittämistä ja kasvua sekä auttavat uusia ja laajentuvia yrityksiä sijoittumaan Jämsään. Sijoittumistiimi koordinoi kaavoituksen, yritysmaankäyttöä, työllisyyspalvelut ja rahoitusvaihtoehdot. Lisäksi osallistutaan aluekehittämissankkeisiin, vahvistetaan yritysten verkostoja ja edistetään yhteistyötä maakunnallisissa ja seudullisissa hankkeissa. Palvelut toteutetaan yhteistyössä kaupungin muiden toimialojen ja sidosryhmien kanssa, ja ne ovat strateginen investointi elinvoiman ja verotulopohjan kasvattamiseen.

Yritysten perustamis- ja kehittämispalvelut tarjoavat perusneuvontaa ja asiantuntijatukea yritystoiminnan käynnistämiseen, kehittämiseen ja kasvuun. Palveluihin kuuluu neuvonta liiketoimintasuunnitelman, rahoituksen ja lupaprosessien osalta sekä sparraus ja asiantuntija-apu yrityksen kasvun, digitalisaation ja kilpailukyyn edistämiseksi. Yritysten yhteistyötä ja verkostoja vahvistetaan Jämsä Tehdas -yhteisöalustan kautta, ja vahva sidosryhmäyhteistyö tukee kehittämishankkeita. Toiminnassa korostuvat yrityspalveluiden ja elinkeinotoimintojen kehittäminen, sidosryhmä- ja verkostotyö sekä yritysten sijoittumispalveluiden koordinointi ja kasvutrendien tuntemus valtakunnallisesti. Yhteistyö elinkeinoelämän, kaupungin muiden toimialojen ja kansainvälisten toimijoiden kanssa on keskeistä.

Elinkeinojen hanketoiminta

Elinkeinojen hanketoiminta vastaa kaupungin elinvoimaa tukevien kehittämishankkeiden valmistelusta, hallinnoinnista ja toteutuksesta. Toiminta kattaa sekä käynnissä olevat että uudet hankkeet, ja sen kautta varmistetaan hankkeiden taloudellinen ja hallinnollinen seuranta. Hanketoiminta vastaa hankkeiden koordinoinnista, suunnittelusta, budjetoinnista ja raportoinnista sekä rahoitushakemuksista ja omarahoitusosuuksista. Yhteistyö kaupungin, yritysten ja sidosryhmien välillä on keskeistä hankkeiden toteutuksessa ja rahoituksen hyödyntämisessä. Hanketoiminta tukee kaupungin kilpailukykyä ja kasvua pitkäjänteisesti kehittämällä toimintaympäristöä ja palveluja.

Toiminnassa painottuvat elinkeinoja palveleva kehittämishanketoiminta, maankäytön kehittämishankkeet ja investointien valmistelu sekä yhteistyö viranomaisten, ELY-keskuksen, maakuntaliiton ja ympäristöministeriön kanssa. Kaupungin strategisten tavoitteiden mukainen hanketoiminnan johtaminen on olennainen osa kokonaisuutta.

Tunnusluvut	TP 2024	TA+LTA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintakate €/as.		23,24	- 13,57	- 15,41	- 13,84

Tulosaluekohtaiset määrärahat

	TP 2024	TA+Lta 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT		1 862 094	1 441 503	1 441 503	1 441 503
Myyntituotot		202 253	501 000	501 000	501 000
Maksutuotot		37 073	13 000	13 000	13 000
Tuet ja avustukset		750 392	1 000	1 000	1 000
Muut toimintatuotot		872 376	926 503	926 503	926 503
TOIMINTAKULUT		-1 417 302	-1 699 394	-1 734 308	-1 704 374
Henkilöstökulut		-617 002	-906 752	-941 666	-911 732
Palvelujen ostot		-629 196	-660 342	-660 342	-660 342
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		-52 117	-36 800	-36 800	-36 800
Avustukset			-200	-200	-200
Muut toimintakulut		-118 987	-95 300	-95 300	-95 300
TOIMINTAKATE		444 792	-257 891	-292 805	-262 871

3.3 Sivistystoimi

Toimialajohtaja: sivistystoimenjohtaja

Toimialakohtaiset tavoitteet ja määrärahat

	TP 2024	TA+lta 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	3 102 423	3 433 275	3 158 470	2 540 750	2 542 750
Myyntituotot	776 848	762 900	906 600	881 600	886 600
Maksutuotot	681 161	631 975	590 720	585 000	580 000
Tuet ja avustukset	1 244 063	1 935 000	1 546 800	955 000	955 000
Muut toimintatuotot	400 351	103 400	114 350	119 150	121 150
TOIMINTAKULUT	-40 536 903	-41 496 071	-42 011 389	-42 682 157	-42 784 405
Henkilöstökulut	-23 990 053	-24 323 964	-24 654 652	-25 217 053	-25 436 180
Palvelujen ostot	-9 493 171	-9 856 713	-10 122 313	-10 181 941	-10 057 325
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-821 580	-946 874	-920 453	-920 133	-917 870
Avustukset	-568 118	-691 000	-643 300	-643 300	-643 300
Muut toimintakulut	-5 663 982	-5 677 520	-5 670 671	-5 719 730	-5 729 730
TOIMINTAKATE	-37 434 480	-38 062 796	-38 852 919	-40 141 407	-40 241 655

Toiminnan kuvaus

Hyvää yhteistä elämää - hyvinvoivat asukkaat laadukkailla palveluilla, mielekkäällä tekemisellä, osallisuudella ja terveillä elämäntavoilla.

Sivistystoimiala vastaa lakisääteisten peruspalvelujen järjestämisen lisäksi valtuuston hyväksymän kotoutumisohjelman mukaisesta kotoutumisen edistämisestä ja terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä toimialaan liittyvien toimintojen osalta.

Sivistystoimiala on kaupungin keskeinen hyvinvointipalveluja järjestävä, tuottava ja niille toimintaedellytyksiä varmentava toimiala. Toimiala rakentaa hyvää yhteistä elämää ja tulevaisuuden osaamista yhdessä muiden toimijoiden kanssa. Osaamisen ja hyvinvoinnin edistäminen ja vahvistaminen ovat palvelujemme ydintä. Eri toimijoiden kanssa tehtävä yhteistyö on kehittävä. Keskeisinä yhteistyötahoina ovat Keski-Suomen hyvinvointialue, Gradia Jämsä, Jämsän Kristillinen Kansanopisto maakunnalliset korkeakoulut ja erilaiset yhteistyöverkostot kuten Keski-kirjastot. Ammatillisen koulutuksen ja korkeakouluopintojen saatavuus ovat sekä hyvinvointia lisääviä että kaupungin elinvoimatekijöitä.

Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradian ja Jämsän kaupungin yhteistyöryhmä on nimetty kuntayhtymän johtajan päätöksellä 3.10.2024 § 42. Vt. kaupunginjohtaja on nimennyt 11.10.2024 § 26 Jämsän kaupungin edustajat työryhmään. Yhteistyöryhmän toimikausi on 2024-2027. Yhteistyöryhmän tavoitteena on systemaattisen ja tavoitteellisen yhteistyön vahvistaminen sekä alueen osaamistarpeisiin vastaaminen tulevaisuuslähtöisesti. Yhteistyöryhmän tehtäviin kuuluu:

- Tilannekuvan ylläpitäminen Jämsän seudun koulutus- ja työvoimatarpeista
- Ehdotukset alueen työelämän osaajatarpeisiin vastaamiseksi huomioiden rahoitusjärjestelmän kannustimet
- Gradian Jämsän seudulla järjestämien koulutusten vetovoiman ja hakeutumisen edistäminen
- Yhteisten tulevaisuuden tarpeisiin vastaavien kehittämishankkeiden suunnittelu ja valinta

Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradia on hyväksytty ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauskokeiluun. Kokeilu toteutetaan 1.1.2026–31.12.2033 välisenä aikana.

Toiminnanohjauksen kokeilun tavoitteena on muun muassa parantaa uuden ohjausmallin avulla ammatillisen koulutuksen vaikuttavuutta ja laatua sekä lisätä koulutuksen järjestäjän, hallinnon ja alueen välistä vuoropuhelua.

Talousarvion tavoitteet ja kehittämiskohteet on valmisteltu toimialatasoisesti huomioiden uuden kaupunkistrategian valmistelu. Toimialatasoiset tavoitteet ohjaavat tulosalueiden toimintaa. Hallinnollisen työn vähentämiseksi talousarvioesityksessä ei ole tulosaluetasoisia tavoitteita. Hallinnollisen työn vähentämiseksi perusopetuksen ja lukiokoulutuksen tulosalueet yhdistyvät ja hallinnon tulosalue muuttuu tulosityksiköksi.

Ikäluokkien kehitys ja siitä johtuva palvelutarve, oppilas- ja opiskelijaennusteet ja asiakasennusteet arvioidaan kunkin tulosalueen kohdalla.

Vuosille 2024-2027 hyväksytty talouden tasapainottamisohjelma vuosille, koskee kaikkia toimialoja. Talousarvioesitys on laadittu tasapainotusohjelman mukaisena. Joiltain osin ohjelma ei kuitenkaan toteudu suunnitellulla tavalla tai ainakaan suunnitellussa aikataulussa: esim. varhaiskasvatuksessa 1.8.2025 alkaen ryhmien lukumäärän vähentyminen ei toteutunut johtuen palvelutarpeen ennakoitua suuremmasta kasvusta. Myöskään v. 2026 ryhmien lukumäärän väheneminen ei toteudu taloussuunnitelman mukaisena. Osa uusista velvoitteista lisää resurssitarpeita eikä palvelutarpeen vähenemisestä johtuva resurssien väheneminen näy silloin missään. Näin tapahtuu perusopetuksessa v. 2026. Kotoutumispalveluissa palvelutarve on vakiintumatonta eikä kansainvälisen tilanteen muutoksia voida ennakoida - ei suuntaan eikä toiseen. Kaupungin taloustilanteesta ja sen perusteella saadusta lisäohjeistuksesta johtuen talousarvioesityksessä on mukana lisäsäästötoimenpiteitä.

Talousohjelman voimassaoloaikana selvitetään, voidaanko ylläpidettävää kiinteistökantaa pienentää Hallin taajamassa. Tämä tarkoittaisi Hallin päiväkodin siirtymistä Kuoreveden yhtenäiskoulun tiloihin. Tilojen käytön tehostamiseksi selvitetään Jämsänkosken yhtenäiskoulun Korven koululla toteutettavan alkuopetuksen siirtäminen yhtenäiskoulun päärakennukseen. Korven koulun (puukoulu ja kivikoulu). Selvityksessä tulee huomioida esiopetuksen ja iltapäivätoiminnan tilatarpeet. Selvitykset ovat valmistumassa. Päätöksentekoon tulevat v. 2026 puolella.

Laki- ja muita muutoksia käsitellään kunkin tulosalueen kohdalla.

Hanketoiminta

Hanketoiminta on esitelty kunkin tulosalueen kohdalla. Toimialan talousarvioon sisältyy omarahoitusosuudet vuodelle 2026 jatkuville hankkeille sekä varauksena vuoden 2026 aikana haettavaksi tuleville hankkeille. Hanketoimintaa on talousohjelman mukaisesti supistettu aiemmista vuosista kaupungin talousohjelman mukaisesti. Uusia hankkeita on arvioitu yksi: uimataidon opetuksen vahvistaminen Jämsän perusopetus

Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma: Sivistyslautakunta on käsitellyt ehdotuksen henkilöstö- ja koulutussuunnitelmaksi kokouksessaan 6.11.2025 talousarvio- ja taloussuunnitelmaesityksen yhteydessä.

Maksut ja taksat: Sivistyslautakunta on päättänyt kokouksessaan 6.11.2025 vuoden 2026 ja lukuvuoden/toimintakauden 2026-2027 taksat ja maksut, pl. varhaiskasvatuksen asiakasmaksut ja iltapäivätoiminnan maksut. Talousohjelman mukaisesti maksut ja taksat korottuvat koko talousohjelmakauden ajan.

VÄESTÖN KOULUTUSTASO										
	tot 2009*	tot 2021*	tot 2022 *	tot 2023*	ta 2024**	tot2024 *	ta 2026**	ts 2027**	ts.2028* *	ts2029* *
15 vuotta täyttänyt väestö yhteensä	19408	17 333	17 058	16 977		17006				
Ei perusasteen jälkeistä tutkintoa yhteensä	7297	4813	4 620	4 572		4600				
Ei perusasteen jälkeistä tutkintoa %	38	27,8	27,1	26,9	27,5	27	26	25,5	25	24,5
Näistä tutkinnon suorittaneita yhteensä	12111	12 520	12438	12405		12406				
Suorittaneita %	62	72,2	72,9	73,1	72,5	73	74	74,5	75	75,5
Toinen aste yhteensä	8034	8194	8107	8069		8049				
Toinen aste % 15-vuotta täyttäneestä	41	47,3	47,5	47,5		47,3				
väestöstä										
Korkea-aste yhteensä	4077	4124	4120	4114		4129				
Korkea-aste % 15-vuotta täyttäneestä	21	23,8	24,2	24,2	24,7	24,3	24,5	24,6	24,7	24,8
väestöstä										
*) Tilastokeskuksen tietokanta 15.9.2025										
seuraava päivitys 18.6.2026										
**) oma arvio										

Toimialan tavoitteet vuodelle 2026

Hyvinvoiva ja turvallinen kaupunki, Pito- ja vetovoimainen kuntatyönantaja

Tavoite Teemme yhdessä hyvää jämsäläistä työelämää

Mittari Henkilöstökysely

Mittari Terveysperusteiset poissaolot

Mittari Kuvailu

Hyvinvoiva ja turvallinen kaupunki, Tunnettu ja saavutettava Jämsä

Tavoite Hyvinvoivat asukkaat laadukkailla palveluilla, mielekkäällä tekemisellä, osallisuudella, terveillä elämäntavoilla

Mittari Kirjaston kävijämäärät

Mittari Varhaiskasvatus 1-5 vuotiaiden osallistumisaste

Mittari Väestön koulutustaso

Mittari Kuvailu

Mittari Tyytyväinen elämäänsä (kouluterveyskysely 8 vl.)

Hyvinvoiva ja turvallinen kaupunki, Vahva elinkeinoelämä, Pito- ja vetovoimainen kuntatyönantaja

Tavoite	Kehittyvät, talouden ja ympäristön suhteen vastuullisesti järjestetyt sivistyspalvelut		
Mittari	Kuvailu		
Mittari	€/asukas, toimiala	Tavoite 12/2026	- 2 044,89
Mittari	€/opiskelija, lukio	Tavoite 12/2026	- 8 260,89
Mittari	€/oppilas, perusopetus	Tavoite 12/2026	- 15 017,29
Mittari	€ / varhaiskasvatuksessa oleva lapsi	Tavoite 12/2026	- 23 893,19
Mittari	€/asukas, elämänlaatupalvelut	Tavoite 12/2026	- 161,5

Toiminnan ja talouden kehittäminen suunnitelmavuosina 2026 - 2028

Kehittämiskohde	Selvitys, miten tukee strategiaa
Strategian toimeenpano ja seuranta	Operatiivinen johtaminen ja toiminta kiinnittyvät strategiaan ja ovat strategian mukaisia.
Digitaaliset palvelut ja tekoäly; asukkaiden ja henkilöstön osaamisen vahvistaminen, jotta sähköisiä palveluja voidaan käyttää ja tuottaa laajasti.	Toimintaympäristö kehittyy ajantasaisena palveluna
Talouden tasapainottamistoimenpiteiden toteuttaminen	Tasapainoinen talous mahdollistaa palvelut ja investoinnit
Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön kytkeminen kaupungin kaikkiin palveluihin	Kiinnittyy tavoitteeseen hyvinvoiva ja turvallinen kaupunki
Kotouttamispalvelujen, työllisyyspalveluiden ja ammatillisen koulutuksen joustavan yhteistyön varmentaminen ja vahvistaminen	Kiinnittyy tavoitteeseen hyvinvoiva ja turvallinen kaupunki, vahva elinkeinoelämä
Laadun- ja tasa-arvon kehittäminen kasvatuksessa ja opetuksessa sekä ohjauksessa; painotusta ennaltaehkäisyyn	Kiinnittyy tavoitteeseen hyvinvoiva ja turvallinen kaupunki

Tunnusluvut	TP 2024	TA+LTA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintakate €/asukas	- 1 958,89	- 1 989,07	- 2 044,89	- 2 112,71	- 2 117,98

Riskienhallinta

Operatiiviset riskit

Riski	Vaikutus	Tod. Näk	Riskitaso
Arjen turvallisuus, puutteet varautumisessa	5	3	15
Toimenpide	Osaamisen vahvistaminen - ennakointi: avekki- ja ensiapukoulutukset, alueelliset ja kaupunkitasoiset harjoitukset, yksikötason harjoitukset, harjoitusten ja kouluttautumisen soveltaminen ohjeiksi ja menettelytavoiksi, varautumisvarastojen seuranta ja ylläpito, digitaidot (digiturvallisuus), tilojen kunnon seuranta		

Strategiset riskit

Riski	Vaikutus	Tod. Näk	Riskitaso
Ammattitaitoisen (muodollisesti ja tosiasiallisesti kelpoinen) henkilöstön saatavuus ja sitoutuminen	4	3	12
Toimenpide	Työnantajamaineesta huolta pitäminen, työ- ja virkaehtosopimusten paikallisesti sovittavien erien kohdentaminen, osaamisen vahvistaminen, työnohjaus, työmäärän suhteuttaminen ja hallinnollisten tehtävien järkiperäistäminen käytettävissä olevaan työvoimaresurssiin		

Taloudelliset riskit

Riski	Vaikutus	Tod. Näk	Riskitaso
Talousarvio; tulo- ja menoarvion pitävyys ja talousohjelman toteutuminen	3	3	9
Toimenpide	Talousarvio: seuranta, arviointi, johtopäätökset ja toimenpiteet; toimiva sisäinen yhteistyö sekä toimiva, proaktiivinen yhteistyö talouspalvelun ja kaupunginjohtajan sekä sivistyslautakunnan kanssa. Hankehaut: aktiivinen seuranta ja arviointi. Julkisen talouden tasapainottamisohjelma vaikuttaa myönnettävien avustusten suuruuteen; ennakkoon vaikutuksia ei pystytä arvioimaan. Lainsäädäntötyö aktiivinen seuranta ja arviointi vaikutuksista.		

Vahinkoriskit

Riski	Vaikutus	Tod. Näk	Riskitaso
Omaisuus-, henkilö-, keskeytys- maineriskit	3	3	9
Toimenpide	Vakuutukset, ennakkoiva puuttuminen, seuranta ja valvonta, vuotuistarkastukset ja -harjoitukset, työhyvinvoinnin tukeminen, työtehtävien ja -määrän hallinta, yhteistyö eri toimijoiden kanssa sekä kaupunkiorganisaatiossa että sen ulkopuolella, sisäinen ja ulkoinen viestintä, kouluttautuminen		

Riskien seurannasta ja niiden hallintatoimenpiteistä toimialalla vastaa toimialajohtaja sekä tulosaluejohtajat ja muut tilivelvolliset ja esimiesasemassa olevat kukin omalta osaltaan.

Sivistystoimen hallinto

Tulosyksikön esimies: sivistystoimenjohtaja

Toiminnan kuvaus

Sivistystoimialan hallinto johtaa, kehittää ja tukee toimialan tulosalueiden toimintaa, sen kehittämistä ja johtamista. Hallintopalvelun keskeinen yhteistyötaho on sivistyslautakunta, jonka päätöksenteon onnistumiseen hallintopalvelut luovat edellytyksiä. Hallintopalvelut tuottavat hallinto- ja talouspalveluja ja toimivat tiiviissä yhteistyössä toimialan sisällä sekä kaupungin konsernipalveluiden, muiden toimialojen ja Jämsän Ateria- ja puhtauspalvelu Oy:n kanssa.

Tulosalue muuttuu v. 2026 tulosyksiköksi.

Tunnusluvut	TP 2024	TA+LTA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintakate €/asukas	- 13,97	- 15,18	- 18,85	- 19,29	- 19,48

Tulosaluekohtaiset määrärahat

	TP 2024	TA+lta 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	2 090				
Myyntituotot	1 333				
Tuet ja avustukset	517				
Muut toimintatuotot	240				
TOIMINTAKULUT	-269 129	-290 525	-358 188	-366 428	-370 054
Henkilöstökulut	-219 149	-219 531	-295 316	-303 556	-307 182
Palvelujen ostot	-24 070	-54 714	-46 592	-46 592	-46 592
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 236	-2 800	-2 800	-2 800	-2 800
Muut toimintakulut	-24 674	-13 480	-13 480	-13 480	-13 480
TOIMINTAKATE	-267 039	-290 525	-358 188	-366 428	-370 054

Varhaiskasvatus

Tulosalueen esimies: varhaiskasvatusjohtaja

Toiminnan kuvaus

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Tavoitteena on tukea lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista sekä edistää hyvinvointia. Varhaiskasvatuksessa tulee huomioida lapsen edun ensisijaisuus; se tarjoaa lapselle turvallisen, kehitykselle ja oppimiselle suotuisan kasvuympäristön ottaen huomioon myös lapsen erityispiirteet. Toiminnan lähtökohtina ovat palveluhenkisyys, luottamuksellisuus, sekä perheen että lapsen osallisuus.

Varhaiskasvatukseen osallistuvien 1 - 5 -vuotiaiden lasten osallistumisaste on ollut noususuunnassa. Tästä johtuen palvelujen piirissä arvioidaan olevan 80 % 1 – 5 -vuotiaiden ikäryhmästä. Esiopetukseen osallistuu koko ikäluokka. Esioppilaista suurin osa osallistuu myös täydentävään varhaiskasvatukseen. Talousarvion valmisteluvaiheessa varhaiskasvatuksessa on yhteensä 34 lasta, joiden äidin- tai kotikieli on jokin muu kuin suomi.

Laskennallisia varhaiskasvatuspaikkoja tulee olla arvioitua lasten lukumäärää enemmän, jotta alle 3-vuotiaiden lasten osuus tulee huomioonotetuksi. Toimintavuoden aikana tapahtuva palvelujen piiriin hakeutuminen tulee myös ottaa huomioon. Perheille maksettavien tukien (kotihoitoon tuki, yksityisen hoidon tuki, osittainen ja joustava hoitoraha) arvioidaan vähenevän hieman vuoden 2025 tasosta.

Ikäluokkien pieneneminen näyttää tasaantuneen, mutta se vaikuttaa kuitenkin palveluntarpeisiin tulevina vuosina. Palvelutarpeen arvioinneissa on syntyvien ikäluokkien määräksi arvioitu 90 lasta vuodesta 2026 eteenpäin. Palveluntarpeen vähenemisessä on alueellisia eroja, eikä esimerkiksi päiväkotien lapsiryhmiä voida vähentää suoraan suhteessa lapsimäärien vähentymiseen. Varhaiskasvatustalouden ja -asetus määrittävät päiväkotien ja perhepäivähoidon henkilöstöresurssin ja ryhmäkoon. Palveluntarpeen vähenemisestä on arvioitu tapahtuvan henkilöstötarpeen vähenemää 1.8.2026 alkaen. Palvelutarvetaulukko on jäljempänä.

Uusi päiväkotikoti, johon yhdistyvät Viiskulman ja Palomäen päiväkodit, sijoittuu Lääkärinkujalle. Palomäen päiväkodin nykyisistä vuokratiloista luovutaan. Toiminta uusissa tiloissa alkaa 1.8.2026.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen tulorajoihin ja enimmäismaksuun tehdään indeksitarkistukset 1.8.2026. Tähän perustuen asiakasmaksutulojen on arvioitu vähenevän n. 7 % verrattuna vuoden 2025 talousarvioon.

Varhaiskasvatuksen keskeisiä yhteistyötahoja ovat Keski-Suomen hyvinvointialueen erilaiset lapsille ja lapsiperheille suunnatut palvelut. Yhteistyötä toteutetaan mm. kaksi kertaa vuodessa pidettävillä yhteistyöiltapäivillä, esiopetuksen opiskeluholloissa sekä muissa laaja-alaisissa yhteistyöpalaverissa.

Varhaiskasvatustalouteen (540/2018) tulee muutoksia 1.1.2026 alkaen. Muutokset koskevat yksityistä varhaiskasvatustoimintaa ja varhaiskasvatuksen valvontaa. Valmistelussa on myös laki varhaiskasvatuksen palvelusetelistä.

Valtakunnallinen kaksivuotisen esiopetuksen kokeilu päättyi vuonna 2024, jonka jälkeen hallitus arvioi kokeilun tuloksia ja valmistelee jatkotoimia vuonna 2025.

Uudet varhaiskasvatussuunnitelman perusteet julkaistaan alkuvuodesta 2026.

Laaditaan Opetushallituksen kasvatukseen ja opetukseen tekoälysuositusten pohjalta paikalliset suositukset pohjautuen pedagogisiin ja opetussuunnitelman perusteisiin. Vahvistetaan henkilöstön osaamista tekoälyn käytön osalta.

Sivistystoimialan tavoitteet vuodelle 2026 ohjaavat myös varhaiskasvatuksen toimintaa. Tavoitteen **Teemme yhdessä hyvää jämsäläistä työelämää** mittarina toimii vuosittain toteutettava henkilöstön työhyvinvointikysely. Henkilöstön osaamisen kehittämiseen ja ylläpitämiseen panostetaan. Huolehditaan riittävästä resursoinnista. Edistetään keskustelemaa ja kuuntelevaa toimintakulttuuria. Työtapoja ja työtehtäviä tulee tarkastella kriittisesti ja priorisoiden.

Hyvinvoivat asukkaat laadukkailla palveluilla, mielekkäällä tekemisellä, osallisuudella, terveillä elämäntavoilla todentuu aktiivisena toimintana eri verkostoissa ja päivittäisenä yhteistyönä asiakasperheiden kanssa. Varhaiskasvatus pyritään järjestämään lähipalveluna. Tuetaan lasten, huoltajien ja henkilöstön osallisuutta. 1 - 5-vuotiaiden lasten osallistumisaste kuvaa määrällisenä mittarina tavoitetta.

Kehittyvät, talouden ja ympäristön suhteen vastuullisesti järjestetyt sivistyspalvelut.

Varhaiskasvatuksen palvelutarvetta arvioidaan säännöllisesti ja pyritään ennakoimaan. Toimintaa keskitetään koulujen loma-aikoina. Välitetään kestävän kehityksen mukaista ajattelua. Arvioidaan toiminnan vaikuttavuutta ja eri työtapoja, pyritään karsimaan päällekkäisiä toimintoja. Taloudellisena mittarina toimii varhaiskasvatuksen toimintakate varhaiskasvatuksessa olevaa lasta kohden.

Talousohjelma 2024 - 2027:

- Palvelutarve ei vähentynyt ennakoidulla tavalla. Koivulinnan ja Hallin päiväkotien ryhmävähennykset eivät toteutuneet. Vuoden 2026 talousarvioon on ennakoitu ryhmävähennysten toteutuvan 1.8.2026. Puukilan päiväkodin osalta arvioitu yhden ryhmän vähentyminen 1.8.2026 alkaen ei toteudu. Varhaiskasvatuksen osallistumisasteen kasvusta ja työsuojelullisista seikoista johtuen hallinnon, palveluohjauksen ja alueiden johtamisen osalta tarkastelu toteutuu aikaisintaan taloussuunnittelukauden lopussa.
- Hanketoimintaa on vähennetty, kalusto- ja on materiaalihankinnat ovat vuoden 2025 tasolla. Koulutuksissa hyödynnetään ensisijaisesti kaupungin koulutuslupaliisenssiin sisältyviä koulutuksia.

Perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen yhteiset, talousohjelmaan sisältyvät selvitykset:

Talousohjelman mukaiset selvitystyöt ovat olleet valmistelussa:

- Ylläpidettävän kiinteistökannan pienentämismahdollisuudet Hallin taajamassa. Tämä tarkoittaa Hallin päiväkodin siirtymistä Kuoreveden yhtenäiskoulun tiloihin. Selvitystyö on tehty yhteistyössä tilapalvelun kanssa. Työryhmän esitys valmistuu syksyllä 2025.
- Jämsänkosken yhtenäiskoulun Korven koululla toteutettavan alkuopetuksen siirtämismahdollisuudet yhtenäiskoulun päärakennukseen. Selvityksessä huomioidaan esiopetuksen ja iltapäivätoiminnan tilatarpeet. Selvitystyö on tehty yhteistyössä tilapalveluiden kanssa. Työryhmän esitys valmistuu syksyllä 2025.

Varhaiskasvatuksen hanketoiminta:

Koulutuksellisen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämisen hanke (varhaiskasvatus ja esiopetus)	Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämällä hankerahoituksella edistetään oppimista, hyvinvointia, vuorovaikutusta ja lähipalveluperiaatetta sekä lapsen oikeutta välttämättömään ja riittävän varhaiseen tukeen.
- Kokonaiskustannus 77 500 €	
- Avustuksen suuruus 62 000 €	
- 1,5 htv	

Syntyneet vv. 2016-2024 ja ennuste 2025

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	ennuste 2025*
Syntyneet koko Jämsä	119	129	80	108	123	84	99	88	80

*) neuvolasta saatu tieto

Jämsän kaupungin alueella asuvien 1-5 -vuotiaiden lasten määrä ja heistä prosentuaalinen osuus varhaiskasvatuksessa olevista

	TP 2024	% varhais- kasvatuk- sessa	TA 2025	% varhais- kasvatuk- sessa	TA 2026	% varhais- kasvatuk- sessa	TS 2027	% varhais- kasvatuk- sessa	TS 2028	% varhais- kasvatuk- sessa	TS 2029	% varhais- kasvatuk- sessa
Lapset 1-5 v	483	79% (381)	475	80 % (380)	502	80 % (408)	474	80 % (379)	441	80 % (353)	447	80 % (358)

Palvelutarve-ennuste; painotetut keskiarvot

	TP2024	TA2025	TA2026	TS2027	TS2028	TS2029
Laskennallinen varhaiskasvatuspaikkojen määrä (huom. 1.8.2020 alle 3v päiväkodissa vie 1,75 paikkaa)	651	631	613	612	610	606
Lapsia varhaiskasvatuksessa yhteensä	532	487	485	483	462	446
Lapsia 1-5 v. varhaiskasvatuksessa	406	379	392	368	355	355
Lapsia esiopetuksessa	126	108	93	115	107	91
Lapsia perheille maksettavilla tuilla (kotihoidontuki, yksityisen hoidon tuki, osittainen ja joustava hoitoraha)	122	120	115	115	110	110
Lapsia vuorohoidossa	51	60	55	55	55	55

Varhaiskasvatuksen lapsimääriä laskettaessa on 1 – 5-vuotiaiden lasten osallistumisasteeksi laskettu 80 % ikäryhmästä 1.1.2025 alkaen (aiemmin ollut 75 %). Alle 3-vuotias vie ryhmästä 1,75 paikkaa. Lapsimäärissä on myös eroja vuoden aikana määrrien ollessa suurempia vuoden alkupuoliskolla.

Tunnusluvut	TP 2024	TA+LTA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintakate €/asukas	- 584,63	- 591,05	- 609,91	- 629,47	- 633,17
Toimintakate €/hoitolapsi	- 20 997,73	- 23 224,67	- 23 893,19	- 24 761,81	- 26 039,61

Tulosaluekohtaiset määrärahat

	TP 2024	TA+lta 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	836 650	508 175	500 020	423 500	413 500
Myyntituotot	159 905	150 000	150 000	120 000	120 000
Maksutuotot	317 851	269 875	250 720	240 000	230 000
Tuet ja avustukset	218 901	86 800	97 800	62 000	62 000
Muut toimintatuotot	139 992	1 500	1 500	1 500	1 500
TOIMINTAKULUT	-12 008 962	-11 818 589	-12 088 218	-12 383 452	-12 443 800
Henkilöstökulut	-8 487 443	-8 192 909	-8 301 526	-8 557 701	-8 650 300
Palvelujen ostot	-1 938 123	-1 984 193	-1 948 688	-1 948 688	-1 918 700
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-74 595	-103 467	-99 263	-99 263	-97 000
Avustukset	-404 746	-520 000	-520 000	-520 000	-520 000
Muut toimintakulut	-1 104 055	-1 018 020	-1 218 741	-1 257 800	-1 257 800
TOIMINTAKATE	-11 172 312	-11 310 414	-11 588 198	-11 959 952	-12 030 300

Perusopetus ja lukiokoulutus

Tulosalueen esimies: johtava rehtori

Toiminnan kuvaus

Perusopetuksen tehtävänä on järjestää perusopetuslain mukaista opetusta (POL 2§). Perusopetuksen järjestäminen on kaupungin keskeinen ja lakisääteinen peruspalvelutehtävä. Perusopetukseen sisältyy oppimisen ja koulunkäynnin tuen kokonaisuus. Oppimisen ja koulunkäynnin lakimuutokset astuivat pääosin voimaan 1.8.2025 alkaen. Opiskeluhuollon palvelut järjestää Keski-Suomen hyvinvointialue. Jämsän kaupungin strategian mukaisesti perusopetus omalta osaltaan huolehtii lasten ja nuorten hyvinvoinnista sekä sujuvasta arjesta. Perusopetus on mukana rakentamassa elinvoimaista, hyvinvoivaa ja aktiivista Jämsää.

Oppilasmäärä lukuvuoden 2025–2026 alkaessa on yhteensä 1 521 oppilasta. Oppilasennusteen mukaan lv. 2026–2027 Jämsän kaupungin perusopetuksessa opiskelee yhteensä 1 392 oppilasta. Valmistavassa opetuksessa on syyslukukaudella 2025 ollut yhteensä 15 oppilasta integroituna perusopetuksen ryhmiin.

Sarjaisuuksien arvioidaan vähenevän seuraavasti:

ta 2026 -3,6 vrtna v. ta 2025
tasu 2027 - 3,8 vrtna v. ta 2026
tasu 2028 - 4,2 vrtna v. tasu 2027.

Perusopetuksen oppilasmäärä laskee ennusteen mukaan lv. 2031–2032 mennessä 971 oppilaaseen. Koko ennustejaksolla sarjaisuudet vähenevät tämänhetkisen arvion mukaan 20:llä (2025 -> 2031). Henkilöstösuunnitelman mukaisesti tähän arvioidaan voitavan vastata eläkkeelle siirtymisillä, nimikemuutoksilla, täyttämällä avautuvia vakansseja määräaikaaisesti. Tarvittaessa tehtäviä voi avautua myös hanketoiminnan kautta.

Perusopetuksessa tunnustetaan kestävä kehitys ja uudenlaisen sivistyskasityksen välttämättömyys, joka ottaa huomioon sekä ekologiset että sosiaaliset näkökulmat. Kouluissa toimitaan näiden näkökulmien mukaisesti sekä ohjataan oppilaita kestävä elämäntavan omaksumiseen. Oppilaita ohjataan tuntemaan myös kehitykseen vaikuttavia yhteiskunnallisia rakenteita ja ratkaisuja sekä vaikuttamaan niihin. Kehitetään kiusaamisen ja väkivallan ehkäisyn toimintamallia kouluihin.

Lukiokoulutus antaa opiskelijalle valmiudet aloittaa korkeakoulututkintoon johtavat opinnot yliopistossa tai ammattikorkeakoulussa. Lukiokoulutuksen tarkoituksena on tukea opiskelijoiden kasvamista hyväksi, tasapainoisiksi ja sivistyneiksi ihmisiksi ja aktiivisiksi yhteiskunnan jäseniksi sekä antaa opiskelijoille työelämän, harrastusten sekä persoonallisuuden monipuolisen kehittämisen kannalta tarpeellisia tietoja, taitoja ja valmiuksia. Lisäksi koulutuksen tarkoituksena on antaa opiskelijoille valmiuksia elinikäiseen oppimiseen ja itsensä jatkuvaan kehittämiseen (LL 2§ 1. ja 2. mom.).

Pitemmällä aikavälillä opiskelijamäärät ovat vähentyneet. Vuonna 2010 opiskelijoita oli Jämsän ja Jämsänkosken lukioissa yhteensä 353, syksyn 2024 laskennassa 273. Tällä hetkellä lukiossa on varsinaisia päätoimisia opiskelijoita yhteensä 266. Henkilöstön määrä on pyritty mitoittamaan lukuvuosittain opiskelijamäärän suhteessa. Opiskelijamäärän arvioidaan pysyvän nykytasolla lähivuosina. Ennusteen mukaan lukion aloittavat ikäluokat ovat kolmisarjaisia 2020-luvun loppuun saakka.

Lukiokoulutus ja Ammattiopiston Gradia ovat sopineet yhteistoiminnasta kaksois- ja kolmoistutkinto-opiskelijoiden sekä urheiluvalmennuksessa olevien lukion opiskelijoiden osalta. Seudullinen toisen asteen johtoryhmä kokoontuu neljä kertaa vuodessa, samoin opinto-ohjaajien ryhmä. Yhteistyökumppaneita ovat mm. Jämsän Kristillinen Kansanopisto, Jyväskylän avoin yliopisto ja Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Jämsän lukion opiskelijoilla on mahdollisuus osallistua maakunnalliselle korkeakouluviikolle keväällä 2026.

Lukiokoulutuksessa toteutetaan kestävä kehityksen periaatetta. Siihen kuuluvat mm. ympäristötietoisuutta lisäävä toiminta, lukion ilmasto-ohjelman käytännön toteutus, teemapäivien järjestäminen, biologian ryhmien vuotuinen puiden istutus ja mahdollisesti aiheeseen liittyvät korkeakouluopinnot.

Laaditaan Opetushallituksen kasvatukseen ja opetukseen tekoälysuositusten pohjalta paikalliset suositukset pohjautuen pedagogisiin ja opetussuunnitelman perusteisiin. Vahvistetaan henkilöstön osaamista tekoälyn käytön osalta.

Oppimisen tuen lakimuutokset astuivat pääosin voimaan 1.8.2025 alkaen. Toteutetaan uudistuksen paikallinen arviointi ensimmäisen lukuvuoden kokemusten perusteella. Oppimisen tuen uudistuksen osalta lukuvuoden 2025-2026 voidaan arvioida resurssien riittävyyttä tarkemmin. Tarvittaessa asia huomioidaan talousarviomuutoksella. Uudistukseen sisältyvä pidennetyn oppivelvollisuuden muutos astuu voimaan 1.8.2026 alkaen.

Perusopetuksen järjestysäännöt päivitettiin sivistyslautakunnan kokouksessa 18.6.2025 mobiililaitteiden käytön osalta koulupäivän aikana vastaamaan perusopetuslakia ja Opetushallituksen ohjeita. Järjestysääntöjen toimivuutta arvioidaan ensimmäisen lukuvuoden kokemusten perusteella.

Perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa on päätetty johtamisjärjestelyistä eläköitymisten vuoksi. Järjestelyt toteutetaan sisäisin järjestelyin. Samalla luovutaan yhtenäiskoulualueisiin perustuvasta johtamisjärjestelmästä. Oppilaaksiottoalueisiin ei tule muutoksia. Johtamisjärjestelymuutoksista johtuen koulutusmatkailussa v. 2026 aikana ylläpidetään yhteyksiä kumppanuuskouluihin pääasiassa etäyhteyksin. Koulutusmatkailua on tarkoitus toteuttaa kokonaisuudessaan vuoden 2027 alkaen.

Tulossa olevat uudistukset ja lakimuutokset ovat mm.:

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL) ja Opetushallitus valmistelevat lasten ja nuorten digitaalisten laitteiden vapaa-ajan käyttöä koskevia suosituksia. Suositukset tehdään vaiheittain vuosina 2025–2026 eri ikäryhmille aina 18-vuotiaisiin asti. Suositukset eivät koske kouluun liittyviä tehtäviä. Koulu ohjeistaa lapsia ja tarvittaessa huoltajia kouluun liittyvien tehtävien osalta.

Esi- ja perusopetuksessa tulee edistää lasten ja nuorten liikunnallista elämäntapaa lain nojalla 1.8.2026 alkaen. Lakimuutos edellyttää opetussuunnitelman perusteiden ja paikallisen opetussuunnitelman päivittämistä. Perusopetuksen opetussuunnitelmaperusteisiin on tulossa muutoksia, jotka tulevat voimaan 1.8.2026 alkaen: valmistavan opetuksen ops-perusteet ja perusopetuksen ops-perusteet (valmistavan opetuksen lisäopetus sekä suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärien (S2-opetus).

Opetus- ja kulttuuriministeriö käynnistää perusopetukseen osaamistakuun valmistelun. Osaamistakuun tavoite on varmistaa, että perusopetuksessa on kansallisesti yhtenäiset menettelyt, joilla jokainen nuori saa riittävät perustaidot jatko-opintoihin. Osaamistakuun toteuttaminen käynnistetään lainsäädäntömuutoksella. Tavoitteena on, että uudistettu perusopetuslaki hyväksytään 2026 ja astuu voimaan 2027. Lainsäädäntömuutoksen myötä myös opetussuunnitelmaperusteiden kehittämistyö käynnistyy.

Perusopetuslain muutosesityksen mukaan aamu- ja iltapäivätoiminnan enimmäismaksut ovat valtakunnallisesti korottumassa. Sivistyslautakunta käsittelee asiaa lakimuutoksen jälkeen.

Lukiossa taito- ja taideaineiden ylioppilaskokeella laajennetaan v. 2029 opiskelijoiden mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan ylioppilaskokeessa. Muutos edellyttää paikallisesti osaamisen vahvistamista koulutusten kautta.

Talousohjelman 2024–2027 toteuttaminen:

- Osana talousohjelman hyväksymistä kaupunginvaltuusto on antanut sitovan ohjeen perusopetuksen tuntijaon muuttamisesta minimiin. Siirtymäsäännösten vuoksi minimituntimäärään siirrytään vaiheittain lukuvuoteen 2028-2029 mennessä
- Hanketoimintaa, kalusto- ja materiaalihankintoja sekä koulutuskustannuksia on vähennetty. Koulutuksissa hyödynnetään ensisijaisesti kaupungin koulutuslisenssiä ja Opetushallituksen järjestämiä maksuttomia koulutuksia. Henkilöstövähennyksessä hyödynnetään luontaista poistumaa ja määräaikaista täytettyjä toimia.
- Lukuvuonna 2025–2026 sarjaisuus on vähentynyt lukuvuodesta 2024-2025 neljällä ryhmällä ja vähenee edelleen lukuvuonna 2026–2027 yleisopetuksessa kolmella ryhmällä johtuen oppilasmäärän vähenemisestä.
- Jämsänjoen yhtenäiskoulun liikuntapainotteiselle luokalle ei ole otettu lukuvuodesta 2024-2025 lähtien uusia oppilaita 7.-luokalle. Liikuntaluokatoiminta poistuu kokonaan lukuvuoden 2025–2026 jälkeen.
- Iltapäivätoiminnan maksuja on korotettu 1.8.2024 alkaen valtakunnalliseen maksimiin. Ikäluokkien pienenemisen johdosta vaikutusta tuloihin ei voi arvioida tarkasti.
- Yleissivistävän koulutuksen johtamisjärjestelyt toteutuvat v. 2026 alkaen ja jatkuvat talousohjelmakauden aikana. Toimistopalveluiden uudelleen järjestelyt toteutuvat v. 2026 alkaen.

Lukion tuntikehystä on leikattu ja se vaikuttaa opetuksen järjestämiseen. Syksystä 2024 lähtien aloittavien uusien opiskelijoiden pakolliset opinnot on järjestetty kolmisarjaisena. Lisäksi on vähennetty valinnaisuutta ja kasvatettu keskimääräistä ryhmäkokoja.

- Itsenäisen opiskelua on lisätty. Ryhmäkoon kasvaessa yli rajan mitä opetustilaan mahtuu, ei jaeta ryhmää ja vaan osa opiskelijoista suorittaa opintojakson itsenäisesti.
- Lukio on ostanut verkko-opetusta niissä tilanteissa, kun se on lähiovetusta edullisempi tapa järjestää opetus.

Perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen yhteiset, talousohjelmaan sisältyvät selvitykset:

Talousohjelman mukaiset selvitykset ovat olleet valmistelussa:

- Ylläpidettävän kiinteistökannan pienentämismahdollisuudet Hallin taajamassa. Tämä tarkoittaa Hallin päiväkodin siirtymistä Kuoreveden yhtenäiskoulun tiloihin. Selvitys on tehty yhteistyössä tilapalvelun kanssa ja se valmistuu syksyllä 2025.
- Jämsänkosken yhtenäiskoulun Korven koululla toteutettavan alkuopetuksen siirtämismahdollisuudet yhtenäiskoulun päärakennukseen. Selvityksessä huomioidaan esiopetuksen ja iltapäivätoiminnan tilatarpeet. Selvitystyö on tehty yhteistyössä tilapalveluiden kanssa ja se valmistuu syksyllä 2025.

Perusopetuksen ja lukiokoulutuksen hanketoiminta:

Koulutuksellisen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämisen hanke • 144 000 €, omarahoitusosuus 36 000 € • 3,6 htv	Hankkeen tavoitteena on tasa-arvoisuuden, yhdenvertaisuuden ja lähikouluperiaatteen sekä inklusiivisen toimintakulttuurin vahvistaminen. Valtionavustuksella edistetään oppimista, hyvinvointia ja vuorovaikutusta sekä oppilaan opetuksen järjestämisen kannalta välttämätöntä ja riittävän varhaista tukea. Avustus käytetään resurssiopettajien palkkaamiseen.
Harrastamisen Suomen malli • 23 000 €, omarahoitusosuus 10 000 € • 0,8 htv	Tavoitteena on järjestää kaikilla perusopetuksen kouluilla mielekästä ja kaikille oppilaille ilmaista toimintaa koulupäivän jälkeen.
Haetaan: Hankeavustus perusopetuksen uimataidon opetuksen vahvistamiseen • 14 000 €, omarahoitusosuus 5 000 € • 0,5 htv	Tavoitteena on perusopetuksen uimataidon opetuksen vahvistaminen oppilaiden uimataitojen sekä vesiturvallisuustaitojen parantamiseksi. Hankeavustuksella edistetään uimataitoa koskevien suunnitelmien laatimista sekä hyvien toimintamallien ja kehittämistä sekä jalkauttamista. Toiminnalla edistetään opetussuunnitelman perusteiden mukaisia tavoitteita oppilaiden uimataidon vahvistamiseksi.
Lukiokoulutuksen Erasmus+ -hanke • 20 000 €, omarahoitusosuus 5 000 € • 0,2 htv	Jämsän lukiolle myönnetty Erasmus+ -akkreditointi mahdollistaa säännöllisen vuosittaisen tuen sekä opiskelijoiden, että opetushenkilökunnan liikkuvuuksiin vuoteen 2027 asti.

Oppilasennuste	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Juokslahti	53	42	39	38	38	33	33	30
Kaipola	102	99	90	89	81	80	71	67
Koskenpää	32	32	26	26	27	21	21	16
Länkipohja	27	23	22	18	20	19	17	18
Jämsänkosken yhtenäiskoulu, 1-6	289	256	233	223	197	182	174	170
Kuorevesi 1-6	74	66	64	53	48	52	50	48
Jämsänjoen yhtenäiskoulu 1-6	398	381	337	307	308	274	275	250
Alakoulut yhteensä	975	899	804	744	704	648	623	583
Kuorevesi 7-9	61	65	54	57	48	47	41	41
Jämsänjoen yhtenäiskoulu 7-9	367	360	347	318	287	266	239	235
Jämsänkosken yhtenäiskoulu 7-9	197	197	201	198	188	175	162	132
Yläkoulut yhteensä	625	622	588	555	503	468	422	388
Perusopetus yhteensä	1600	1521	1392	1299	1207	1116	1045	971
Lukiokoulutus	273	266	250	267	279	270	257	235

Ennustevuosilla 2026-2032 on vähennetty oppilasmäärien kaksinkertainen kirjaus E-, H-, G- ja N-luokkien osalta.

Tunnusluvut	TP 2024	TA+LTA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
1. Perusopetus					
Oppilasmäärä	1 641	1 564	1 446	1 338	1 245
Toimintakate €/oppilas	- 12 770	- 13 890	- 15 017	- 16 492	- 17 741
Toimintakate €/asukas	- 1 096	- 1 135	- 1 143	- 1 161	- 1 162
2. Lukio					
Opiskelijamäärä	263	273	257	260	274
Toimintakate €/asukas	- 110	- 112	- 112	- 116	- 119
Toimintakate €/opiskelija	- 8 052	- 7 824	- 8 261	- 8 489	- 8 232

Tulosaluekohtaiset määrärahat

	TP 2024	TA+Lta 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	1 032 576	675 300	817 000	775 600	777 600
Myyntituotot	284 466	303 600	441 600	441 600	441 600
Maksutuotot	97 652	85 800	87 000	87 000	87 000
Tuet ja avustukset	437 133	231 600	226 200	180 000	180 000
Muut toimintatuotot	213 325	54 300	62 200	67 000	69 000
TOIMINTAKULUT	-24 094 998	-24 535 324	-24 655 053	-25 049 697	-25 120 599
Henkilöstökulut	-13 200 326	-13 188 410	-13 355 832	-13 755 796	-13 836 698
Palvelujen ostot	-6 833 378	-7 169 592	-7 340 661	-7 325 661	-7 305 661
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-572 609	-646 137	-622 470	-622 150	-622 150
Avustukset	-320		-300	-300	-300
Muut toimintakulut	-3 488 365	-3 531 185	-3 335 790	-3 345 790	-3 355 790
TOIMINTAKATE	-23 062 422	-23 860 024	-23 838 053	-24 274 097	-24 342 999

Elämänlaatupalvelut

Tulosalueen esimies: kirjastopalvelupäällikkö

Toiminnan kuvaus

Elämänlaatupalvelut koostuvat opisto-, kirjasto- ja vapaa-aikapalveluista. Kotoutuminen on sisällytetty opistopalveluiden tulosityksikköön. Kaupungin hyvinvoinnin edistämistyön koordinointi on vapaa-aikapalveluiden tulosityksikössä.

Elämänlaatupalveluilla on keskeinen merkitys jämsäläisten hyvinvointiin, hyvään yhteiseen elämään ja kaupungin elinvoimaisuuteen. Kehitämme, järjestämme ja tuotamme elämänlaatupalveluja ja luomme niille toimintaedellytyksiä talouden ja ympäristön suhteen vastuullisesti. Kannustamme jämsäläisiä harrastamiseen, itsensä kehittämiseen sekä terveelliseen ja vastuulliseen elämäntapaan. Palvelumme ovat ennalta ehkäiseviä ja korjaavia. Palvelujen hyvä saavutettavuus edistää hyvinvointia ja elinvoimaa. Palvelut toteutetaan hyvän jämsäläisen työelämän puitteissa henkilöstön työhyvinvointi huomioiden.

Opistopalvelut järjestävät vapaan sivistystyön opintoja Jämsän työväenopistossa sekä taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän mukaisia opintoja Jämsänjokilaakson musiikkiopistossa. Musiikkiopisto järjestää opintoja myös Kuhmoisten kunnassa vuonna 2025. Työväenopistossa arvioidaan opiskelevan vuonna 2026 noin 1 400 opiskelijaa ja musiikkiopistossa 310 opiskelijaa.

Laaditaan Opetushallituksen kasvatuksen ja opetuksen tekoälysuositusten pohjalta paikalliset suositukset pohjautuen pedagogisiin ja opetussuunnitelman perusteisiin. Työväenopisto tekee korkeakouluyhteistyötä Jyväskylän yliopiston ja JAMK:n kanssa. Jämsän korkeakouluopintoja koordinoiva työryhmä kokoontuu neljä kertaa vuodessa.

Taiteen perusopetuksen lakiuudistus on lausuntokierroksella syksyllä 2025. Uudistuksen keskeiset tavoitteet liittyvät taiteen perusopetuksen saavutettavuuteen ja sen edistämiseen, rakenteellisiin muutostarpeisiin ja valtionosuusjärjestelmän uudistamiseen. Lakiuudistus astuu voimaan 1.1.2027.

Kotoutumispalvelut

Jämsässä asui vuoden 2024 lopussa 603 ulkomaan kansalaista, mikä on 3,2 % kunnan asukasluvusta. Vieraskielisiä Jämsässä asui vuoden 2024 lopussa 793, mikä on 4,1 % kunnan asukasluvusta. Kaikki ulkomaan kansalaiset ja vieraskieliset eivät ole kotoutujia.

Kotoutumislain kokonaisuudistus KOTO24 astui voimaan vuoden 2025 alussa. Kunnille tuli lakiuudistuksen vuoksi uusia velvoitteita kotoutumisen järjestämisestä. Hallituksen budjettiriihen (syksy 2025) mukaan julkisen talouden tasapainottamisohjelma voi vaikuttaa velvoitteiden ja rahoituksen vähenemiseen v. 2027 alkaen.

Kuntien velvoitteena on nyt kotoutumiskoulutusten sekä monikielisen yhteiskuntaorientaation koulutusten järjestäminen kunnassa asuville kotoutujille. Jämsän työväenopisto toteuttaa nämä. Taloudenpidossa toiminta erotetaan työväenopiston valtionosuustunneista kotoutumispalveluihin.

Lisäksi kuntien tulee järjestää matalan kynnyksen ohjausta ja neuvontaa kaikille Suomeen muuttaneille maahanmuuton perusteesta riippumatta. Kotoutujille laaditaan henkilökohtaiset kotoutumissuunnitelmat. Nämä toteuttaa Jämsän kotoutumispalvelut.

Palvelutarpeiden vakiintumattomuudesta ja osittaisesta ennakoimattomuudesta johtuen resurssien riittävyyttä ja kotoutumiskorvaustuottoja voidaan joutua arvioimaan tarvittaessa uudelleen v. 2026 talousarviomuutoksessa.

Kirjasto tarjoaa pääsyn monipuolisiin aineistoihin sekä edistää lukemista ja kirjallisuutta. Kirjasto on myös tapahtumien, opiskelun, harrastamisen ja kansalaiskeskustelun paikka kaikenikäisille, siis toimiva ympäristö hyvän yhteisen elämän toteuttamiselle.

Neljä toimipistettä, pääkirjasto sekä Jämsänkosken, Kuoreveden ja Länkipohjan omatoimikirjastot, sekä Keski-verkkokirjasto ja kuntien yhteinen e-kirjasto huolehtivat kirjastopalvelun saavutettavuudesta.

Kirjastopalvelu pitää sisällään myös kotipalvelua. Sen kriteerit päätetään v. 2026.

Lasten ja nuorten kirjastopalveluihin kohdistettu palvelulupaus toteutetaan kattavasti mutta se myös päivitetään. Digiopastusta voidaan tarjota yhteistyökumppanin organisoimana vertaistukena.

Keski-kirjastojen kirjastojärjestelmä uusitaan vuonna 2026. Kirjasto suunnittelee osittain kirja-aineiston muovituksesta luopumista toisista kirjastoista saatujen hyvien kokemusten pohjalta - perusteena kustannussäästöt ja ekologisuus.

Kirjaston kävijämäärän odotetaan pysyvän korkeana. Jämsäläisten lukemisharrastusta edistetään - tavoitteen voi todeta toteutuneen, mikäli lainojen määrä asukasta kohden nousee.

Talousarvion valmistelun aikana Raitilla toimivat pääkirjasto, vapaa-aikapalvelut, kaupungin neuvonta sekä kotoutumisen matalan kynnyksen kotoutumispalvelu ovat toistaiseksi väistössä. Raitti-kokonaisuuden tulevat tilaratkaisut voivat vaikuttaa talousarvion toteutumiseen.

Vapaa-aikapalvelut järjestävät vuonna 2026 ohjattua toimintaa, tapahtumia ja leirejä erikseen sekä yhteistyössä järjestöjen ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa. Yhdistysten toimintaa tuetaan avustuksin, koulutuksin ja yleistä neuvontaa antaen. Vapaa-aikapalveluista koordinoidaan järjestöyhteistyötä.

Vapaa-aikapalvelut järjestävät itsenäisyys- ja veteraanijuhlan, ylläpitää museotoimintaa ja pääkirjaston näyttelytoimintaa, huolehtii kaupungin taidekokoelmasta, kotiseutuarkistosta ja Vinnin tilasta sekä toimii aktiivisesti Tammenlehvän Jämsän perinnetoimikunnassa. Vuonna 2026 varaudutaan taidekokoelman hallintajärjestelmän uudistamiseen sekä valmistaudutaan Suomen 110-vuotisjuhlavuoden tapahtumien järjestämiseen.

Vinnin tilan kesätoiminnan järjestäminen vakiinnutetaan. Vapaa-aikapalvelut koordinoivat vammaisneuvoston, nuorisovaltuuston, hyvinvointiryhmän ja ehkäisevän (ehkäisevä päihdetyö ja lähisuhdeväkivallan ehkäisytyö) työn verkostotyöryhmän toimintaa. Uusi nuorisovaltuusto aloittaa toimintansa 1.1.2026. Viljo Järvisen kulttuuripalkinto, Jämsän kaupungin vuoden urheilijapalkinto sekä nuorten liikunta-, kulttuuri- ja taidestipendit jaetaan.

Uimahalli on auki talousohjelman mukaisesti supistetuin aukioloajoin. Uimahallin kävijämäärätavoite on 63 000 asiakasta. Lupa liikkua -seniori- ja vammaispassi otetaan käyttöön uimahalli- ja kuntosalipalveluissa. Edullisen liikuntapassin avulla kannustetaan yli 70-vuotiaita sekä vammaisia huolehtimaan terveydestään ja toimintakyvystään entistä paremmin.

Nuorisotilatoimintaa järjestetään Jämsänkoskella Köpiksellä, Kuorevedellä Kuutissa, Seppolassa Nuorten Raitilla ja Kilpakorvessa Nuorten Moottoripajalla. Koulunuorisotyötä kehitetään hanketoimintana ja ylläpitävää koulunuorisotyötä järjestetään osin testamenttisaannon turvin koko vuoden ajan.

Kohdennetun nuorisotyön, etsivä nuorisotyö ja nuorten työpaja LuovaStartti, toiminta vakiinnutetaan 1.1.2026 alkaen. Molempien palvelujen järjestämiseen haetaan valtionavustusta aluehallintoviranomaiselta. Kohdennetussa nuorisotyössä tehdään tiivistä yhteistyötä mm. työllisyyspalvelujen, hyvinvointialueen ja koulutuspalvelujen kanssa.

Jämsän kaupungissa **hyvinvointi- ja turvallisuuskertomus ja -suunnitelma linjaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävää**. Kyseessä on strateginen asiakirja suunnittelun, seurannan, arvioinnin ja raportoinnin työvälineeksi. Nykyinen vuonna 2023 päivitetty hyvinvointi- ja turvallisuuskertomus on voimassa vuoden 2025 loppuun. Uusi asiakirja vuosille 2026–2029 valmistuu keväällä 2026. Se tulee sisältämään menneen kauden ja nykytilan arvion sekä uuden kauden tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit.

Suunnitelmaa on valmisteltu poikkihallinnollisesti. Kuntalaisia on osallistettu työhön sekä verkkokyselyllä että viidessä hyvinvointi- ja turvallisuustyöpajassa (Läkipohja, Halli, Koskenpää, Jämsänkoski, Seppola). Myös järjestöjä on osallistettu.

Pääteemat terveyden ja hyvinvoinnin edistämistyössä vuodelle 2026 ovat Keski-Suomen hyvinvointialueen alueellista suunnitelmaa mukaillen liikunnallinen elämäntapa, mielen hyvinvointi ja osallisuus sekä arjen turvallisuus. Yhdyspintatyö hyvinvointialueen kanssa yhteisten tavoitteiden osalta jatkuu.

Talousohjelman 2024 - 2027 toteuttaminen

- Taksoja korotetaan koko talousohjelmakauden ajan. Näin maksut nousevat siis myös 1.1.2026 alkaen ja lukuvuosiperusteisten maksujen osalta 1.8.2026 alkaen.
- Eläköitymisiä hyödynnetään talousohjelmaan säästötavoitteiden mukaisesti kirjastossa ja opistoissa.
- Hankintoja on vähennetty ja palveluostoissa tehty karsintaa kaikissa yksiköissä.
- Työväenopiston kurssiohjelmaa on tiivistetty vuodesta 2024 alkaen. Musiikkiopiston tuntimäärässä on huomioitu kysynnän väheneminen lasten lukumäärän vähenemisen myötä.
- Työvalmennussäätiö Avitukselta kotiutetun etsivän nuorisotyön ja nuorten työpajatoiminnan LuovaStartin palveluista on huolehdittu 1.1.2025 alkaen vapaa-aikapalveluissa.
- Rahoitus vuoden urheilijan ja nuorten stipendeihin saadaan testamenttisaannolla tasetililtä talousarvion toimintarahojen sijaan.
- Avustuksia on leikattu jo vuonna 2024 10 % kuitenkin niin, että ensilumen ladun avustus jäädytettiin vuoden 2023 tasolle. Vuoden 2026 talousarviossa Himosvuoren latuosuuskunnan avustus on poistettu ja määräraha (50 000 €) on siirretty kaupunkiympäristötoimialan hallinnoiman reitistöpoolin kustannuspaikalle.
- Vinnin piharakennusta vuokrataan.

Elämänlaatupalvelut hanketoiminta:

Etsivä nuorisotyö 2026 - kokonaiskustannus 159 000 € - avustus 77 000 € - 2,8 htv	Kerho- ja leiritoiminta 2026–2027 - kokonaiskustannus 9 000 € - avustus 5 000 € - 0,1 htv
Luova Startti - nuorten työpajatoiminta 2026 - kokonaiskustannus 140 000 € - avustus 77 000 € - 2 htv	Koulunuorisotyön kehittäminen 2025–2026 - jatkohanke - kokonaiskustannus 39 000 € - avustus 33 000 €; - 1 htv.
Kerho- ja leiritoiminta 2025–2026 - kokonaiskustannus 4 800 € - avustus 2 300 € - 0,1 htv	Opintosetelit - työväenopisto Tunkelo-säätiö - kirjastopalvelut

Talousohjelman mukaisesti **hanketoimintaa** jatketaan supistetusti. Hanke toteutuu vain, jos siihen myönnetään avustusta. Myönnetyn avustuksen suuruus vaikuttaa hankkeen laajuuteen.

Elämänlaatupalveluiden toiminnan mittarit

VALTUUSTOTASON MITTARIT						
	TP 2023	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Musiikkiopiston opiskelijamäärä	361	350	350	310	310	310
Työväenopiston opiskelijamäärä	1 700	1 550	1 400	1 400	1 400	1 400
Kotoutumiskoulutuksessa olevien määrä			100	100	50	50
Kirjaston kävijämäärä (fyysinen)	145 000	146 000	115 000	145 000	145 000	145 000
Lainaus/asukas	13,06	12,31	12,8	13,00	13,20	13,40
Uimahallin asiakasmäärä	62 755	57 301	57 000	63 000	65 000	65 000
€/asukas	193,74	153,46	135,97	161,50	186,36	184,12

Tunnusluvut	TP 2024	TA+LTA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintakate €/asukas	- 153,46	- 135,97	- 161,5	- 186,36	- 184,12

Tulosaluekohtaiset määrärahat

	TP 2024	TA+lta 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	1 231 107	2 249 800	1 841 450	1 341 650	1 351 650
Myyntituotot	331 143	309 300	315 000	320 000	325 000
Maksutuotot	265 658	276 300	253 000	258 000	263 000
Tuet ja avustukset	587 512	1 616 600	1 222 800	713 000	713 000
Muut toimintatuotot	46 794	47 600	50 650	50 650	50 650
TOIMINTAKULUT	-4 163 814	-4 851 633	-4 909 930	-4 882 580	-4 849 952
Henkilöstökulut	-2 083 134	-2 723 114	-2 701 978	-2 600 000	-2 642 000
Palvelujen ostot	-697 601	-648 214	-786 372	-861 000	-786 372
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-173 140	-194 470	-195 920	-195 920	-195 920
Avustukset	-163 051	-171 000	-123 000	-123 000	-123 000
Muut toimintakulut	-1 046 887	-1 114 835	-1 102 660	-1 102 660	-1 102 660
TOIMINTAKATE	-2 932 707	-2 601 833	-3 068 480	-3 540 930	-3 498 302

3.4 Kaupunkiympäristö

Toimialajohtaja: vs. kaupunkiympäristöjohtaja

Toimialakohtaiset tavoitteet ja määrärahat

	TP 2024	TA+lta 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	19 622 370	17 558 626	15 154 820	15 307 693	15 307 693
Myyntituotot	4 549 059	4 081 446	4 058 420	4 058 420	4 058 420
Maksutuotot	377 331	345 927	289 000	289 000	289 000
Tuet ja avustukset	609 482	23 948	3 000	3 000	3 000
Muut toimintatuotot	14 086 497	13 107 305	10 804 400	10 957 273	10 957 273
Valmistus omaan käyttöön	186 836	190 000	240 000	240 000	240 000
TOIMINTAKULUT	-17 584 788	-17 774 496	-17 092 806	-16 702 801	-16 736 150
Henkilöstökulut	-4 271 036	-4 063 269	-4 012 728	-4 062 723	-4 096 072
Palvelujen ostot	-6 789 335	-6 981 373	-6 692 267	-6 252 267	-6 252 267
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 440 228	-4 613 734	-4 305 810	-4 305 810	-4 305 810
Avustukset	-333 493	-390 000	-325 500	-325 500	-325 500
Muut toimintakulut	-1 750 697	-1 726 120	-1 756 501	-1 756 501	-1 756 501
TOIMINTAKATE	2 224 418	-25 870	-1 697 986	-1 155 108	-1 188 457

Kaupunkiympäristötoimiala huolehtii kaupungin toimitila- ja infraomaisuudesta, vastaa tilojen ja kaupunkiympäristön käytettävyydestä, turvallisuudesta ja viihtyisyydestä sekä edistää kaupunkiympäristön kehittämistä. Toimiala tuottaa myös kaupungin sisäisiä kiinteistöpalveluita, katujen, puistojen, satamien ja ulkoliikuntapaikkojen kunnossapito- ja rakentamispalveluita. Toimiala vastaa alueiden käyttölain, rakentamislain ja ympäristönsuojelulain perusteella kunnalle kuuluvista lupa- ja valvontatehtävistä. Lisäksi toimiala vastaa jätehuollon järjestämisestä. Kaupunkiympäristötoimi hoitaa tehtäväänsä yhteistyössä kaupungin toimialojen ja konsernin, mutta myös muiden toimijoiden, esimerkiksi viranomaisien ja yritysten, kanssa. Toimiala huolehtii osaltaan kaupungin edunvalvonnasta mm. väylähankkeisiin liittyen.

Kaupunkiympäristötoimialan investointiohjelmalla varmistetaan toiminnan edellytykset, hillitään korjausvelan kasvua ja toteutetaan kaupungin kehittämisen edellyttämiä hankkeita.

Kaupunkiympäristötoimi muodostuu neljästä tulosalueesta, jotka ovat kaupunkiympäristön hallinto, kunnallistekniset palvelut, tilapalvelut ja valvontatoimi. Tulosalueet jakautuvat tulosityksiköihin, jotka on esitelty tulosalueita koskevissa osioissa. Toimialan lautakunta on kaupunkiympäristölautakunta. Ympäristönsuojelun ja rakennusvalvonnan asioita hoitaa kaupunkiympäristölautakunnan alainen valvontajaosto.

Yhdyskuntarakenne: liikenneväylät, yleiset alueet, puistot, liikuntapaikat ja vesihuollon verkostot on pidettävä kunnossa väestön vähenemisestä ja talouden haasteista huolimatta. Vastuu rakennetun ympäristön kunnosta ja turvallisuudesta on kaupungilla. Yhdyskuntarakenteen ylläpitämisen ja korjausvelan karsimisen osalta kaupunkiympäristötoimen haasteena on resurssien riittävyys, mikä edellyttää priorisointia ja palvelujen karsimista. Samanaikaisesti kun uusia ylläpidettäviä alueita rakennetaan, joudutaan ylläpidettävien kohteiden karsintaa jatkamaan, kunnossapitoluokituksia tarkastamaan ja pohtimaan vaihtoehtoisia keinoja kohteiden ylläpitämiseksi. Kunnallisteknisten verkostojen ja rakennusten korjausvelan vähentämistä on jatkettava, epäkurantit tilat on purettava ja parempikuntoiset rakennukset on myytävä. Ilmastomuutoksen aiheuttamiin poikkeamiin varautuminen tulee korostumaan.

Kaupunkiympäristötoimi tulee mahdollisuuksien mukaan hakemaan ulkopuolista rahoitusta erityisesti kaupunkiympäristön kehittämiseksi. Hankerahoitus edellyttää kaupungilta varautumista omavaraisuusosuus kattamiseen. Lakisääteisiä palveluja hankerahoituksella ei voida tuottaa.

Toimialan toimintaa ohjaava lainsäädäntö on muuttumassa. Uusi rakentamislaki tuli voimaan 1.1.2025, mutta siihen on tulossa mm. energiatehokkuusdirektiivin vaatimia muutoksia. Alueiden käyttöä ollaan uudistamassa, kokonaisuuteen sisältyy myös kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapitoa koskevan lain uudistaminen. Jätelaki ja ympäristönsuojelulaki on esitetty muutettavaksi ja myös hankintalainsäädäntö on uudistumassa. Lakimuutokset edellyttävät kouluttautumista ja tiedonhallinnan suunnittelua.

Kaupunkiympäristötoimen talousarviovuotta 2026 ja taloussuunnitteluvuosia koskevana keskeisenä haasteena on kyetä tuottamaan lainsäädännön edellyttämät palvelut kohtuullisen tasoisin ja samaan aikaan säästämään, mutta myös kyetä vahvistamaan alueen elinvoimaa toimialan palveluja tuottamalla.

Toimialan tavoitteet vuodelle 2026

Hyvinvoiva ja turvallinen kaupunki			
Tavoite	Toimialan hallinnon avoimuus, palveluprosessien sujuvuus ja päätöksenteon lainmukaisuus		
Mittari	Osallisuutta vahvistavat toimintamallit	Lähtöarvo 12/2025	Tavoite 12/2026
		6	3
Hyvinvoiva ja turvallinen kaupunki, Tunnettu ja saavutettava Jämsä, Vahva elinkeinoelämä			
Tavoite	Rakennusten ja infran korjausvelan vähentäminen		
Mittari	Korjaussuunnitelmien toteutuminen		
Hyvinvoiva ja turvallinen kaupunki, Vahva elinkeinoelämä			
Tavoite	Luontoliikunnan toimintaympäristön kehittäminen		
Mittari	Ulkopuolinen rahoitus luontoliikunnan toimintaympäristön kehittämiseen	Lähtöarvo 12/2025	Tavoite 12/2026
		252 032	252 032
Mittari	Liikuntapaikkojen, reittien ja yleisten alueiden ylläpidon ja hoidon mitoittaminen kaupungin resursseihin		
Tavoite	Ympäristöohjelman toimeenpanon eteneminen		
Mittari	Energiatehokkuutta edistävät toimenpiteet	Lähtöarvo 12/2025	Tavoite 12/2026
		2	2
Mittari	Toimenpiteet vesien hyvän tilan saavuttamiseksi	Lähtöarvo 12/2025	Tavoite 12/2026
		1	1
Mittari	Vastuullisten hankintakriteerien käyttäminen	Lähtöarvo 12/2025	Tavoite 12/2026
		3	3

Pito- ja vetovoimainen kuntatyönantaja

Tavoite	Hyvinvoiva ja osaava henkilöstö
Mittari	Kaikilla toimialan avainhenkilöillä on pätevä sijainen

Toiminnan ja talouden kehittäminen suunnitelmavuosina 2026 - 2028

Kehittämiskohde	Selvitys, miten tukee strategiaa
Palvelun parantaminen digitalisaatiota hyödyntämällä. Otetaan käyttöön sähköistä laskutusta ja sähköisiä palvelukanavia.	Strategian tavoite: Hyvinvoiva ja turvallinen kaupunki/ Vahva elinkeinoelämä/ Pito- ja vetovoimainen kuntatyönantaja - digitalisaatiota hyödyntämällä parannetaan asiakkaan palvelua ja osallistamista. - palveluprosesseja parantamalla helpotetaan yritysten ja asiakkaiden asiointia -tiedon- ja omaisuudenhallinnalla vähennetään henkilösidonaisuutta, parannetaan tiedonkulkua organisaation sisällä ja lisätään tietoturvaluutta
Korjausvelan vähentäminen	Strategian tavoite: Hyvinvoiva ja turvallinen kaupunki / Tunnettu ja saavutettava Jämsä/ Vahva elinkeinoelämä Asukkaiden rakennettu elinympäristö on turvallinen ja esteetön. Kaupunkikeskusta ja yritysten fyysinen toimintaympäristö ovat houkuttelevia, elinvoimaisia ja kilpailukykyisiä.
Palveluverkon mitoittaminen käytettävissä oleviin voimavaroihin	Strategian tavoite: Pito- ja vetovoimainen kuntatyönantaja Palveluverkon mitoitus on sellainen, että se on hoidettavissa käytettävissä olevilla henkilöresursseilla.

Tunnusluvut	TP 2024	TA+LTA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintakate €/asukas	116,45	- 1,35	- 89,37	- 60,8	- 62,55

Riskienhallinta

Operatiiviset riskit

Riski	Vaikutus	Tod. Näk	Riskitaso
Henkilöstöressurssien riittävyys, henkilöstön sitoutuminen ja organisaation pitovoima	3	4	12
Toimenpide	Täyttöluvat. Rekrytointeihin panostaminen. Tehtävänkuvien ja toimivallan tarkistaminen. Sijaisuuksien varmistaminen, tiimien perustaminen. Sähköisten järjestelmien käyttöönotto ja hyödyntäminen. Etätöyön johtaminen ja henkisen kuormituksen huomiointi esimiestyössä. Henkilöstön yhteiskäyttö.		

Taloudelliset riskit

Riski	Vaikutus	Tod. Näk	Riskitaso
Rakennusten ja infran korjausvelka	3	4	12
Toimenpide	Kunnossapidon, korjauksien ja saneerauksien suunnittelu ja priorisointi. Suunnitelmallisuus. Riittävä resursointi. Käyttämättömien rakennusten purkaminen.		

Vahinkoriskit

Riski	Vaikutus	Tod. Näk	Riskitaso
Poikkeavien sääolosuhteiden ja ilmastonmuutoksen aiheuttamat riskit	3	5	15
Toimenpide	Ilmastonmuutoksen huomioiminen suunnittelussa. Valmiussuunnittelu ja ääriolosuhteisiin varautuminen. Verkostojen oikea mitoittaminen ja tulvareitit. Jatkuvat kunnossapitotoimet. Vaarapuiden poistaminen. Henkilöstön ammattitaito, asianmukainen kalusto.		
Riski	Vaikutus	Tod. Näk	Riskitaso
Työturvallisuuteen kohdistuvat riskit	5	3	15
Toimenpide	Työmaakohtaiset turvallisuusasiakirjat. Henkilökohtaiset turvavarusteet. Selkeät ohjeistukset. Valmiussuunnittelu, valmiusharjoitukset.		

Riskien seurannasta ja niiden hallintatoimenpiteistä toimialalla vastaa toimialajohtaja sekä tulosaluejohtajat ja muut tilivelvolliset ja esimiesasemassa olevat kukin omalta osaltaan.

Kaupunkiympäristö toimialan hallinto

Tulosyksikön esimies: kaupunkiympäristöjohtaja

Toiminnan kuvaus

Kaupunkiympäristön toimialan hallinto ohjaa toimialan kokonaisuutta pyrkien varmistamaan kaupungin kehittymisen, kokonaistaloudellisen toiminnan ja resurssien toimivuuden eli kaupungin kokonaisedun mukaisen toiminnan.

Kaupunkiympäristön hallintopalvelut

Tulosityksiköstä huolehditaan kaupunkiympäristötoimen hallinnon järjestämisestä yhteistyössä toimistopalvelutiimien kanssa. Tulosalueen kautta maksetaan ja laskutetaan toimialan yleiskulut sekä hoidetaan toimialan viestintää, kunnan asuntoviranomaisen tehtävät sekä vesihuollon hankesuunnittelu. Lisäksi kaupunkiympäristön kehittämiseen tähtääviin hankkeisiin laaditaan hankesuunnitelmat ja niihin haetaan rahoitusta.

Kiinteistötoimi

Kiinteistömuodostuksen kautta mahdollistetaan rakentaminen asemakaava-alueilla. Lisäksi tulosityksikkö vastaa pohjakartan ylläpidosta sekä kiinteistömuodostus- ja mittaustehtävistä.

Tunnusluvut	TP 2024	TA+LTA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
KTJ-rekisteröinnit	40	50	50	50	50
Uudet kiinteistöt	22	20	20	25	25
Rakennusmittaukset	172	150	150	150	150
Lautakunnan kokouksia	11	12	12	12	12
Lautakunnan pykälä	174	180	130	130	130
Viranhaltijapäätöksiä	101	150	30	30	30
Toimintakate €/as.	4,29	- 38,43	- 41,38	- 36,16	- 36,59

Tulosaluekohtaiset määrärahat

	TP 2024	TA+Lta 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	2 392 407	433 640	40 000	40 000	40 000
Myyntituotot	855 943	298 747			
Maksutuotot	87 191	34 927	40 000	40 000	40 000
Tuet ja avustukset	589 092	20 748			
Muut toimintatuotot	860 181	79 218			
TOIMINTAKULUT	-2 310 384	-1 168 959	-826 194	-727 041	-735 277
Henkilöstökulut	-1 223 830	-672 894	-523 941	-514 788	-523 024
Palvelujen ostot	-876 546	-420 593	-264 585	-174 585	-174 585
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-83 004	-14 183	-7 750	-7 750	-7 750
Muut toimintakulut	-127 005	-61 289	-29 918	-29 918	-29 918
TOIMINTAKATE	82 023	-735 319	-786 194	-687 041	-695 277

Kunnallistekniset palvelut

Tulosalueen esimies: kaupungininsinööri

Toiminnan kuvaus

Kunnallistekniset palvelut -tulosalue vastaa liikenneväylien, puistojen, venesatamien sekä ulkoliikuntapaikkojen suunnittelusta, rakentamisesta, rakennuttamisesta ja kunnossapidosta asetettujen tulostavoitteiden ja talousarviomäärärahojen rajoissa. Lisäksi tulosalue vastaa jätehuollon järjestämisestä.

Kunnallistekninen suunnittelu ja rakennuttaminen

Tulosityksikön tehtävänä on katu- ja kunnallistekniikan suunnittelu, rakentaminen ja rakennuttaminen yhteistyössä kaavoituksen ja Jämsän Vesi liikelaitoksen kanssa. Tulosityksikkö vastaa kunnallistekniset palvelut -tulosalueen käyttötalouden hankintojen ja investointien kilpailuttamisesta. Tulosityksikön tehtäviin kuuluu myös kaivu- ja sijoituslupien myöntäminen ja katu- ja torialueiden tilapäinen vuokraaminen. Tulosityksikköön sisältyy Hulevedet -kustannuspaikka.

Jätehuolto

Tulosityksikön tehtävänä on jätehuollon järjestäminen asumisessa (kotitaloudet ja vapaa-ajan asuminen) sekä hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvän yhdyskuntajätteen osalta. Tulosityksikön tehtäviin kuuluu myös vastata asumisessa syntyvän vaarallisen jätteen vastaanotosta ja käsittelystä. Lisäksi tulosityksikkö vastaa jätehuollon neuvonnassa ja kaatopaikkatoiminnasta.

Liikenneväylät

Tulosityksikön tehtävänä on kaupungin ylläpitämien liikenneväylien hoito kustannustehokkaasti vuosisuunnitelmien mukaan ja siten, että saavutetaan hyväksytty laatutaso kaikissa olosuhteissa. Liikenneväylät tulosityksikköön sisältyvät Liikenneväylät, Konekeskus ja Yksitystiet - kustannuspaikat.

Puistot

Tulosityksikkö suunnittelee, rakentaa ja kunnossapitää kaupungin puistoja, viheralueita ja leikkipaikkoja. Lisäksi tulosityksikön vastuulle kuuluvat torit, venerannat, satamat ja puistometsät.

Ulkoliikuntapaikat

Tulosityksikkö suunnittelee, rakentaa ja kunnossapitää reitistöjä ja muita ulkoliikunta-alueita. Lisäksi tulosityksikön vastuulle kuuluvat mm. uimarannat.

Varasto

Tulosityksikkö hankkii keskitetysti kunnallistekniikan rakentamisen ja kunnossapidon rakennustarvikkeet kilpailuttamalla ja yleisiä hankintaohjeita noudattaen sekä huolehtii tarvikkeiden asianmukaisesta varastoinnista ja luovutuksesta. Vuoden 2025 alusta tulosityksikköön on yhdistynyt materiaalikeskuksen toiminnot ja tulosityksikkö vastaa myös yhteishankintana hankittavista pientarvikkeista ja materiaaleista sekä kalusteista.

Tulosalueelta toteutettavat hankkeet:

Hanke	Rahoittaja/päättöy	Kokonaisbudjetti	Ulkopuolisen rahoituksen osuus
Himos-Jämsän ulkoilureitistön rakentaminen -hanke	Keski-Suomen liitto/ 30.6.2026	360 046 €	252 032 €
Saavutettavampi Himos	Keski-Suomen liitto/ 31.12.2025, jatkoaikaa haetaan muutoshakemuksella 11/ 2025	827 428 €	579 200 €

Tunnusluvut	TP 2024	TA+LTA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Katuja ja kaavateitä km	193	194	194	194	195
Kevyen liikenteen väylät ja raitit	96	96	96	97	97
Puistot ha	67	67	70	70	70
Leikkikentät ja leikkipaikat kpl	37	37	37	37	37
Toripäiviä kpl	103	104	104	104	104
Venepaikat kpl	670	837	837	837	837
Uimarannat kpl	9	9	9	9	9
Myönnetyt kunnossapitoavustukset, km	530	510	510	510	510
Työkoneet, käyttötunnit	5 748	5 100	5 400	5 400	5 400
Ajoneuvot, ajokilometrit	117 393	125 000	120 000	120 000	120 000
Varastoluovutukset, kpl	434	4 000	4 000	4 000	4 000
Toimintakate €/as.	- 197,49	- 229,88	- 241,38	- 242,73	- 244,51
Jätehuolto					
Jätekertymä t/v	3 044,45	4 000	3 500	3 500	3 500
Biojäte t/v (1.6.2024-)	455,82		800	800	800
Asiakasrekisterin kattavuus, %	98	98	93	93	93
Perusmaksu, €/v alv 0 % (taloyhtiöt 5 asuntoa tai enemmän)	17,4	17,4	17,4	17,4	17,4
Perusmaksu €/v alv 0 %, (pientalot ja alle 5 asunnon yhtiöt)	33,6	33,6	33,6	33,6	33,6

Tulosaluekohtaiset määrärahat

	TP 2024	TA+Lta 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	2 307 127	2 310 358	2 363 620	2 363 620	2 363 620
Myyntituotot	2 041 487	2 211 858	2 256 688	2 256 688	2 256 688
Maksutuotot	20 549	12 000	15 000	15 000	15 000
Tuet ja avustukset	11 642	3 200	1 000	1 000	1 000
Muut toimintatuotot	233 448	83 300	90 932	90 932	90 932
Valmistus omaan käyttöön	186 836	190 000	150 000	150 000	150 000
TOIMINTAKULUT	-6 268 060	-6 809 020	-7 099 789	-7 125 432	-7 159 373
Henkilöstökulut	-1 695 530	-1 973 481	-2 095 670	-2 121 313	-2 155 254
Palvelujen ostot	-3 015 656	-3 073 469	-3 299 529	-3 299 529	-3 299 529
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-850 927	-996 300	-972 420	-972 420	-972 420
Avustukset	-333 493	-390 000	-324 000	-324 000	-324 000
Muut toimintakulut	-372 454	-375 770	-408 170	-408 170	-408 170
TOIMINTAKATE	-3 774 097	-4 308 662	-4 586 169	-4 611 812	-4 645 753

Tulosalueen toimintaa kehitetään edelleen ympäristövastuullisempaan suuntaan. Katujen ja muiden yleisten alueiden valaistuksen saneerausta jatketaan LED-valaisimilla. Kunnossapito- ja kuljetuskaluston kilpailutuksessa huomioidaan kaluston päästöluokitus. Kiertotaloutta pyritään edistämään rakentamisessa. Tavoitteena on myös kehittää jätehuollon ja kiertotalouden ympäristövastuullisuutta monin tavoin. Suosittuja mobiilikeräyksiä ja jäteneuvontaa järjestetään eri puolilla kuntaa. Erilaisiin sesonkeihin liittyvin kampanjoin, yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa, pyritään edistämään siistimpää elinympäristöä sekä kiertotaloutta koko alueella. Ulkoliikuntapaikoilla korvataan polttomoottorisia työkoneita mahdollisuuksien mukaan sähköisiin. Esimerkiksi kenttien hoidossa otetaan pilottikäyttöön robottiruohonleikkurit. Kävelyn ja pyöräilyn olosuhteita kehitetään väyliä ja reitistöjä kehittämällä. Reitistöjen uudistamisessa otetaan huomioon luontoarvot. Haitallisten vieraslajien torjuntaa tehdään mm. mobiilipelin avulla kuntalaisia aktivoimalla.

Katujen saneerausta tapahtuu vuonna 2023 valmistuneen katujen kuntoarvio- ja saneerausohjelman mukaisesti. Jämsäpuiston kehittämistä jatketaan Lamminsuon alueella laadittavan suunnitelman mukaisesti. Jämsänjoen rantareitin / aistipolun kehittämistä jatketaan laadittujen suunnitelmien mukaisesti ja Himos-alueen infran kehittämistä jatketaan yhteistyössä maanomistajien, yrittäjien ja muiden toimijoiden kanssa.

Tilapalvelut

Tulosalueen esimies: tilapalvelupäällikkö

Toiminnan kuvaus

Tilahallinto ja rakennuttaminen

Tulosityksikkö toimii omistajan edustajana kaupungin eri rakennuksissa, hallinnoi tilojen vuokraustoimintaa ja toimii kaupungin kiinteistöjen rakennuttajana uudisrakentamisessa, peruskorjauksissa ja purkutöissä. Ensisijaisena tehtävänä on omistajastrategian toteuttaminen.

Kiinteistöhuolto ja kunnossapito

Tulosityksikkö tuottaa rakennusten kiinteistöhuolto-, kunnossapito- ja käyttäjäpalveluita kaupungin eri toimialoille. Kiinteistöhuolto ja kunnossapito on jaettu kahteen omaan kustannusyksikkötunnisteeseen.

Tunnusluvut	TP 2024	TA+LTA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Rakennuksia, kpl	78	85	72	72	72
Rakennusten ka-m ²	106 346	107 674	97 344	97 344	97 344
Huoneistot, kpl	9	9	9	9	9
Huoneistot, ha-m ²	1 898	226	226	226	226
Kiinteistönhuoltopalvelu ka-m ²	118 943	121 217	121 217	121 217	121 217
Kiinteistönhuolto- ja erikoisammattimiespalvelut €/h	45	45	45	45	45
Toimintakate €/as.	321,03	281,18	214,4	238,87	239,67

Tulosaluekohtaiset määrärahat

	TP 2024	TA+Lta 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	14 648 780	14 512 028	12 513 600	12 666 473	12 666 473
Myyntituotot	1 651 628	1 567 241	1 798 132	1 798 132	1 798 132
Tuet ja avustukset	5 413		2 000	2 000	2 000
Muut toimintatuotot	12 991 739	12 944 787	10 713 468	10 866 341	10 866 341
Valmistus omaan käyttöön			90 000	90 000	90 000
TOIMINTAKULUT	-8 514 781	-9 131 384	-8 529 907	-8 218 028	-8 202 827
Henkilöstökulut	-1 009 473	-991 461	-990 152	-1 028 273	-1 013 072
Palvelujen ostot	-2 778 544	-3 285 155	-2 933 656	-2 583 656	-2 583 656
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 501 572	-3 596 151	-3 318 130	-3 318 130	-3 318 130
Muut toimintakulut	-1 225 193	-1 258 617	-1 287 969	-1 287 969	-1 287 969
TOIMINTAKATE	6 133 999	5 380 644	4 073 693	4 538 445	4 553 646

Kiinteistöjen erilaisten korjaustöiden suunnittelu ja rakennuttaminen jatkuu tila- ja korjaustarpeiden mukaisesti yhteistyössä eri organisaatioiden kanssa kaupungin talouden asettamissa puitteissa.

Vuoden 2026 alussa osa hyvinvointialueella vuokralla olevista kiinteistöistä siirtyy As Oy Jämsänmäki ja Yrityskiinteistöt Oy:n kiinteistösalkkuun Hyvaksin ollessa vuokralaisena annetun sote-tilojen vuokralain määräyksen mukaan. Jämsän kaupungin kiinteistökantaan sote-rakennuksista jäävät Jokilaakson sairaala, Lukkoilan palvelukoti, Hammashoitola, Länkipohjan palvelukeskus ja Hallin terveysasema. Sairaalassa, Lukkoilan palvelukodissa ja hammashoitolassa Hyvaksi jatkaa vuokralaisena toimintaansa, mutta Länkipohjan palvelukeskus ja Hallin terveysasema jäävät tyhjilleen.

Jämsän paloaseman peruskorjaus ja laajennustyöt on paraikaa käynnissä ja urakka valmistuvat helmikuussa 2026. Keski-Suomen hyvinvointialue jatkaa tiloissa vuokralaisena vuokrasopimuksen mukaisesti.

Kaupungin uusia hankesuunnitelmia liikuntahallin ja kirjaston osalta viedään kaupunginpäätöksen linjauksen mukaisesti.

Jämsän kaupunki purkaa vuosittain käyttämättömiä ja elinkaarensa päässä olevia rakennuksia määrärahojen puitteissa.

Jämsän kaupunki haluaa tarjota turvalliset ja terveet toimitilat henkilökunnalle ja vuokralaiselle. Kaupungin sisäinen sisäilmatyöryhmä kokoontuu käsittelemään tilojen sisäilmaongelmia erillisen kutsun kautta.

Kaupungin tilatyöryhmä aloitti säännöllisen kokoontumisen vuoden 2025 helmikuusta lähtien. Kokoontumisia järjestetään noin 5-6 viikon välein.

Valvontatoimi

Tulosalueen esimies: ympäristöpäällikkö, sijaisena johtava rakennustarkastaja

Toiminnan kuvaus

Rakennusvalvonta

Rakennusvalvonta valvoo rakentamista ja kaavojen toteuttamista rakentamislaisissa säädetyllä tavalla. Lupamenettelyin pyritään huolehtimaan yleisen edun vaatimusten täyttymisestä sekä rakennusten soveltumisesta rakennettuun ympäristöön ja maisemaan. Lisäksi rakennusten tulee täyttää käyttötarkoituksen edellyttämät rakenteiden lujuuden ja vakauden, paloturvallisuuden, hygienian, terveyden ja ympäristön, käyttöturvallisuuden, meluntorjunnan sekä energiatalouden ja lämmöneristyksen perusvaatimukset. Rakennusvalvonta valvoo myös osaltaan rakennusten ja rakennetun ympäristön hoitoa ja kunnossapitoa sekä maa-ainesten ottoa.

Ympäristönsuojelu

Ympäristönsuojelu ylläpitää ja kehittää kunnan ympäristönsuojelua puhtaan, viihtyisän ja terveellisen ympäristön tarjoamiseksi asukkaille. Ympäristönsuojelu pyrkii lupa-, valvonta- ja neuvontamenettelyin vaikuttamaan siihen, että kuntalaisten ja yritysten toiminta aiheuttaisi mahdollisimman vähän ympäristöhaittoja, ja että mahdolliset haitat olisivat kohtuullisin keinoin ja kustannuksin torjuttavissa. Ympäristönsuojelun toiminnan tavoitteena on järjestää toimialaan kuuluvat palvelut mahdollisimman laadukkaasti, tehokkaasti ja taloudellisesti.

Tunnusluvut	TP 2024	TA+LTA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Rakentamisen luvat ja ilmoitukset	298	300	300	300	300
Katselmukset	850	900	900	900	900
Ympäristöluvut ja meluilmoitukset, rekisteröinnit YSL 116 §	30	15	15	20	20
Uudet maa-ainesluvut, jatkoluvat ja yhteisluvut yht.	5	8	8	6	6
Ympäristönsuojelun valvonta- ja neuvontakäynnit	20	40	40	40	40
YSL:n mukaiset määräaikaistarkastukset	0	5	8	8	8
Toimintakate €/as	- 11,38	- 18,95	- 21,02	- 20,77	- 21,11

Tulosaluekohtaiset määrärahat

	TP 2024	TA+lta 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
TOIMINTATUOTOT	274 056	302 600	237 600	237 600	237 600
Myyntituotot		3 600	3 600	3 600	3 600
Maksutuotot	269 592	299 000	234 000	234 000	234 000
Tuet ja avustukset	3 335				
Muut toimintatuotot	1 129				
TOIMINTAKULUT	-491 563	-665 133	-636 916	-632 300	-638 673
Henkilöstökulut	-342 202	-425 433	-402 965	-398 349	-404 722
Palvelujen ostot	-118 589	-202 156	-194 497	-194 497	-194 497
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 725	-7 100	-7 510	-7 510	-7 510
Avustukset			-1 500	-1 500	-1 500
Muut toimintakulut	-26 046	-30 444	-30 444	-30 444	-30 444
TOIMINTAKATE	-217 507	-362 533	-399 316	-394 700	-401 073

Tulosalueelta hoidetaan viranomaistehtävät laadukkaasti, tehokkaasti ja taloudellisesti. Vuoden 2026 aikana jatketaan paperiarkistojen digitointia ja viedään kiinteistöveroselvityksen tietoja rekistereihin.

4 INVESTOINTISUUNNITELMA

4.1 Investoinnit 2026 - 2029

Investointimenona budjetoidaan pysyviin vastaaviin aktivoitavien aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden hankintamenot sekä sijoitukset osakkeiden ja osuuksien hankintamenoihin. Investointiosassa valtuusto hyväksyy määrärahat ja tuloarviot jäljempänä esitetyllä hankeryhmäjaolla. Investointiosa on tällä jaottelutasolla valtuustoon nähden sitova mahdollisine erillisperusteluineen. Liikelaitoksen osalta valtuustoon nähden sitovia ovat kokonaisinvestointien määrä ja erikseen päätetyt ja nimetyt kohteet.

Investointisuunnitelma on tehty neljälle vuodelle - neljäs vuosi vajavaisena ja informatiivisena. Investoinnit aktivoituvat vuosikuluksi vaikutusaikanaan erillisen kaupunginvaltuuston hyväksymän poistosuunnitelman mukaisesti. Vuosien 2025-2026 investoinnit perustuvat pääsääntöisesti hyväksyttyyn edelliseen investointiohjelmaan. Uudet esitettävät hankkeet on kirjattu investointiohjelman vuosille 2027-2028. Suunnitelmaan arvioitu valtionosuus tai muu ulkopuolinen rahoitus on niiden hankkeiden toteuttamisen edellytys, joiden tuloiksi ulkopuolinen rahoitus on merkitty. Investoinneissa on noudatettava strategian tavoitteita.

INVESTOINNIT JÄMSÄN KAUPUNKI

	TA2026	TS2027	TS2028	TS2029
Investoinnit Jämsän kaupunki				
Menot	-8 155 000 €	-13 240 000 €	-11 730 000 €	-3 595 000 €
Tulot	621 000 €	200 000 €	200 000 €	200 000 €
Netto	-7 534 000 €	-13 040 000 €	-11 530 000 €	-3 395 000 €

INVESTOINNIT JÄMSÄN KAUPUNKI + JÄMSÄN VESI LIKELAITOS

	TA2026	TS2027	TS2028	TS2029
Investoinnit				
Menot	-9 940 000 €	-14 535 000 €	-12 740 000 €	-4 625 000 €
Tulot	621 000 €	200 000 €	200 000 €	200 000 €
Netto	-9 319 000 €	-14 335 000 €	-12 540 000 €	-4 425 000 €

INVESTOINNEITTAIN MUUT PITKÄVAIKUTTEISET MENOT

	TA2026	TA2027	TA2028	TA2029
MUUT PITKÄVAIKUTTEISET MENOT				
Sivistyspalvelujen ohjelmistot				
Menot	-15 000 €	-50 000 €		
Netto	-15 000 €	-50 000 €		
Rakennetun ympäristön tiedonhallintajärjestelmä				
Menot	-150 000 €	-100 000 €		
Netto	-150 000 €	-100 000 €		
Kääpälä-Kollinmäki jalankulku- ja pyöräilyväylän suunnittelu				
Menot	-100 000 €			
Netto	-100 000 €			
Valtatien 9 liittymäjärjestelyt Rusula-Pienami				
Menot	-200 000 €	-2 000 000 €	-2 000 000 €	
Netto	-200 000 €	-2 000 000 €	-2 000 000 €	
	TA2026	TS2027	TS2028	TS2029
MUUT PITKÄVAIKUTTEISET MENOT				
Menot	-465 000 €	-2 150 000 €	-2 000 000 €	0 €
Netto	-465 000 €	-2 150 000 €	-2 000 000 €	0 €

Perusopetuksen ja lukiokoulutuksen toiminnanohjausjärjestelmä, sivistystoimi

Jyväskylän kaupunki ja neljä muuta isoa kaupunkia yhdessä Kuntien Tieran kanssa pilotoi DigiOne-hanketta. Hankkeen tavoitteena on luoda oppimisen ja koulutuksen järjestelmiä yhteen kokoava valtakunnallinen digitaalinen palvelualusta, jonka avulla parannetaan oppimista ja hyvinvointia sekä tuotetaan tehokkaasti laadukkaita koulutuksen palveluita.

Talousarviovuonna ja taloussuunnitteluvuonna 2026 asiaa arvioidaan laajasti Keski-Suomen koulutuksen järjestäjien toimesta. Toteutuessaan mahdollinen muutos ajoittuisi ehkä v. 2027-2028. Investoinnin hinta ei ole tällä hetkellä tiedossa, varaus vuodelle 2027 on 50 000 euroa.

Kirjastojärjestelmä, sivistystoimi

Keski-kirjastojen käyttämä kirjastojärjestelmä on ikääntynyt. Kirjastot hankkivat Jyväskylän kaupunginkirjaston koordinoimassa hankkeessa uuden kirjastojärjestelmän. Maksuosuus määräytyy kunnan asukasluvun mukaan.

Rakennetun ympäristön tiedonhallintajärjestelmä

Tietomallipohjaisen ja prosessiohjatun rakennetun ympäristön kokonaisratkaisun hankinta. Hankinnan tarkoituksena on yhdistää keskeiset rakennetun ympäristön ja maankäytön suunnittelun toiminnot ja niiden tiedonhallinnan yhden kokonaisjärjestelmän alle. Hankinnan tavoitteena on, että kaupungin, ja erityisesti konserni- ja kaupunkiympäristötoimialojen, keskeisiä toimintoja ja prosesseja kyetään ohjaamaan toiminnanohjauksella, joka parantaa tehokkuutta, ohjaa toimintaa ja lisää toiminnan läpinäkyvyyttä. Tietomallipohjainen maankäyttötietojen hallinta mahdollistaa siirtymisen tietosiiloista ja -saarekkeista yhtenäiseen kaupunkimallipohjaiseen tiedonhallintaan, niin kaksi- kuin kolmiulotteisesti. Hankinnalla korvataan vanhentunut ja useista eri järjestelmätoimittajien erillisistä komponenteista räätälöity paikkatietojen tiedostopohjainen erillisratkaisu. Järjestelmän hankinta voidaan toteuttaa yhteishankintana Kuntien Tieran kautta.

MT 6031, Kääpälä-Kollinmäki jalankulku- ja pyöräilyväylän suunnittelu

Tekninen lautakunta on kokouksessaan 28.1.2021 antanut ELY-keskukselle lausunnon maanteiden jalankulku- ja pyöräilyverkon täydennystarpeista. Lausuntoon perustuen on ELY-keskuksen edustaja ehdottanut tie- ja rakennussuunnitelman laatimista Mt 6031 (Seppolantie) Kääpälä-Kollinmäki välille. Suunnittelukustannukset on tarkoitus jakaa puoliksi. Jämsän kaupungin osuus suunnittelukustannuksista on noin 100 000 €.

Valtatien 9 liittymäjärjestelyt Rusula-Pienami

Valtateiden 9 ja 24 risteysalueen asemakaavan (Pahkalan alue) rakentuminen edellyttää kääntymiskaistojen ja alikulkuyhteyden toteuttamista valtatielle 9. Rakentamissuunnittelu vuodelle 2026 ja toteutus vuosille 2027 ja 2028. Rusulan alueelle jo käynnistyvän liikerakentamisen myötä soveltuvien suurten vapaiden tonttien saatavuus valtateiden risteysalueelta on niukka. Pahkalan alueen asemakaava on tullut voimaan vuonna 2009 ja asemakaavan toteutumista on estänyt mm. puutteelliset liikennejärjestelyt.

INVESTOINNEITTAIN MAA- JA VESIALUEET

	TA2026	TS2027	TS2028	TS2029
MAA-JA VESIALUEET				
Maa- ja vesialueet				
Menot	-700 000 €	-700 000 €	-700 000 €	-700 000 €
Tulot	200 000 €	200 000 €	200 000 €	200 000 €
Netto	-500 000 €	-500 000 €	-500 000 €	-500 000 €

INVESTOINNEITTAIN RAKENNUKSET JA RAKENNELMAT

	TA2026	TS2027	TS2028	TS2029
RAKENNUKSET				
Lääkärinkujan päiväkoti				
Menot	-200 000 €			
Netto	-200 000 €			
Koivulinnan päiväkodin piharemontti				
Menot		-50 000 €		
Netto		-50 000 €		
Sähköautojen latauspisteiden rakentaminen				
Menot	-50 000 €			
Netto	-50 000 €			
Kuoreveden omatoimikirjaston jäähdytysilmastointi				
Menot			-55 000 €	
Netto			-55 000 €	
Paunun liikuntahalli				
Menot	-100 000 €	-1 800 000 €	-2 700 000 €	
Netto	-100 000 €	-1 800 000 €	-2 700 000 €	
Uimahallin pukuhuone- ja pesutilojen muutostyöt				
Menot	-100 000 €			
Netto	-100 000 €			
Vinnin ulkorakennuksen katon kunnostus				
Menot	-50 000 €			
Netto	-50 000 €			
Pääkirjasto, neuvonta ja nuorisotilat (uudisrakennus)				
Menot	-100 000 €	-2 250 000 €	-2 250 000 €	
Netto	-100 000 €	-2 250 000 €	-2 250 000 €	
Paunun koulun aurinkopaneelit				
Menot	-170 000 €			
Netto	-170 000 €			
Juokslahden koulun lämmitystapamuutos				
Menot	-200 000 €			
Netto	-200 000 €			
Jämsän paloasema				
Menot	-1 300 000 €			
Tulot	250 000 €			
Netto	-1 050 000 €			
	TA2026	TS2027	TS2028	TS2029
RAKENNUKSET				
Menot	-2 270 000 €	-4 100 000 €	-5 005 000 €	0 €
Tulot	250 000 €	0 €	0 €	0 €
Netto	-2 020 000 €	-4 100 000 €	-5 005 000 €	0 €

Lääkärinkujan päiväkoti

Uuden, vuonna 2026 valmistuvan vuokrapäiväkodin piha-alueen työt tehdään kevään/kesän 2026 aikana. Investointi kohdistuu pihan maanrakennustöihin, leikkivälineisiin ja piha-alueen aitaan.

Koivulinnan päiväkodin piharemontti

Vuonna 2024 on toteutettu Koivulinnan päiväkodin piharemontin vaihe 1. Toisen vaiheen ja remontin loppuun saattaminen laaditun suunnitelman mukaan on suunnitelmissa toteuttaa vuonna 2027.

Sähköautojen latauspisteiden rakentaminen

Vuonna 2025 on toteutettu kaupungin kiinteistöihin sähköautojen latauspisteitä investointirahan mukaisesti ja Suomen säädöskokoelman 733/2020 ohjetta noudattaen. Vuonna 2026 toteutetaan suurteholatauspiste.

Kuoreveden omatoimikirjaston jäähdytysilmastointi

Kuoreveden omatoimikirjaston tiloihin asennetaan jäähdytyslaite kesän lämpimiä ilmoja varten, jotta olosuhteet kirjastoa käyttäville asiakkaille ja sitä huoltaville kirjaston työntekijöille ovat nykyvaatimusten mukaiset.

Paunun liikuntahalli

Kaupungin nykyinen toiminnassa oleva liikuntahalli Maakkulassa on rakennettu vuonna 1974 ja rakennukseen ei ole tehty peruskorjausta. Rakennus on käyttöikänsä päässä. Vanha liikuntahalli poistetaan käytöstä ja uusi liikuntahalli rakennetaan Paunun koulun viereiselle tontille. Hanke lähtee liikkeelle vuonna 2026 suunnittelulla ja jatkuu vuodelle 2027. Rakentaminen ajoittuu vuosille 2027-2028

Uimahallin pukuhuone- ja pesutilojen muutostyöt

Uimahallin pukuhuone- ja pesutiloihin toteutetaan muutostöitä, jolloin asiakkaiden yksityisyys ja esteettömyys toteutuu paremmin naisten ja miesten em. tiloissa.

Vinnin ulkorakennuksen katon kunnostus

Vinnin pihapiirissä olevan varastoulkorakennuksen vesikattohuopa on pahoin kulunut ja käyttöikänsä päässä. Vesisateella sadevesi tulee rakennuksen sisälle ja osaltaan katon kantavat rakenteet ovat vaurioituneet. Koko vesikate tullaan uusimaan ja vaurioituneet rakenteet korjaamaan.

Pääkirjasto, neuvonta ja nuorisotilat (uudisrakennus)

Vuonna 2026 suunnitellaan aloitettavaksi pääkirjaston, nuorisotilojen ja neuvonnan yhteinen toimintamalli yhdessä käyttäjien kanssa. Rakennuksen suunnittelutyö käynnistetään heti yhteisen toimintamallin tulosten valmistuessa ja rakennushanke käynnistyy mahdollisesti vuonna 2027 ja jatkuu vuodelle 2028.

Paunun koulun aurinkopaneelit

Vitikalan koulun aurinkopaneelikentästä on saatu hyviä kokemuksia rakennuksen omaan sähkön tuotantoon, joten laajentamalla aurinkopaneelikenttää Paunun koulun katolle edistämme Jämsän kaupungin tavoitetta olla hiilineutraali vuonna 2035.

Juokslahden koulun lämmitystapamuutos

Juokslahden koulun lämmitys tapahtuu tällä hetkellä öljyllä ja lämmitysjärjestelmä on vanhaa tekniikkaa ja energiataloudellisesti kuluttaa kohtuuttoman paljon polttoöljyä. Tavoitteena on uusia koulun lämmityksen tuottaja ja edistää Jämsän hiilineutraalitavoitetta vähentämällä fossiilisen polttoaineen käyttöä.

Jämsän paloasema

Vuonna 2024 suunnittelutyöllä aloitettu Jämsän paloaseman peruskorjaus ja laajennusurakka siirtyi rakennustöiden aloituksen osalta 4 kuukautta myöhempään ajankohtaan. Rakennustyöt pääsivät alkamaan kesäkuussa 2025 ja urakan valmistuminen siirtyi helmikuulle 2026.

INVESTOINNEITTAIN KIIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET

	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
KIIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET				
Liikenneväylät, yleiset				
Menot	-1 750 000 €	-1 700 000 €	-1 700 000 €	-1 700 000 €
Netto	-1 750 000 €	-1 700 000 €	-1 700 000 €	-1 700 000 €
Pääväylien ympäristön parannushanke				
Menot	-100 000 €	-75 000 €	-75 000 €	-75 000 €
Netto	-100 000 €	-75 000 €	-75 000 €	-75 000 €
Siltojen peruskorjaus				
Menot	-400 000 €	-850 000 €	-250 000 €	-350 000 €
Netto	-400 000 €	-850 000 €	-250 000 €	-350 000 €
Patajoen eteläpuol. asemakaavan katutekn.				
Menot		-120 000 €		
Netto		-120 000 €		
Päijänrannan asemakaavan katutekniikka				
Menot	-280 000 €			
Netto	-280 000 €			
Talvialantien saneeraus (Keskuskatu-Lukkoilantie)				
Menot	-200 000 €			
Netto	-200 000 €			
Himosraitin rakentaminen				
Menot	-40 000 €	-750 000 €		
Netto	-40 000 €	-750 000 €		
Rusulan alueen kadut				
Menot	-150 000 €			
Netto	-150 000 €			
Paunun alueen liikennejärjestelyt				
Menot	-100 000 €	-400 000 €		
Netto	-100 000 €	-400 000 €		
Paloaseman alikulkutunnelin muurit				
Menot	-100 000 €			
Netto	-100 000 €			
Kilpakorventien saneeraus				
Menot			-650 000 €	
Netto			-650 000 €	
Patajoen pienveneväylä				
Menot		-500 000 €		
Netto		-500 000 €		
Himoskylän hulevedet ja Länsi-Himoksen kiertoliittymän viimeistely				
Menot	-200 000 €			
Tulot	140 000 €			
Netto	-60 000 €			
Länsikeskuksen kiertoliittymän keskialue				
Menot	-80 000 €			
Netto	-80 000 €			
	TA2026	TS2027	TS2028	TS2029
KIIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET				
Menot	-3 400 000 €	-4 395 000 €	-2 675 000 €	-2 125 000 €
Tulot	140 000 €	0 €	0 €	0 €
Netto	-3 260 000 €	-4 395 000 €	-2 675 000 €	-2 125 000 €

Liikenneväylät, yleiset

Saneerauskohteet määritellään 3 kertaa vuodessa hyväksyttävässä työohjelmassa. Työohjelmakohteet perustuvat pääosin vuoden 2023 aikana laadittuun katujen kuntoarvio- ja saneerausohjelmaan. Päällistyskohteet määritellään kaupunkiympäristölautakunnassa vuosittain hyväksyttävässä päällistysohjelmassa. Katuvalaistuksen saneerausta jatketaan energiaa säästävillä Led-valaisimilla.

Pääväylien ympäristön parantaminen

Uudistetaan Siltakadun (Keskuskatu-Lindemaninkatu) ja Lamminsuontien katuvalaistus.

Siltojen peruskorjaus

Siltojen peruskorjaus perustuu vuonna 2021 valmistuneisiin siltojen tarkastusraportteihin. Vuoden 2026 aikana kunnostetaan Viikinlahden kevyen liikenteen silta. 2027 aikana kunnostetaan Seppolan silta, v. 2028 Nikkarimäen silta ja v. 2029 Orivuoren ylikulkusilta

Patajoen eteläpuolisen alueen asemakaavan katutekniikka

Patajoen eteläpuoleisen alueen asemakaavaehdotuksessa on Jämsän kaupungin omistamia maa-alueita, jotka olisi mahdollista kaavoittaa ja toteuttaa omina osa-alueinaan ilman, että muille alueen maanomistajille aiheutuu kustannuksia. Ensimmäisenä toteutusalueena on Lintutöyry, jonka varrella on 6 tonttia.

Päijänrannan asemakaavan katutekniikka

Päijänrannan asemakaava-alueella sijaitsevan Siikaharjuntie rakentaminen. Jämsän kaupunki omistaa alueella 4 tonttia, muilta osin yksityisen maanomistajan aluetta, maanomistaja vastaa osaltaan rakentamiskustannuksista kadun ja tonttien edellyttämän vesihuollon osalta.

Talvialantien saneeraus (Keskuskatu-Lukkoilantie)

Talvialantien saneeraus välillä Keskuskatu-Lukkoilantie. Rakennekerrokset uusitaan vain kevyen liikenteen väylälle. Katuvalaistus saneerataan ja pylväisiin tehdään varaukset kausivaloille. Ajoin ja kevyen liikenteen väylä asfaltoidaan ja istutetaan uudet katupuut.

Himosraitin rakentaminen

Himosraitin (Alppinotko-Lautailijanpolku) rakentaminen läpiajettavaksi.

Rusulan alueen kadut

Rusulan alueen katujen viimeistelytyöt ja Rusulanpiston rakentaminen. Rusulan alueen kadut ovat osittain ilman päällistettä ja valaistusta ja Rusulanpisto on rakentamatta.

Paunun alueen liikennejärjestelyt

Laaditaan suunnitelmat alueen liikennejärjestelyistä. Vuonna 2027 varaudutaan rakentamisen kustannuksiin. Kustannukset tarkentuvat, kun asemakaavan ja suunnitelmien laatiminen etenee.

Paloaseman alikulkutunnelin muurit

Vanha olemassa oleva muuri on kallistunut ja sitä on jouduttu purkamaan turvallisuussyistä. Uusi rakennelma on suunniteltava ja mitoitettava asianmukaisesti.

Kilpakorventien saneeraus, asemakaavoittamaton osuus

Kilpakorventien asemakaavoittamattoman osuuden (Jussilantie-rautatiealue) saneeraus ja kevyen liikenteen väylän rakentaminen.

Patajoen pienveneväylä

Patajoen pienveneväylän muutostöille haetaan lupaa aluehallintovirastolta. Luvitus Hankkeen tavoitteena on kalaston liikkumisen parantaminen, pienveneiden kulun mahdollistamista Päijänteen ja Patalahden välillä sekä olevien rakenteiden pysyttäminen. Määrärahalla toteutetaan mm. pohjapadon muutokset, venerullien rakentaminen ja sulkurakenteen purkaminen.

Himoskylän hulevedet ja Länsi-Himoksen kiertoliittymän viimeistely (Saavutettavampi Himos)

Himoskylän alueen hulevesien laadun parantaminen ja ohjaaminen Patalahteen sekä Länsi-Himoksen kiertoliittymän loppuun rakentaminen. Saavutettavampi Himos -hanke on saanut Keski-Suomen liitolta 70 prosentin rahoituksen.

Länsikeskuksen kiertoliittymän keskialue

Länsikeskuksen kiertoliittymän keskialue on vuoden 2025 aikana rakennettu murskepinnalle. Kiertoliittymän viimeistely esim. kiveyksellä ja taideteoksella.

Hulevesiviemärin rakentaminen

Hulevesiviemäreiden rakentamista tehdään pääsääntöisesti kadun saneerauskohteiden yhteydessä.

Hulevesiviemärin saneeraus

Hulevesiviemäreiden saneerausta tehdään pääsääntöisesti kadun saneerauskohteiden yhteydessä.

INVESTOINNEITTAIN PUISTOT, LEIKKI- JA LIIKUNTAPAIKAT

	TA2026	TS2027	TS2028	TS2029
PUISTOT, LEIKKI- JA LIIKUNTAPAIKAT				
Puistot ja leikkipaikat, yleiset				
Menot	-50 000 €	-100 000 €	-300 000 €	-100 000 €
Netto	-50 000 €	-100 000 €	-300 000 €	-100 000 €
Jämsäpuisto				
Menot	-100 000 €	-150 000 €	-400 000 €	
Netto	-100 000 €	-150 000 €	-400 000 €	
Jämsänkosken yhtenäiskoulun lähiliikuntapaikan monitoimiareena				
Menot	-10 000 €	-250 000 €		
Netto	-10 000 €	-250 000 €		
Särkijärven lähiliikuntapaikka				
Menot	-65 000 €			
Netto	-65 000 €			
Koskenpään koulun lähiliikuntapaikka				
Menot	-60 000 €			
Netto	-60 000 €			
Lukion alakentän kunnostus				
Menot		-100 000 €		
Netto		-100 000 €		
Ulkoliikuntapaikkojen valaistuksen uusiminen				
Menot	-20 000 €			
Netto	-20 000 €			
Satamat ja venerannat				
Menot	-200 000 €	-100 000 €	-200 000 €	-100 000 €
Netto	-200 000 €	-100 000 €	-200 000 €	-100 000 €
Jukka Virtasen pallokentän perusparannus				
Menot	-30 000 €	-500 000 €		
Netto	-30 000 €	-500 000 €		
Liikuntareititöt				
Menot	-200 000 €			
Tulot	31 000 €			
Netto	-169 000 €			
Liikuntakenttien aitojen uusiminen				
Menot	-35 000 €	-40 000 €	-40 000 €	
Netto	-35 000 €	-40 000 €	-40 000 €	
	TA2026	TS2027	TS2028	TS2029
Puistot, leikki- ja liikuntapaikat				
Menot	-770 000 €	-1 240 000 €	-940 000 €	-200 000 €
Tulot	31 000 €	0 €	0 €	0 €
Netto	-739 000 €	-1 240 000 €	-940 000 €	-200 000 €

Puistot ja leikkipaikat, yleiset*Leikkikenttien perusparantaminen*

Jatketaan vuonna 2021 aloitettua huonokuntoisten leikkikenttien perusparantamista.

Taloussuunnitelmavuosina on myös tarkoitus rakentaa suuri, keskitetty lähiliikunta – ja leikkialue Jämsän keskusalueelle. Vuonna 2025 kunnostetaan Kaipolan keskuspuiston leikkipaikka, lisäten leikkipaikan toiminnallisuutta. Lisäksi täydennetään tai vaihdetaan pienempien kenttien yksittäisiä leikkivälineitä

Jämsäpuisto

Laminsuon puistoalueelle on tarpeellista teettää sedimenttitutkimukset, jotta tiedetään, minkälaisia rakenteita voidaan suunnitella puistoon. Tämän jälkeen voidaan saattaa loppuun kaksoislampien ruoppaussuunnitelma ja hakea ruoppauslupa lammille. Ruoppausluvan arvioitu käsittelyaika on tällä hetkellä 9 kk. Lamminsuon puiston kunnostamisen suunnittelu valmistuu 2026. Ruoppausluvan saatuaamme on suunnitelmassa ruopata lammet talvella 2026-2027. Puiston rakentaminen on ajankohtainen 2028. Jatketaan Aistipolun suunnitelman tarkentamista ja rakentamista.

Jämsänkosken yhtenäiskoulun lähiliikuntapaikan monitoimiareena

Jämsänkosken yhtenäiskoulun lähiliikuntapaikkaa täydennetään monitoimiareenalla. Lisäksi alueelle toteutetaan pituushyppypaikka ja juoksuratoja laadittavan suunnitelman mukaisesti.

Särkijärven lähiliikuntapaikka

Särkijärven lähiliikuntapaikka sijoittuu Särkijärven kuntotalon ympäristöön. Lähiliikuntapaikan peruskunnostaminen on ollut ajankohtaista asutuksen lisääntyessä Särkijärven rannan läheisyydessä Särkijärvi I ja Särkijärvi II asuinalueilla. Särkijärven uimarannalle on rakennettu 2023 uusi laituri ja esteetön uimalaituri. Uimalaitureille on kunnostettu myös kulkukäytävä. Esteettömän lähiliikuntapaikan kunnostusta on tarvetta jatkaa 2026 tuomalla paikalle myös esteetön pukutila ja wc. Esteettömän pukutilan rakentaminen vaatii läis suunnittelua ja poikkeuslupamenettelyn. Nykyiset pukeutumistilat ja wc eivät ole esteettömiä. Tarvitaan myös hapetin/suihkujärjestelmä estämään järviveden rehevöitymistä ja leväkasvillisuuden lisääntymistä.

Koskenpään koulun lähiliikuntapaikka

Koskenpään koulun alue on tällä hetkellä puitteiltaan varsin vaatimaton ja epäviihtyisä, leikkivälineitä ja leikkipaikkoja sekä erilaisia toimintamahdollisuuksia on oppilasmäärään nähden vähän. Sen vuoksi alueelle on jo tehty suunnitelmaa puistotoimen, Koskenpään koulun henkilökunnan ja oppilaiden sekä vanhempiyhdistyksen yhteistyönä. Koska Koskenpäältä puuttuu kaikkien yhteinen leikki- ja liikunta-alue, olisi järkevää tehdä alueen toteutuksesta lähiliikuntapaikkahanke, johon haetaan valtionavustusta. Avustuksen kautta pihalle saataisiin mm. ulkokuntoiluvälineitä ja pituushyppypaikka. Koulun lähintä piha- aluetta kehitettäisiin viihtyisämmäksi ja toiminnallisemmaksi istutusten ja uusien leikkivälineiden avulla. Kyläläisiltä löytyy myös talkoohenkeä, joten toteutus voidaan tehdä kohtuullisella budjetilla. Hankkeeseen voidaan hakea liikuntapaikkarakentamisen valtionavustusta.

Lukion alakentän kunnostus

Lukion alakentän kunnostus, keinujen poistaminen, koripallokentän kohennus ja tekonurmen laajennus.

Ulkoliikuntapaikkojen valaistuksen uusiminen

Ulkoliikuntapaikkojen valaistuksen ja valaistuksenohjauksen uusimista jatketaan.

Satamat ja venerannat

Jämsän kaupungin satamissa ja venerannoissa on huomattavaa korjausvelkaa mm. Laitureiden, maa- ja muiden rakenteiden osalta. Vuodelle 2026 on suunniteltu Hultkion sataman laitureiden kunnostus/ rakentaminen ja Länkipohjan satamaan soutuvenepaikkojen ja sähköjen lisääminen. Tulevina vuosina on ajankohtaista saattaa loppuun Talvialan sataman rakentaminen, Patajoen rannan suunnittelu ja rakentaminen sekä Seppolan sataman jatko sillan toiselle puolelle, ja tänne uusien vierasvenelaitureiden suunnittelu ja rakentaminen.

Jukka Virtasen pallokentän perusparannus

Pallokenttä edellyttää peruskorjausta. Kustannusarvio tarkentuu suunnittelun yhteydessä.

Liikuntareitistöt

Jatketaan ”luvallisten” reittien kestäväyttämistä ja opastamista ja parannetaan taukopaikkoja. Rakentamiseen on saatu Keski-Suomen liitolta 70 prosentin rahoitus.

Liikuntakenttien aitojen uusiminen

Liikuntakenttien aitoja on tarve uudistaa turvallisuussyistä.

INVESTOINNEITTAIN KONEET JA KALUSTO

	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
KONEET JA KALUSTO				
Pakettiauto, kiinteistöhuolto				
Menot		-25 000 €		
Netto		-25 000 €		
Kuljetuskalusto, konekeskus				
Menot	-100 000 €	-60 000 €	-60 000 €	
Netto	-100 000 €	-60 000 €	-60 000 €	
Tietohallinnon palvelimet				
Menot	-20 000 €	-60 000 €	-20 000 €	-20 000 €
Netto	-20 000 €	-60 000 €	-20 000 €	-20 000 €
Lääkärinkujan päiväkodin irtokalusteet				
Menot	-60 000 €			
Netto	-60 000 €			
Kuoreveden koulun kuntosalin kuntosalilaitteet				
Menot		-30 000 €		
Netto		-30 000 €		
Paunun liikuntahallin ensikertainen kalustaminen				
Menot			-100 000 €	
Netto			-100 000 €	
Pääkirjaston, neuvonnan ja nuorisotilan uusittava/täydennettävä kalustus				
Menot				-70 000 €
Netto				-70 000 €
Ruohonleikkuri (puistot)				
Menot		-30 000 €		-30 000 €
Netto		-30 000 €		-30 000 €
Pyöräkuormaaja, konekeskus				
Menot		-250 000 €		-250 000 €
Netto		-250 000 €		-250 000 €
Piennarmurskain				
Menot	-40 000 €			
Netto	-40 000 €			
Tukkipöytä ja kuormain				
Menot	-50 000 €			
Netto	-50 000 €			
Ruohonleikkurit, ulkoliikuntapaikat				
Menot	-30 000 €		-30 000 €	
Netto	-30 000 €		-30 000 €	
Paunun urheilukentän kilpa- ja harjoitusaidat				
Menot	-50 000 €			
Netto	-50 000 €			
	TA2026	TS2027	TS2028	TS2029
KONEET JA KALUSTO				
Menot	-350 000 €	-455 000 €	-210 000 €	-370 000 €
Netto	-350 000 €	-455 000 €	-210 000 €	-370 000 €

Pakettiauto, kiinteistöhuolto

Kiinteistöhuollon pakettiautokantaa uusitaan vuonna 2027 siten, että autokannan eniten ajettu pakettiauto myydään ja tilalle ostetaan n. 2-3 vuotta vanha käytetty vähän ajettu pakettiauto.

Kuljetuskalusto, konekeskus

Hankitaan pakettiautot mittaryhmän (nykyisen auton vm. 2007) ja puistojen (nykyisen auton vm. 1997) käyttöön. Suunnitelmavuosille varaus pakettiauton sekä työnjohdon auton hankintaan.

Tietohallinnon palvelimet

Määrärahoilla hankitaan vuosittain uusia palvelimia vanhojen tilalle. Lisäksi varaudutaan uusimaan levyjärjestelmä vuonna 2027.

Lääkärinkujan päiväkodin irtokalusteet

Uuden päiväkodin kalustaminen; Viiskulman ja Palomäen päiväkotien vanhentuneiden irtokalusteiden uusiminen uuden päiväkodin aloittamisen yhteydessä.

Kuoreveden koulun kuntosalin kuntosalilaitteet

Kuoreveden kuntosalilaitteisto on pääosin 1990-luvulla hankittua. Laitteisiin ei ole juurikaan saatavilla varaosia, joten laitteiden kunnossapito on haasteellista. Koulu käyttää kuntosalia yläkoululaisten liikunnanopetuksessa soveltuvin osin. Kuntosalilla on tällä hetkellä koulun ulkopuolisia vakiovuorovaroituksia kuusi tuntia viikossa. Yksityisillä on kuntosalin käyttöoikeuksia hankittuna tällä hetkellä yhteensä 71 kappaletta.

Paunun liikuntahallin ensikertainen kalustaminen

Paunun liikuntahallin ensikertaiseen kalustamiseen tarkoitettu määräraha. Investointi pitää sisällään kiinteät kalusteet. Kalusteluettelo ja määrärahatarve tarkentuvat tilasuunnittelun edetessä. Rakennushankkeen investointi jakaantuu kolmelle vuodelle: suunnitteluvuosi 2026, toteutusvuodet 2027-2028.

Pääkirjaston, neuvonnan ja nuorisotilan uusittava/täydennettävä kalustus

Pääasiassa uudisrakennuksessa käytetään Raitilta tai kaupungin muista tiloista vapautuvaa kalustusta, mutta täydentäviä lisähankintoja on mahdollisesti tarve tehdä siltä osin kuin uudisrakennuksen palveluiden toimintamalli sekä Raitilta saadut kokemukset (esim. monitoimitilan esitystekniikan päivittäminen) sitä edellyttävät. Kalusteluettelo ja määrärahatarve tarkentuvat tilasuunnittelun edetessä. Rakennushankkeen investointi jakaantuu kolmelle vuodelle: suunnitteluvuosi 2026, toteutusvuodet 2027 ja 2028.

Ruohonleikkurit, puistot

Uudistetaan ruohonleikkureita.

Pyöräkuormaaja, konekeskus

Uudistetaan katujen kunnossapitoon käytettävää kalustoa.

Piennarmurskain

Kaupunki suorittaa pääsääntöisesti itse omalla kalustolla kadunvarsien ja muiden alueiden niitot. Käytössä on kaksi laitetta joista toinen on jo käyttöikänsä päässä. Uusi laite myös käyttövarmempi.

Tukkikärä ja kuormain

Kaupungin puistojen, taajamametsien, reitistöjen sekä katualueiden raivausjätteiden ja puiden kuljettamiseen tarvitaan uusi kuormaimella varustettu tukkikärä.

Ruohonleikkurit, ulkoliikuntapaikat

Paunun leikkurin vaihto on ajankohtainen v. 2026. Leikkurissa on jo käyttötunteja 1 000 ja leikkuriin kohdistuu jatkuvia korjauskuluja.

Paunun urheilukentän kilpa- ja harjoitusaidat

Paunun kentän nykyiset aidat ovat tulleet käyttöikänsä päähän, ne eivät sovellu enää kisakäyttöön. Aitajuoksuaidat kuuluvat urheilukentän perusvarustukseen. Aitoja on jouduttu vuokraamaan muualta Paunussa järjestettyihin kisoihin niiden huonon kunnon vuoksi.

5 RAHOITUSSUUNNITELMA

5.1 Rahoituslaskelma

Toiminnan ja investointien rahavirta

Investointien nettomäärä vuodelle 2026 on 9,3 miljoonaa euroa. Tulorahoituksella rahoitettava investointitaso on määritelty 7,3 miljoonaan euroon vuodelle 2026. Suunnitelmavuosina investoinnit kasvavat isoista kertaluontoisista investoinneista johtuen. Nämä tullaan rahoittamaan kaupungin strategian mukaisesti lainarahalla.

INVESTOINTIEN RAHOITUS				
	2026	2027	2028	2029
Tulorahoitus (vuosikate)	5,7	5,2	6,2	0
Muut pitkävaikutteiset menot	465000	2150000	2000000	0
Maa- ja vesialueet	500 000	500 000	500 000	500 000
Liikenneväylät	3 260 000	4 395 000	2 675 000	2 125 000
Kiinteät rakenteet ja laitteet, erilli	200 000	200 000	200 000	200 000
Puistot, leikki- ja liikuntapaikat	739 000	1 240 000	940 000	200 000
Kalusto	350 000	455 000	210 000	370 000
Muut aineelliset hyödykkeet	0	0	0	0
	5 514 000	8 940 000	6 525 000	3 395 000
Vesilaitos	1 785 000	1 295 000	1 010 000	1 030 000
YHTEENSÄ	7 299 000	10 235 000	7 535 000	4 425 000
Lainarahoitus				
Osakkeet ja osuudet (SVOP ym.)	0	0	0	0
Rakennukset ja rakennelmat	2 020 000	4 100 000	5 005 000	0
	2 020 000	4 100 000	5 005 000	0
YHTEENSÄ	9 319 000	14 335 000	12 540 000	4 425 000

Rahoituksen rahavirta

Rahoitusosassa osoitetaan miten talousarvio vaikuttaa kaupungin maksuvalmiuteen. Rahoituslaskelman ensimmäinen osa kuvaa varsinaisen toiminnan ja investointien kassavirtaa. Vuosikatteen määrä on suoraan verrannollinen kaupungin rahoitusaseman kehitykseen. Tästä osasta nähdään miten vuosikatteen (tulorahoituserien) määrä riittää investointien kattamiseen.

Jälkimmäisessä laskelman osassa arvioidaan rahoitustoiminnan kassavirta. Tärkeitä ovat antolainauksen ja lainakannan muutokset sekä oman pääoman erien muutokset. Vuosikatteen tulisi pitkällä aikavälillä kattaa pysyväluonteinen investointitoiminta, kun taas kertaluontoisempiin investointeihin (esim. talonrakennus) voidaan käyttää lainarahoitusta. Lainarahoitusta voidaan käyttää varsinkin, jos panostuksia vastaan on odotettavissa vastaavia toimintatuottoja tai lisääntyviä verotuloja. Tällöin voidaan käyttää termiä elinvoimainvestointi.

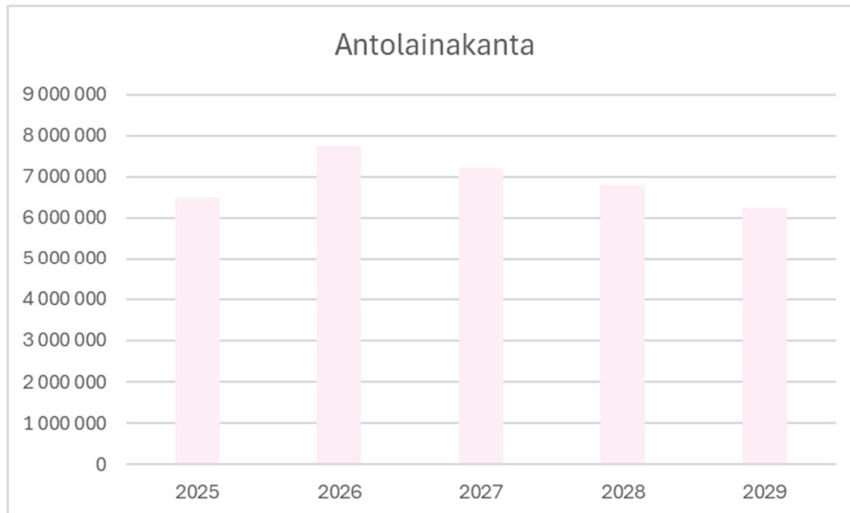
Talousarviolainojen limiiteillä turvataan maksuvalmius talouden tasapainottamisen aikana 2026 - 2028. Vuonna 2026 erääntyy vesiliikelaitoksen bullet-laina, joka tulee uudelleenrahoittaa.

RAHOITUSLASKELMA TA 2026	TP 2024	TA+lta 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
<i>Kaupunki ja liikelaitokset</i>					
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	7 914 906	9 112 568	7 336 927	8 636 898	7 803 770
Satunnaiset erät (netto)	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	2 403 571	0	0	860 000	0
	10 318 477	9 112 568	7 336 927	9 496 898	7 803 770
Investointien rahavirta	-3 639 414	-5 217 782	-7 992 600	-13 244 000	-12 000 000
Investointimenot	-4 107 084	-5 502 042	-9 319 000	-14 335 000	-12 540 000
Rahoitusosuudet investointeihin	129 036	1 753	1 126 400	231 000	340 000
Pysyvien vast. hyöd. luovutustulot	338 634	282 507	200 000	860 000	200 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	6 679 063	3 894 786	-1 982 073	-4 838 102	-4 396 230
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset	22 313	-624 402	-5 310 887	576 463	782 182
<i>Antolainasaamisten lisäykset</i>	-421 635	-800 000	-6 200 000	-205 000	-75 000
<i>Antolainasamisten vähennykset</i>	443 948	175 598	889 113	781 463	857 182
Lainakannan muutokset	-4 202 536	-8 311 470	4 982 098	1 920 438	2 288 886
<i>Pitkäaik. lainojen lisäys</i>	0	0	13 000 000	6 000 000	6 000 000
<i>Pitkäaik. lainojen vähennys</i>	-3 758 708	-2 769 313	-8 017 902	-4 079 562	-3 711 114
<i>Lyhytaik. lainojen muutos</i>	-443 828	-5 542 157			
Oman pääoman muutokset					
Muut maksuvalmiuden muutokset	-841 809	2 497 808	0	0	0
Rahoituksen rahavirta	-5 022 032	-6 438 063	-328 789	2 496 901	3 071 068
Rahavarojen muutos	1 657 031	-2 543 277	-2 310 862	-2 341 201	-1 325 162
Vaikutus maksuvalmiuteen	1 657 031	-2 543 277	-2 310 862	-2 341 201	-1 325 162
Kassavarojen muutos					
Kassavarat 31.12.	8 925 782	6 382 504	4 071 642	1 730 441	405 279
Kassavarat 1.1.	7 268 751	8 925 782	6 382 504	4 071 642	1 730 441

5.2 Lainoitus

Antolainat

Emokaupunki osallistuu tytäryhteisöjen rahoittamiseen joko antolainoituksella tai myöntämällä takauksia niiden lainoja vastaan. Tytäryhteisöille annettavia lainoja ja takauksia myönnetään valtuuston päätöksellä. Konsernitilin limiittiä voi yhtiöt hyödyntää tilapäisrahoitukseen. Vaihtoehtona antolainaukselle on kaupungin takaus tytäryhteisöille rahalaitokselta otettavaa lainaa varten, siltä osin kuin takaus voidaan kuntalain mukaisesti antaa. Kaupungin rahoittaessa tytäryhteisöjä antolainoin tai takauksin, tulee rahoitusriskit arvioida ja vaatia tytäryhteisöltä vastatakaus.

Pitkäaikaisten lainojen muutos

Kaupungin lainamäärä oli vuoden 2025 alussa noin 19,7 miljoonaa euroa. Vuoden 2025 aikana lainoja lyhennetty noin 4,1 miljoonalla eurolla. Alkuvuodesta 2026 Jämsän Vedellä erääntyy Kuntarahoitukselle 5 milj. suuruinen pitkäaikainen laina. Vanha laina maksetaan pois uudella lainalla, jonka määrä on sama. Uuden lainan lyhennykset alkavat vuoden 2026 aikana. Jämsän Yrityskiinteistöt Oy:lle varataan 6 miljoonan euron suuruinen antolaina mahdollisesti rakennettavan rinnepalvelukeskuksen rahoittamiseen.

6 ETELÄISEN KESKI-SUOMEN TYÖLLISYYSALUE

Työllisyysaluejohtaja Satu Soutolahti

Toiminnan kuvaus

Työvoimapalveluiden järjestäminen ja työvoimapalveluihin liittyvät lakisääteiset tehtävät ovat muodostaneet kunnille uuden valtiosuustehtävän 1.1.2025 alkaen. Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalue, vastuukuntana Jämsä, vastaa työvoimapalvelujen järjestämisestä Joutsassa, Jämsässä, Keuruulla, Luhangassa, Multialla, Mänttä-Vilppulassa, Petäjävedellä ja Toivakassa. Tavoitteena on edistää työllisyyttä ja elinvoimaa tarjoamalla laadukkaita ja vaikuttavia lakisääteisiä työvoimapalveluja. Työllisyysaluelautakunta aloitti toiminnan valmistelevana elimenä kesäkuussa 2024, ja on toiminut työvoimaviranomaisena vuoden 2025 alusta lähtien.

Työllisyysalue aloitti toiminnan 2.1.2025 ja palveluiden siirto työllisyysalueelle onnistui tavoitteiden mukaisesti niin, että lakisääteiset palvelut on pystytty turvaamaan ilman palvelukatkoksia. Vuosi 2026 on toiminnan vakiinnuttamisen ja kehittämisen vuosi. Työllisyysalue vahvistaa paikallista toimintamallia, yhdenvertaisia palveluja ja kuntien, työnantajien ja koulutustoimijoiden yhteistyötä tavoitteena vakaa ja vaikuttava toiminta.

Tavoitteet vuodelle 2026

Ensimmäisen toimintavuoden tavoitteiden mittarit liittyvät toiminnan käynnistymiseen ja hyvin toimintatapojen luomiseen. Mittarit tarkentuvat vuodesta 2026 alkaen koskemaan myös asiakaspalvelun tilastollista tarkastelua.

Työllisyyden edistämisen valtakunnalliset tavoitteet

Valtioneuvosto vahvisti yleisistunnossaan 19.12.2024 seuraavat työllisyyden edistämisen valtakunnalliset tavoitteet vuosille 2025–2027, tavoitteet ovat tulleet voimaan 1.1.2025:

1. Taataan yhdenvertaiset ja tasa-arvoiset palvelut kaikille asiakkaille molemmilla kansalliskielillä
2. Nostetaan matalan työllisyysasteen asiakasryhmien työllisyyttä
3. Tuetaan työnhakijan nopeaa työllistymistä vaikuttavilla ja etuusmenoja vähentävillä palveluilla
4. Tuetaan ammatillista, alueellista ja kansainvälistä liikkuvuutta työvoimapula-aloille
5. Vahvistetaan alueen elinvoimaa yhteistyössä alueen muiden toimijoiden kanssa

Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueen toiminnan tavoitteet vuodelle 2026

- Oikea-aikainen lakisääteinen työvoimapalvelu
- Työllistymisen tukeminen - yksilölliset valmennuspolut ja työttömyysjaksojen lyhentäminen
- Työn ja työntekijän kohtaaminen - työnantajayhteistyön vahvistaminen ja kansainvälisen rekrytoinnin edistäminen sekä työvoiman liikkuvuuden tukeminen
- Yhdenvertaisuus ja saavutettavuus – kehitetään heikossa työmarkkina-asemassa olevien palvelua
- Joustavat koulutusratkaisut - Oppilaitosyhteistyön edistäminen ja koulutusratkaisuiden etsiminen työelämän tarpeisiin
- Tehokas resurssien käyttö - painotus vaikuttavuuteen, kehitetään työllisyysalueen ja kuntien itse tuottamia palveluita
- Tiedolla johtaminen - Power BI -raportoinnin kehittäminen ja hyödyntäminen päätöksenteon tukena
- Henkilöstön hyvinvointi ja osaamisen kehittäminen

Muut tavoitteet

Hyvinvoiva ja turvallinen kaupunki

Tavoite	Yhdenvertaisuus ja saavutettavuus – kehitetään heikossa työmarkkina-asemassa olevien palvelua		
Mittari	Kasvokkain toteutettu palvelu	Lähtöarvo 12/2025	Tavoite 12/2026
		28	38
Mittari	Palkkatukijaksot	Lähtöarvo 12/2025	Tavoite 12/2026
		65	65

Hyvinvoiva ja turvallinen kaupunki, Vahva elinkeinoelämä

Tavoite	Joustavat koulutusratkaisut - Oppilaitosyhteistyön edistäminen ja koulutusratkaisuiden etsiminen työelämän tarpeisiin		
Mittari	Työvoimakoulutukseen osallistuneiden määrä	Lähtöarvo 12/2025	Tavoite 12/2026
		60	100
Tavoite	Tehokas resurssien käyttö - painotus vaikuttavuuteen, kehitetään työllisyysalueen ja kuntien itse tuottamia palveluita		
Mittari	Kehitetyt vaikuttavuuden arvioinnin mittarit ja tilastot		Tavoite 12/2026
			6
Tavoite	Tiedolla johtaminen - Power BI -raportoinnin kehittäminen ja hyödyntäminen päätöksenteon tukena		
Mittari	Power BI-raportti työllisyysalueelle luotu		Tavoite 12/2026
			1

Pito- ja vetovoimainen kuntatyönantaja

Tavoite	Henkilöstön hyvinvointi ja osaamisen kehittäminen		
Mittari	Henkilöstön työpaikkakokoukset	Lähtöarvo 12/2025	Tavoite 12/2026
		4	4
Mittari	Henkilöstön osallistuminen koulutuksiin, osallistumiskerrat	Lähtöarvo 12/2025	Tavoite 12/2026
		50	100

Vahva elinkeinoelämä			
Tavoite	Työn ja työntekijän kohtaaminen - työnantajayhteistyön vahvistaminen ja kansainvälisen rekrytoinnin edistäminen sekä työvoiman liikkuvuuden tukeminen		
Mittari	Osallistuminen kansainvälisen rekrytoinnin tapahtumiin	Lähtöarvo 12/2025	Tavoite 12/2026
			2
Mittari	Työnantajakontaktien määrä	Lähtöarvo 12/2025	Tavoite 12/2026
		600	1 000
Tavoite	Työllistymisen tukeminen - yksilölliset valmennuspolut ja työttömyysjaksojen lyhentäminen		
Mittari	Valmennukseen osallistujien määrä	Lähtöarvo 12/2025	Tavoite 12/2026
		100	200
Mittari	Jatkuvien työttömyysjaksojen kesto viikkoina	Lähtöarvo 12/2025	Tavoite 12/2026
		63	60
Tavoite	Oikea-aikainen lakisääteinen työvoimapalvelu		
Mittari	Alkuhaastattelut toteutuvat lakisääteisessä ajassa	Lähtöarvo 12/2025	Tavoite 12/2026
		5	5
Mittari	Suunnitelmien ajantasaisuus	Lähtöarvo 12/2025	Tavoite 12/2026
		69,9	75
Mittari	Työvoimapolitiittisen lausunnon käsittelyaika	Lähtöarvo 12/2025	Tavoite 12/2026
		7	5

Toiminnan ja talouden kehittäminen suunnitelmavuosina 2026 - 2028

Työllisyysalueen toimintaa ja taloutta kehitetään tiiviissä yhteistyössä työllisyysalueen kuntien kanssa. Uudistuksen valtakunnallisten tavoitteiden ja kuntien välisen yhteistoimintasopimuksen mukaisesti työllisyysalueen toimintaa ja palveluita kehitetään vastaamaan tehokkaasti ja vaikuttavasti paikallisten työmarkkinoiden tarpeisiin. Työllisyyden hoidon ja työllisyyspalveluiden mittareita ja tiedolla johtamisen työkaluja kehitetään vuoden 2026 aikana.

Tunnusluvut ja määrärahat

Tunnusluvut	TP 2024	TA+LTA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Valmennusten toteutunut määrä (palvelujaksot)		300	300	300	300
Palkkatuki yksityinen (€)		505 220	457 655	457 655	457 655
Starttiraha (€)		259 000	340 001	340 001	340 001
Valmennukset ja työvoimakoulutus (€)		543 000	225 000	225 000	225 000

Tuloslaskelma

Ulkoiset ja sisäiset	TP 2024	TA+lta 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Liikevaihto		4 563 806	3 594 101	3 706 776	3 755 406
Liiketoiminnan muut tuotot			1 022 656	1 022 656	1 022 656
Tuet ja avustukset		-888 220	-882 656	-882 656	-882 656
Materiaalit ja palvelut		-1 081 768	-682 500	-682 500	-682 500
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		-6 800	-10 000	-10 000	-10 000
Ostot tilikauden aikana		-6 800	-10 000	-10 000	-10 000
Palvelujen ostot		-1 074 968	-672 500	-672 500	-672 500
Henkilöstökulut		-2 489 318	-2 926 601	-3 039 276	-3 087 906
Palkat ja palkkiot		-2 027 295	-2 370 485	-2 461 748	-2 501 136
Henkilösivukulut		-462 023	-556 116	-577 528	-586 770
Eläkekulut		-402 014	-475 993	-494 320	-502 229
Muut henkilösivukulut		-60 009	-80 123	-83 208	-84 541
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot					
Liiketoiminnan muut kulut		-104 500	-125 000	-125 000	-125 000
Liikeylijäämä (- alijäämä)			0		
Rahoitustuotot ja -kulut					
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunaisia eriä			0		
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia			0		
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)			0		

Riskienhallinta

Työllisyysalueen tunnistetut riskit on luokiteltu operatiivisiin, strategisiin, taloudellisiin ja vahinkoriskeihin sekä niitä on arvioitu riskin vaikutuksen ja tapahtuman todennäköisyyden perusteella. Riskin toteutumisen vaikutusta arvioidaan viisiportaisella asteikolla: ei vaikutusta (1), vähäinen vaikutus (2), selkeä vaikutus (3), vakava vaikutus (4), erittäin vakava vaikutus (5). Samoin on arvioitu riskin todennäköisyyttä: hyvin epätodennäköinen (1), epätodennäköinen (2) mahdollinen (3), todennäköinen (4), hyvin todennäköinen (5). Näin arvioidut luvut (vaikutus x todennäköisyys) on kerrottu keskenään, jolloin on saatu tapahtuman riskiluku.

Operatiiviset riskit

Riski	Vaikutus	Tod. Näk	Riskitaso
Henkilöasiakaspalvelun kuormitustilanteet eri puolilla aluetta	3	4	12
Toimenpide	Rekrytoidaan kiertävä työntekijä		
Toimenpide	Työtä tasataan kohdistamalla asiantuntijaresurssia tilanteen mukaan		
Riski	Vaikutus	Tod. Näk	Riskitaso
Henkilöstön jaksaminen	3	3	9
Toimenpide	Jatkuva keskustelu arjessa työn tavoitteista		
Toimenpide	Riittävän henkilöstömäärän turvaaminen		
Toimenpide	Selkeät toimenkuvat ja vastuiden jakaminen		
Toimenpide	Sijaisuusvastuiden jakautuminen tasapuolisesti		
Toimenpide	Tasapuolisesti jakautuvat asiakasmäärät		
Toimenpide	Tilanteiden purku mahdollisimman nopeasti		
Riski	Vaikutus	Tod. Näk	Riskitaso
Poikkeukselliset olosuhteet ja niistä johtuva työvoimaviranomaisen erityistehtävän täyttäminen	4	3	12
Toimenpide	Hyvä varautumissuunnittelu		

Strategiset riskit

Riski	Vaikutus	Tod. Näk	Riskitaso
Työvoiman määrän laskeminen alle 20 000 ja velvoite lakisääteisten työvoimapalveluiden järjestämiseen uudelleen	4	4	16
Toimenpide	Aktiiviset neuvottelut naapurikuntien kanssa		
Toimenpide	Alueen hyvä maine naapurikunnissa		
Toimenpide	Hyvän yhteistyön rakentaminen		
Toimenpide	Kustannustehokkaan rakenteen ja palveluiden luominen		
Toimenpide	Vaikuttavien palveluiden ja toimivan organisaation vakiinnuttaminen		

Taloudelliset riskit

Riski		Vaikutus	Tod. Näk	Riskitaso
Suuri äkillinen rakennemuutostilanne		3	3	9
Toimenpide	Henkilöresurssin kohdentaminen rakennemuutoksen kohteena olevan kunnan asiakaspalveluun			

7 JÄMSÄN VESI LIIKELAITOS

Vesihuoltopäällikkö Vesa Arvonen

Toiminnan kuvaus

Jämsän Vesi liikelaitos toimii omana liikelaitoksenaan. Vesilaitos on palvelulaitos, jolla ei ole viranomaistehtäviä, vaan se hoitaa vesihuoltolain ja liikelaitosmallin mukaisesti vesihuoltopalvelut toiminta-alueellaan periaatteella, että kulut katetaan asiakkailta saatavilla maksuilla. Vesihuoltolain mukaista tiedottamista hoidetaan mm. kaupungin internet-sivujen kautta.

Jämsän Vesi liikelaitos on 1.1.2008 alkaen toiminut liikelaitoksena, johon on 1.1.2009 liitetty Jämsänkosken kaupungin taseyksikkönä toiminut vesihuoltolaitos. Jämsän Vesi liikelaitokselle on määritelty uusi aloittava tase vuoden 2008 tilinpäätöksien taseista.

Kuluttajille toimitetaan keskeytyksettä heidän tarpeitaan vastaava määrä laatuvaatimukset täyttävää talousvettä ja jätevedet johdetaan jätevesiverkostojen ja pumppaamoiden kautta jätevedenpuhdistamoille. Jätevedenpuhdistamoiden tavoitteena on kehittynein toimintamuodoin järjestää taloudellinen, vakaa ja lupaehdot täyttävä jätevesien käsittely, kuitenkin niin, että koko ajan pyritään lupaehtoja huomattavasti parempiin tuloksiin, mikäli se on kohtuullisin kustannuksin saavutettavissa.

Tavoitteet vuodelle 2026

Määrärahavaroituksissa on oletettu, että vesi- ja viemärijohtokorjauksien sekä pumppaamoiden laitevikojen määrä on samalla tasolla kuin edellisenä vuonna. Vesi- ja viemärijohtojen saneerausta jatketaan vanhoilla rakennetuilla alueilla. Saneerauksessa toimitaan yhteistyössä yhdyskuntatoimen Kunnallistekniset palvelut -tulosalueen kanssa ja toimenpiteet tehdään asianomaisille kohteille samanaikaisesti. Tämän lisäksi Jämsän Vedellä on myös omia saneerauskohteita.

Himoksen alueelle rakennetaan lisää runkovesijohtoa ja paineviemäriä Himoksen alueen rakentumisen tahdissa. Toteuttamisen ehtona on yksityisten investointien alkaminen. Vesiliikelaitoksen toiminta-alueeseen ei kuulu Himoksen alue, mutta liikelaitos toimii tiiviissä yhteistyössä tehden alueen investoinnit ja vuokraamalla rakennelmat, laitteet ja putkistot alueen toimijan Himos-Infra Oy:n käyttöön. Vuokralla katetaan pitkällä aikavälillä investointien pääoma- ja rahoituskulut.

Liikelaitoksen peruspääomalle 10,5 milj. € maksetaan 1 %:n korkoa ja peruspääomalainalle (3,9 milj. €) 4 %:n korkoa. Liikelaitoksella on lisäksi kaupungilta lainaa, jonka korko on normaalien konserniehtojen mukainen. Liikelaitoksen omaisuuden markkina-arvoksi on arvioitu nelinkertainen summa eli 40 milj. €.

Omistajan asettamat tavoitteet

Hyvinvoiva ja turvallinen kaupunki

Tavoite	Vesijohtoverkoston vuotovesien vähentäminen		
Mittari	Laskuttamattoman puhtaan veden osuus	Lähtöarvo 12/2025	Tavoite 12/2026
		27,5	15

Muut tavoitteet**Pito- ja vetovoimainen kuntatyönantaja**

Tavoite	Osaamisen ylläpito ja kehittäminen		
Mittari	Osallistuminen koulutuksiin/tilaisuuksiin [kpl]	Lähtöarvo 12/2025	Tavoite 12/2026
		19	25

Toiminnan ja talouden kehittäminen suunnitelmavuosina 2026 - 2028

Tiukentuvat laatuvaatimukset talousvedelle ja jätevesien puhdistukselle lisäävät liikelaitoksen käyttökustannuksia ja investointitarpeita. Samanaikaisesti vanhenevien verkostojen ja laitosten saneeraustarve kasvaa. Liikelaitoksen taksoja on korotettava tarvittaessa, jotta investoinnit voidaan toteuttaa investointisuunnitelman mukaisina. Investointien rahoittamiseen liikelaitos ottaa tarvittaessa lainaa.

Tunnusluvut ja määrärahat

Tunnusluvut	TP 2024	TA+LTA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Laskutettava vesimäärä (m³)	1 065 353	1 100 000	1 100 000	1 100 000	1 100 000
Pumpattu vesimäärä (m³)	1 395 535	1 300 000	1 300 000	1 300 000	1 300 000
Laskuttamattoman veden osuus (%)	23,7	15	15	15	15
Vesimittarivaihdot (kpl)	88	500	500	500	500
Laskutettava jätevesimäärä (m³)	781 171	820 000	820 000	820 000	820 000
Vesimaksu, euroa (alv 0 %) / m³	1,86	1,86	1,86	1,94	1,94
Jätevesimaksu, euroa (alv 0 %) / m³	2,81	2,81	2,81	2,92	2,92
Henkilöstö	12	11	10	10	10

Tuloslaskelma

Ulkoiset ja sisäiset	TP 2024	TA+lta 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Liikevaihto	5 370 549	4 775 000	4 976 330	4 976 330	4 976 330
Valmistus omaan käyttöön	4 241	15 000	15 000	15 000	15 000
Liiketoiminnan muut tuotot	60 376	46 670	46 670	46 670	46 670
Materiaalit ja palvelut	-2 336 926	-2 245 750	-2 419 600	-2 361 700	-2 361 700
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 041 197	-1 110 200	-1 100 600	-1 099 600	-1 099 600
Ostot tilikauden aikana	-1 041 197	-1 110 200	-1 100 600	-1 099 600	-1 099 600
Palvelujen ostot	-1 295 730	-1 135 550	-1 319 000	-1 262 100	-1 262 100
Henkilöstökulut	-794 546	-733 648	-621 737	-598 233	-607 805
Palkat ja palkkiot	-637 288	-597 482	-503 594	-484 558	-492 312
Henkilösivukulut	-157 258	-136 166	-118 143	-113 675	-115 493
Eläkekulut	-140 349	-118 480	-101 122	-97 299	-98 856
Muut henkilösivukulut	-16 910	-17 686	-17 021	-16 376	-16 637
Poistot ja arvonalentumiset	-1 418 028	-1 471 809	-1 494 648	-1 514 056	-1 501 983
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 418 028	-1 471 809	-1 494 648	-1 514 056	-1 501 983
Liiketoiminnan muut kulut	-43 741	-50 700	-60 400	-58 900	-58 900
Liikelylijäämä (- alijäämä)	883 326	334 763	509 615	505 111	507 612
Rahoitustuotot ja -kulut	-463 781	-396 000	-405 000	-405 000	-405 000
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunaisia eriä	419 545	-61 237	104 615	100 111	102 612
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	419 545	-61 237	104 615	100 111	102 612
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	419 545	-61 237	104 615	100 111	102 612

Rahoituslaskelma

JÄMSÄN VESI LIIKELAITOS					
		MUUTETTU			
RAHOITUSLASKELMA	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toiminnan rahavirta					
Liikelyläämä (-alijäämä)	883 326	334 763	104 615	100 111	102 612
Poistot ja arvonalentumiset	1 418 028	1 471 809	1 494 648	1 514 056	1 501 983
Rahoitustuotot ja -kulut	-463 781	-396 000	-405 000	-405 000	-405 000
	1 837 573	1 410 572	1 194 263	1 209 167	1 199 595
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-508 796	-1 115 000	-1 785 000	-1 295 000	-1 010 000
Rahoitusosuudet investointeihin					
Pysyvien vast. hyöd. luovutustulot					
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 328 777	295 572	-590 737	-85 833	189 595
Rahoituksen rahavirta					
Lainakannan muutokset	-400 000	-400 000	-400 000	-650 000	-650 000
Pitkäaik. lainojen lisäys kaupungilta					
Pitkäaik. lainojen lisäys muilta			5 000 000		
Pitkäaik. lainojen vähennys kaupungille					
Pitkäaik. lainojen vähennys muilta	-400 000	-400 000	-5 400 000	-650 000	-650 000
Lyhytaik. lainojen muutos kaupungilta					
Lyhytaik. lainojen muutos muilta					
Oman pääoman muutokset					
Muut maksuvalmiuden muutokset	-928 777	104 428	990 737	735 833	460 405
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset					
Vaihto-omaisuuden muutos	7 530				
Saamisten muutos kaupungilta	-933 310				
Saamisten muutos muilta	-1 467				
Korottomien velkojen muutos kaupungilta	-19 758				
Korottomien velkojen muutos muilta	18 229				
Rahoituksen rahavirta	-1 328 777	-295 572	590 737	85 833	-189 595
Rahavarojen muutos	0	0	0	0	0

Riskienhallinta

Riskien seurannasta ja niiden hallintatoimenpiteistä liikelaitoksessa vastaa vesihuoltopäällikkö sekä muut tilivelvolliset ja esimiesasemassa olevat kukin omalta osaltaan.

Operatiiviset riskit

Riski	Vaikutus	Tod. Näk	Riskitaso
Putkirikko / toiminnan kannalta kriittisen laitteen rikkoutuminen	4	4	16
Toimenpide	Laitteiden kunnossapito		
Toimenpide	Päivystys		
Toimenpide	Tiedottaminen		
Riski	Vaikutus	Tod. Näk	Riskitaso
Sähkökatkot	4	3	12
Toimenpide	Isojen jv-pumppaamoiden ylivuotoaltaat		
Toimenpide	Kriittisten kohteiden varavoima		
Toimenpide	Päivystys		
Toimenpide	Verkon rakenne (ylävesisäiliöt)		
Riski	Vaikutus	Tod. Näk	Riskitaso
Talousveden saastuminen (mikrobiologinen tai kemiallinen)	4	3	12
Toimenpide	Häiriötilannesuunnitelmien ylläpito		
Toimenpide	Koulutus		
Toimenpide	Päivystys		
Toimenpide	Tiedotus		
Riski	Vaikutus	Tod. Näk	Riskitaso
Viemäritulva tai ylivuoto	3	3	9
Toimenpide	Laitosten ja verkoston suunnitelmallinen kunnossapito		
Toimenpide	Päivystys		
Toimenpide	Tiedotus		

INVESTOINNIT

	TA2026	TS2027	TS2028	TS2029
VESILAITOKSEN KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET				
Vesijohtoverkoston rakentaminen				
Menot	-50 000 €	-50 000 €	-50 000 €	-50 000 €
Netto	-50 000 €	-50 000 €	-50 000 €	-50 000 €
Vesijohtoverkoston saneeraus				
Menot	-340 000 €	-340 000 €	-340 000 €	-340 000 €
Netto	-340 000 €	-340 000 €	-340 000 €	-340 000 €
Vedenottamoiden ja vesilaitosten rakentaminen				
Menot	-325 000 €	-50 000 €	-50 000 €	-50 000 €
Netto	-325 000 €	-50 000 €	-50 000 €	-50 000 €
Jätevesiverkoston rakentaminen				
Menot	-200 000 €	-450 000 €	-50 000 €	-50 000 €
Netto	-200 000 €	-450 000 €	-50 000 €	-50 000 €
Jätevesiverkoston saneeraus				
Menot	-320 000 €	-320 000 €	-320 000 €	-320 000 €
Netto	-320 000 €	-320 000 €	-320 000 €	-320 000 €
Jäteveden puhdistamoiden saneeraus				
Menot	-300 000 €	-25 000 €	-100 000 €	-160 000 €
Netto	-300 000 €	-25 000 €	-100 000 €	-160 000 €
Aurinkopaneelikenttä				
Menot			-100 000 €	
Netto			-100 000 €	
Himoksen vesihuoltohankkeet				
Menot	-150 000 €			
Netto	-150 000 €			
Veden kulutuksen seuranta				
Menot	-100 000 €			
Netto	-100 000 €			
	TA2026	TS2027	TS2028	TS2029
VESILAITOKSEN KONEET JA KALUSTO				
Pakettiauto				
Menot		-60 000 €		-60 000 €
Netto		-60 000 €		-60 000 €
	TA2026	TS2027	TS2028	TS2029
Investoinnit Jämsän Vesi liikelaitos				
Menot	-1 785 000 €	-1 295 000 €	-1 010 000 €	-1 030 000 €
Tulot	0 €	0 €	0 €	0 €
Netto	-1 785 000 €	-1 295 000 €	-1 010 000 €	-1 030 000 €

Vesijohtoverkoston rakentaminen

Vesijohtoverkostoa rakennetaan tarpeen mukaan. Tällä hetkellä ei ole tiedossa uusia alueita, missä olisi tarvetta uuden vesijohtoverkoston rakentamiselle

Vesijohtoverkoston saneeraus

Vesijohtoverkostoa saneerataan ensisijaisesti niillä alueilla, missä saneerataan samanaikaisesti muuta kunnallistekniikkaa. Vesijohtojen lisäksi uusitaan vesihuoltoverkoston kaukovalvontaa ja siirrytään etäluettaviin vesimittareihin.

Vedenottamoiden ja vesilaitosten rakentaminen

Tulevissa määrärahavaroauksissa on huomioitu vedenhankinnan hajauttaminen rakentamalla vedenottamo kokonaan uudelle, muista erillään olevalle pohjavesialueelle. Lämpöpohjan lisävedenhankintaan varaudutaan. Jämsänkosken alueen talousveden käsittelyä kehitetään rakentamalla uusi alkalointilaitos.

Jätevesiverkoston rakentaminen

Jätevesiverkostoa rakennetaan tarpeen mukaan. Rekolantien alueen ja Pihlaiston alueiden jätevesiverkoston rakentamiseen on varauduttu vuosina 2026-2027. Toteutuminen edellyttää alueiden asukailta kiinnostusta liittyä keskitettyyn viemäriverkostoon.

Jätevesiverkoston saneeraus

Jätevesiverkostoa saneerataan ensisijaisesti niillä alueilla, missä saneerataan samanaikaisesti muuta kunnallistekniikkaa. Lisäksi verkostoa saneerataan hyödyntämällä kaivamattomia menetelmiä, esimerkiksi sujutusta. Tulevan saneeraustarpeen ja -järjestyksen tarkentamiseksi kartoitetaan viemäriverkoston kuntoa kuvaamalla.

Jäteveden puhdistamoiden saneeraus

Puhdistamoilla tehdään pienempiä kunnostustoimenpiteitä.

Aurinkopaneelikenttä

Keskuspuhdistamolla varaudutaan rakentamaan aurinkopaneelikenttä leikkaamaan puhdistamon energiakustannuksia.

Himoksen vesihuoltohankkeet

Himoksen vesihuoltohankkeisiin on varattu vuosittain rahaa tulevaa tarvetta varten. Tulevana vuonna on tarkoitus tehdä muutoksia Himokselta puhdistamolle johtavaan paineviemäriverkostoon.

Vedenkulutuksen seuranta

Vedenkulutuksen seurantaa varten asennetaan verkoston haarakohtiin mittauksia

Pakettiauto

Yksi pakettiautoista uusitaan joka toinen vuosi. Seuraavan kerran pakettiauton hankinta on ajankohtainen vuonna 2027

8 KONSERNIYHTIÖIDEN TALOUDESTA

Konserniyhtiöt ja kuntayhtymät	Kotipaikka	Omistus
Tytäryhteisöt		
Kiinteistö Oy Jämsänmäki	Jämsä	100,00 %
Jämsän Yrityskiinteistöt Oy	Jämsä	100,00 %
Jämsän Aluelämpö Oy	Jämsä	100,00 %
Himos-Infra Oy	Jämsä	100,00 %
Jämsän Ateria- ja Puhtauspalvelut Oy	Jämsä	99,00 %
Kiinteistö Oy Koskenpään terveystalo	Jämsä	79,60 %
Kiinteistö Oy Jämsänkosken Koivutie 4	Jämsä	59,74 %
Längelmäki Halli Oy (jäähalli)	Jämsä	57,18 %
Kuntayhtymät		
Keski-Suomen liitto	Jyväskylä	8,99 %
Jyväskylän koulutuskuntayhtymä	Jyväskylä	17,88 %
Yhteis- ja omistusyhteisyyhteisöt 20 - 50 %	Ei eliminoida saatavia, velkoja, ostoja, myyntejä	
Jämsänjokilaakson Jäähalli Oy	Jämsä	26,64 %
Muut yhteisöt	Ei eliminoida saatavia, velkoja, ostoja, myyntejä	
Jämsänkosken tekojärata	Jämsä	19,20 %

Kuntastrategiassa tulee huomioida myös omistajapolitiikka. Kuntastrategia ja omistajapolitiikka perustuvat arvioon kunnan nykytilanteesta sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista kuntakonsernin rakenteeseen ja tehtävien toteuttamiseen. Omistajaohjauksella tarkoitetaan toimenpiteitä, joilla kunta omistajana tai jäsenenä aktiivisesti myötävaikuttaa yhtiön ja muun yhteisön hallintoon ja toimintaan. Jämsän kaupunkikonsernin toimintaa säätelee kaupunginvaltuuston hyväksymä hallintosääntö ja konserniohje, jossa on määritelty toimintatavat konsernissa. Konserniohjetta tarkentaa hyvän hallinto- ja johtamistavan ohjeistus (Corporate Governance).

Omistajaohjauksella huolehditaan, että kaupungin tytäryhteisön toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus. Aktiiviseen omistajaohjaukseen kuuluu vuoropuhelu tytäryhteisön kanssa eli molemminpuolinen myötävaikuttaminen, tätä myötävaikuttamista tapahtuu myös epämuodollisin keinoin erityisesti kunnan kokonaan omistamissa yhtiöissä. Eri yhtiöiden kanssa käydään vähintään kerran vuodessa keskustelut yhtiön toiminnan strategisesta suunnasta, yksittäisiä asioita valmistellaan avoimesti yhdessä konsernijohtoon kanssa tarvittaessa. Yhtiöiden suunnitelmat ja talousarviot ovat kaupungin taloussuunnitelmassa lyhennettyinä mukana ja tilinpäätökset tilinpäätöksen yhteydessä. Osavuosikatsauksiin on syksystä 2025 lähtien otettu myös konserniyhtiöt mukaan. Pääoman tehokkaan käytön edellytys on, että tiedetään mihin kaupungin pääomaa on sitoutunut. Kunnan on tämän vuoksi arvioitava kaikki olennaiset omaisuuseränsä, selvitettävä niiden käyttötarkoitus, minkä vuoksi omaisuus on hankittu ja palveleeko omaisuuden käyttö tätä tarkoitusta.

Tytäryhteisöjen sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Jämsän kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet on kaupunginvaltuusto hyväksynyt 3.3.2014. Niiden perusteella kaupunginhallitus on antanut täydentävät ohjeet sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä 19.12.2017. Sisäinen valvonta kattaa kaikki Jämsän kaupungin toiminnot ja niiden oikeellisuuden ja laillisuuden valvonnan. Selonteon laatiminen kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä on kuvattu myös uusimmassa kirjanpitolautakunnan kuntajaoston dokumentissa "Yleisohje kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta" vuodelta 2020.

Riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa asetettujen tavoitteiden saavuttaminen sekä turvata kaupunkikonsernin toimintojen jatkuvuus ja palvelujen häiriötön tuottaminen. Riskienhallinnan on katettava kaikki olennaiset toiminnan riskit. Merkittävät riskit on tunnistettava, luokiteltava, arvioitava ja mitattava mahdollisuuksien mukaan. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimenpiteiden ja menetelmien avulla saadaan kohtuullinen varmuus hyvän hallinnon toteutumisesta sekä tuloksellisesta ja strategisten, toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden mukaisesta toiminnasta Jämsän kaupungissa.

Jämsän kaupunkikonsernin tytäryhteisöt ovat tehneet riskienhallintasuunnitelman vuoden 2026 talousarvion valmistelun yhteydessä. Riskit on luokiteltu operatiivisiin, strategisiin, taloudellisiin ja vahinkoriskeihin sekä niiden osalta on arvioitu riskin vaikutus ja todennäköisyys viisiportaisella asteikolla.

Tytäryhteisöjen pääasiallisimmat riskit ovat:

- toimintaympäristöstä aiheutuvat riskit;
- rahoitukselliset riskit;
- henkilöstöriskit;
- kiinteistöihin ja laitteistoihin liittyvät vahinkoriskit ja
- ympäristöriskit
- energian saatavuuteen ja hintaan liittyvät riskit

Kaupunginhallitus antaa tarvittaessa tarkempia ohjeita tytäryhteisöjen sisäisen valvonnan ja riskienhallintamenetelmien kehittämiseen ja tekemiseen sekä niiden raportointiin.

Konserniyhtiöt

Kiinteistö Oy Jämsänmäki

Toimitusjohtaja Jussi Aalto

Yhtiön toiminta-ajatus

Yhtiön pääasiallinen toimiala on vuokra-asuntojen omistaminen ja vuokraaminen. Kuntaliitosten ja fuusioiden myötä yhtiön omistuksessa on asuntoja Jämsän taajaman lisäksi Jämsänkosken, Länkipohjan, Hallin sekä Koskenpään taajamissa. Alueen muuttotappion vuoksi asuntojen kysyntä on vähentynyt koko 2000-luvun ajan. Asuntokantaa onkin jouduttu vähentämään voimakkaasti, purkamalla ja osin myös myymällä. Liian alhainen käyttöaste on tehnyt kiinteistönpidosta vaikeaa, tulorahoituksella ei ole pystytty investoimaan kohteisiin siinä määrin mitä menestyksekkäs kiinteistönpito edellyttäisi. Kohteiden kuntotason laskiessa myös niiden vuokrattavuus heikentyy.

Viimeiset vuodet ovat olleet kuitenkin keskimääräistä parempia. Venäjän aloittaman hyökkäyssodan vuoksi Yhtiön asuntoja on vuokrattu ukrainalaisille asukkaille. Paikkakunnalla oli kolmen vuoden ajan myös vastaanottotoimintaa, ja asuntoja oli vuokrattu merkittävä määrä vastaanottokeskukselle. Vastaanottokeskus lopetti toimintansa Jämsässä, ja tämä vaikutti heti laskevasti käyttöasteeseen. Talousarviohetkellä tulevaan käyttöasteeseen liittyykin vielä epävarmuutta. Uutta normaalia tasoa ei vielä ole tiedossa, mutta vaikuttaa todennäköiseltä, että käyttöaste jää viime vuosia alemmalle tasolle.

Yhtiön omistukseen on siirtymässä toimintansa lopettavan Jämsän Vanhaintuki Ry:n kohteet Koskentie 13 ja Juustotie 21, yhteensä 48 asuntoa. Nämä ovat jo mukana talousarvion luvuissa. Lisäystä tulee myös yhtiöitettävistä sotekiinteistöistä. Tähän liittyy kuitenkin talousarviohetkellä vielä epävarmuutta. Näiden vaikutus Jämsänmäen talousarvioon on kuitenkin varsin vähäinen.

Positiivisesta tuloksesta huolimatta yhtiön suurin haaste on kassavirran riittävyys. Lainanlyhennykset ovat liian kovat suhteessa toiminnan laajuuteen. Aravalainajärjestelmän takapainotteisuus on johtanut tilanteeseen, jossa pahoin vanhentuneelle rakennuskannalle kohdistuu vielä liikaa rakentamisajan lainoja.

Yhtiön tavoitteet vuodelle 2026

Omistajan asettamat tavoitteet

Hyvinvoiva ja turvallinen kaupunki			
Tavoite	Käyttöasteen parantaminen		
Mittari	Käyttöaste (%)	Lähtöarvo 12/2025	Tavoite 12/2026
		89	95

Talousarvio

Kiinteistö Oy Jämsänmäki						
TALOUSARVIO 2026						
Taloussuunnitelma 2027-2028	TP 2024	TPE 2025	TA 2026**	TS 2027	TS 2028	
Kokonaishuoneistoala /lkm	33034 m2 /675 kpl	35112m2 / 721kpl	36009m2 / 742kpl	36009m2 / 742kpl	36009m2 / 742kpl	
Teor.tulo €/m2/kk	9,2/ m2/kk	9,40/ m2/kk	9,60/ m2/kk	9,70/ m2/kk	9,80 / m2/kk	
Toteutuva tulo €/m2/kk	8,44/ m2/kk	8,40€/kk	8,50€/kk	8,55 / m2/kk	8,60 / m2/kk	
Käyttöaste -%	92 %	90 %	90 %	90 %	90 %	
Liikevaihto						
Huoneistovuokrat	3270000	3300000	3655000	3692000	3729000	
Käyttökorvaukset	283000	275000	275000	278000	281000	
Muut tuotot	13000	35000	10000	10000	10000	
Liikevaihto	3566000	3610000	4039000	4039000	4039000	
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	198000	189000	220000	222000	224000	
Muut palkat ja palkkiot						
Eläkekulut	33000					
Muut henkilöstösivukulut	4000					
Henkilöstö yht.	235000	226000	255000	258000	260000	
Poistot ja arvonalentumiset						
Käyttöomaisuudesta ja muut	559000	528000	582000	588000	594000	
Poistot yhteensä	559000	528000	642000	648000	655000	
Liiketoiminnan muut kulut						
Hallinto	95000	119000	118000	119000	120000	
Hallinto yhteensä	95000	119000	118000	119000	120000	
Käyttö ja huolto	325000	321000	363000	367000	370000	
Ulkoalueiden hoito	24000	27000	26000	26000	26000	
Siivous	73000	65000	67000	68000	68000	
Lämmitys	455000	447000	529000	535000	540000	
Vesi ja jätevesi	232000	270000	233000	235000	237000	
Sähkö	216000	180000	225000	227000	229000	
Jätehuolto	93000	89000	101000	102000	103000	
Vahinkovakuutukset	55000	65000	83000	83000	84000	
Vuokrat	73000	77000	75000	76000	77000	
Kiinteistövero	95000	95000	107000	108000	109000	
Huoneisto- ja kiint.korjaukset	443000	450000	459000	464000	468000	
Muut hoitokulut*	13000	215000	10000	10000	11000	
Saadut korvaukset ja avustukset	-66000	1000	-19000	-19000	-19000	
Yhteensä	2032000	2302000	2259000	2282000	2305000	
Luottotappiot	4000					
Muut kulut yhteensä	2035000	2302000	2259000	2282000	2305000	
LIIKEVOITTO /-TAPPIO	641000	435000	765000	765000	765000	
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	6000	3000	0	5000	5000	
Korko- ja rahoituskulut	264000	282000	340000	323000	317000	
Yhteensä	257000	279000	340000	316000	309000	
Voitto / Tappio ennen satunn.eriä	384000	156000	426000	449000	456000	
Satunnaiset tuotot / kulut yhteensä						
Voitto/Tappio ennen tilipäättössiiroja / veroja	384000	156000	426000	449000	456000	
TILIKAUDEN VOITTO / TAPPIO	384000	156000	426000	449000	456000	
* vuoden 2025 "muut hoitokulut" rivillä on mukana 210 000 € luovutustappiota						
** vuoden 2026 luvuissa oletuksena, että siirtyvät sotekohteet ovat mukana 1.1. alkaen						

Suurena haasteena on talojen ja asuntojen kunnon ylläpito ja nostaminen sille tasolle, että ne pystyvät kilpailemaan muiden markkinoilla olevien asumisvaihtoehtojen kanssa, sekä hinnallisesti että laadullisesti. Yhtiön asuntokanta ei ole optimaalinen, isoja asuntoja on suhteessa liikaa kysyntään nähden (keskimääräinen ruokakunnan koko on pienempi mitä se on ollut vuokratalojen rakentamisaikoina). Merkittävämät peruskorjausinvestoinnit ovat olleet pitkään jäissä, mutta kuluneella ja edellisellä tilikaudella on saatu valmiiksi yhteensä kolmen kerrostalon peruskorjaustyöt. Suunnitelmallista peruskorjaamista pyritään mahdollisuuksien rajoissa jatkamaan. Yhtiön hallitus on päättänyt selvittää myös purkavan uudisrakentamisen vaihtoehtoa paikkakunnalla.

Käyttöasteen nostamisen toimenpiteinä on tehostettu asuntojen markkinointia ja vuokrausprosessia. Asuntosihteerin toimenkuvaa on laajennettu ja mm asuntojen näytöt tehdään omana työnä. Silti osa kohteista on sijainnin tai kuntotason vuoksi vaikeasti vuokrattavia.

Käyttöasteen parantamiseksi on myös myyty ja purettu huonokuntoisia ja/tai huonolla sijainnilla olevia kohteita. Hyväksytyn vuokra-asumisen kehittämissuunnitelman mukaisesti yhtiön vuokrattavia asuntoja on vähennetty eri toimenpitein siten, että yhtiöllä olisi suunnitelmakauden jälkeen noin 500 vuokrattavaa asuntoa. Tämä tavoite on kuitenkin jo vanhentunut: Kaupungin sisäisten järjestelyjen seurauksena yhtiön asuntokanta on pitkästä ajasta kasvanut jo kahden peräkkäisen tilikauden ajan. Sotekiinteistöjen yhtiöittämisen myötä asuntomäärä kasvaa myös talousarviovuonna. Tästä on kuitenkin vielä talousarvion hetkellä pientä epävarmuutta.

Kuluvan tilikauden aikana on myös päätetty yhden kohteen myynnistä. Huonolla käyttöasteella olleen pienkerrostalokohteen kauppa odottaa vielä Varke:n hyväksyntää.

Tunnusluvut	TP 2024	TA+LTA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Vuokranmääritysyksiköitä (kpl)	34	34	38	38	38
Asuntoja (kpl)	675	677	742	742	742
Toimitilat (kpl)	2	2	2	2	2
Huoneistoala (m ²)	33 213	33 671	36 009	36 009	36 009
Yksikköhinnat:					
Vuokra (€/m ² /kk)	9,2	9,4	9,6	9,7	9,8

Riskienhallinta

Operatiiviset riskit

Riski	Vaikutus	Tod. Näk	Riskitaso
Henkilöriski: Henkilöstön irtisanoutumiset	2	2	4
Toimenpide	1) Henkilöstön työhyvinvointiin panostaminen.		
Toimenpide	2) Varahenkilöiden nimeäminen.		
Toimenpide	3) Rekrytoinnit, sijaistaminen.		
Riski	Vaikutus	Tod. Näk	Riskitaso
Rakennusten kuntotason lasku ja korjausvelan kasvu. Vuokrattavuuden heikentyminen.	3	4	12
Toimenpide	1) Korjausvelan määrittely 2) PTS-suunnittelu 3) Rahoitussuunnittelu em. kohdat huomioiden		

Strategiset riskit

Riski	Vaikutus	Tod. Näk	Riskitaso
Ennakoimattomat ja äkilliset muutokset toimintaympäristössä ja niiden suorat ja epäsuorat vaikutukset	2	2	4
Toimenpide	Ratkaisut energian säästämiseksi, tehokkaampi energiakulutuksen seuranta/hallinta, hintasuojaukset		
Riski	Vaikutus	Tod. Näk	Riskitaso
Toimintaympäristön muutos: Alueen negatiivinen väestönkehitys	4	5	20
Toimenpide	1) Sopeutuminen, ennakointi		

Taloudelliset riskit

Riski	Vaikutus	Tod. Näk	Riskitaso
Yhtiön ylivelkaantuminen	3	2	6
Toimenpide	1) Rahoitussuunnittelu. Mahdollinen pääomitus.		
Toimenpide	2) Yhtiön valvonta / konsernikeskustelut		

Jämsän Yrityskiinteistöt Oy

Toimitusjohtaja Jussi Aalto

Yhtiön toiminta-ajatus

Jämsän Yrityskiinteistöt Oy on Jämsän kaupungin 100-prosenttisesti omistama osakeyhtiö. Yhtiö hallinnoi ja vuokraa tuotanto- ja toimitiloja. Yhtiö voi myös rakennuttaa, ostaa ja myydä rakennuksia ja kiinteistöjä yritystoiminnan lisäämiseksi ja säilyttämiseksi Jämsän seudulla.

Vuokrattavien tilojen käyttöaste pidetään korkeana ja perittävät vuokrat markkinahintaisina. Korjataan suunnitelmallisesti olemassa olevia kohteita. Reagoidaan nopeasti ja joustavasti yritysten tilatarpeisiin.

Yhtiön liikevaihdon arvioidaan kasvavan talousarviovuonna merkittävästi. Syynä on soteuudistuksen tuoma sotekiinteistöjen yhtiöittämisvelvoite. Jämsän kaupungin omistamat Hyvinvointialueen käyttöön jäävät sosiaali-, terveys- ja pelastuslaitoksen kohteet siirtyvät pääosin Jämsän Yrityskiinteistöt Oy:n omistukseen. Tämän myötä Yhtiön liikevaihto lähes tuplaantuu. Samoin lainamäärä ja rahoituskulut kasvavat merkittävästi.

Sotekiinteistöjen yhtiöittämiseen liittyy kuitenkin vielä talousarviohetkellä pientä epävarmuutta. Talousarvion luvut nojaavat Hyvinvointialueen lokakuussa julkaisemaan palveluverkko 2 -esitykseen ja siinä esitettyihin muutoksiin sotekohteiden käytössä. Esitys vahvistetaan vasta joulukuussa. Mikäli laajuus vielä oleellisesti muuttuu talousarviohetken tilanteesta, edellyttää se myöhemmin tehtävää talousarviomuutosta.

Talousarviovuonna päättyy Jalostamontie 1 -kohteen lunastusvuokrasopimus. Lunastuksesta joudutaan kirjaamaan talousarviovuonna luovutustappiota. Asiakasyritys on maksanut kohteella tehtyjä korjaus- ja muutostyökustannuksia nopeammin pois, kuin mitä niitä on pystytty kirjanpidossa poistamaan, joten tämä erotus näyttäytyy tappiona sopimuskauden lopussa. Lisäksi liittymäkulut on jo maksettu sopimusajalla, mutta liittymille ei voi tehdä kirjanpidossa vuosipoistoja.

Hallin Varuskunta-alueella oleva Sotilaskoti -rakennus on Yhtiön kohteista heikoiten kannattava ja talousarviohetkellä sen käyttöön ja käyttöasteeseen liittyy jonkin verran epävarmuutta. Kohteen myyntiin on saatu kaupunginhallitukselta ennakkolupa.

Kokonaisuudessaan talousarviovuoden tuloksen ennakkoidaan jäävän kuitenkin positiiviseksi.

Yhtiön tavoitteet vuodelle 2026

Omistajan asettamat tavoitteet

Vahva elinkeinoelämä			
Tavoite	Käyttöasteen parantaminen		
Mittari	Käyttöaste (%)	Lähtöarvo 12/2025	Tavoite 12/2026
		90	95

Yhtiön omat tavoitteet

Vahva elinkeinoelämä

Tavoite Maksuvalmiuden parantaminen / kassavirran vahvistaminen

Talousarvio

JÄMSÄN YRITYSKIINTEISTÖT OY						
Talousarvio 2025 ja taloussuunnitelma 2026 - 2027						
	Tilinpäätös 2024	Talousarvio 2025	Toteutuma ennuste 2025	Talousarvio 2026	T-suunnitelma 2027	T-suunnitelma 2028
Liikevaihto (alv 0 %)	1 644 000	1 528 000	1 651 000	2 830 000	2 858 000	2 887 000
Saadut avustukset*						
Henkilöstökulut	46 000	50 000	47 000	103 000	104 000	105 000
Muut kulut yhteensä	572 000	585 000	597 000	1 373 000	1 377 000	1 439 000
Liikevoitto / -tappio	1 026 000	893 000	1 007 000	1 354 000	1 377 000	1 343 000
Poistot suunnitelman mukaan	790 000	752 000	767 000	914 000	877 000	842 000
Rahoitustuotot ja -kulut						
Muut korko- ja rahoitustuotot						
Korkokulut ja muut rahoituskulut	284 000	200 000	246 000	362 000	344 000	327 000
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	284 000	200 000	246 000	362 000	344 000	327 000
Voitto/tappio ennen tilinpäätössiirtoja	-47 000	-59 000	-6 000	78 000	156 000	174 000
Tuloverot						
Voitto/tappio tilinpäätössiirtojen ja verojen jälkeen	-47 000	-59 000	-6 000	78 000	156 000	174 000
*Voitto/tappio rivillä 2024-2026 ei ole esitetty yhteisön mahdollista tuloveroa						
**vuoden 2026 luvuissa oletuksena että yhtiöitettävät sotekohteet siirtyvät yhtiölle 1.1.2026						

Talousarviovuonna sekä liikevaihto että kulupuoli kasvaa merkittävästi. Lisäys perustuu rakennuskannan kasvuun. Hyvinvointialueelle vuokrattavat sote-kohteet siirtyvät Yhtiön omistukseen. Tähän perustuu myös rahoituskulujen kasvu.

Tunnusluvut	TP 2024	TA+LTA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Rakennuksia (kpl)	10	10	18	18	18
Vuokrattava ala (kem ²)	39 122	39 122	49 753	49 753	49 753

Riskienhallinta

Operatiiviset riskit

Riski	Vaikutus	Tod. Näk	Riskitaso
Yhtiön investointikyky palvelutuotantoon ja sen kehittämiseen ei ole riittävä	3	3	9
Toimenpide	1) Yhtiön taloussuunnittelu ja talouden ennakointi		
Toimenpide	2) Kunnossapidon, korjauksen ja saneeraamisen suunnittelu ja priorisointi		

Strategiset riskit

Riski	Vaikutus	Tod. Näk	Riskitaso
Toiminta ei vastaa yhtiölle asetettuja tavoitteita	3	1	3
Toimenpide	1) Yhteistyön tiivistäminen omistajan kanssa / konsernikeskustelut		
Toimenpide	2) Tavoitteiden arviointi		
Riski	Vaikutus	Tod. Näk	Riskitaso
Yhtiöiden toimialan mukainen toiminta ei ota huomioon konsernin emon ja koko konsernin etua.	3	2	6
Toimenpide	1) Yhtiön hallitusjäsenten ohjeistus / koulutus.		
Toimenpide	2) Yhtiön valvonta / yhteistyön tiivistäminen omistajan kanssa / konsernikeskustelut		
Riski	Vaikutus	Tod. Näk	Riskitaso
Äkilliset ja ennakoimattomat kansalliset ja maailmanlaajuiset poikkeustilat.	4	3	12
Toimenpide	1) Varautuminen, ennakointi, valmiussuunnittelu. 2) Mahdolliset hintasuojaukset (energian hinta, korot).		

Taloudelliset riskit

Riski	Vaikutus	Tod. Näk	Riskitaso
Verolainsäädännön/tulkinnan muutokset	3	2	6
Toimenpide	1) Yhtiön taloussuunnittelu ja talouden ennakointi		
Riski	Vaikutus	Tod. Näk	Riskitaso
Yhtiön ylivelkaantuminen	4	2	8
Toimenpide	1) Rahoitussuunnittelu. Mahdollinen pääomitus.		
Toimenpide	2) Yhtiön valvonta / konsernikeskustelut		

Jämsän Aluelämpö Oy

Toimitusjohtaja Hannu Soikkeli

Yhtiön toiminta-ajatus

Yhtiön toimialana on rakentaa ja ylläpitää lämpöä ja sähköä tuottavia, sekä lämpöä siirtäviä laitoksia, myydä lämpöä ja tuottamaansa sähköä, sekä harjoittaa lämpöhuoltoalaan kuuluvaa liiketoimintaa. Yhtiö voi hankkia ja omistaa kiinteistöjä ja arvopapereita.

Yhtiön tehtävä on toimittaa kaupungille, yrityksille ja sen asukkaille edullista lämmitysenergiaa ja maksaa omistajalle kohtuullinen vuosittainen sijoitetun pääoman tuotto. Yhtiö työllistää 7 henkilöä. Hallin taajamassa kaukolämpöä tuotetaan kotimaisilla polttoaineilla. Jämsänjokilaaksossa myytävä lämpö hankitaan pääosin UPM:n voimalaitokselta prosessista tulevasta hukkalämmöstä.

Nykyinen maailmantilanne on nostanut poikkeuksellisen voimakkaasti polttoainekustannuksia ja sähkön hinnanvaihtelu on voimakasta, suojauksista huolimatta. UPM:n lämmöntoimituksen indeksikorotus aiheuttaa huomattavan kustannusten nousun yhtiölle. Kulurakenteeseen on vaikuttanut myös huoltovarmuusjärjestelyt.

Yhtiö on vakavarainen ja se on tuottanut viime vuosina voittoa, josta osa on jätetty vapaaseen omaan pääomaan. Osingon vahvistaa yhtiön hallitus ja tuloutus tehdään, mikäli se ei osakeyhtiölain mukaan vaaranna yhtiön toimintaa.

Myyntiä on laskenut jo toinen peräkkäinen poikkeuksellisen lämmin vuosi, sekä vähenevät lämmitettävät kiinteistömassat.

Yhtiön tavoitteet vuodelle 2026

Omistajan asettamat tavoitteet

Hyvinvoiva ja turvallinen kaupunki			
Tavoite	Kaupungin tavoite vihreä energia ja hiilineutraalius lämmöntuotannossa.		
Mittari	Panostamme vihreään energiaan	Lähtöarvo 12/2025	Tavoite 12/2026
		70	90

Yhtiön omat tavoitteet

Hyvinvoiva ja turvallinen kaupunki			
Tavoite	Ylläpitää mahdollisuuksien mukaan kannattavaa liiketoimintaa ja pitää yhtiön lämmön tuotto nykyisellä tasolla (yli 100 000 MWh, 560 asiakasta)		
Mittari	Mittauslaitteet reaaliajassa.	Lähtöarvo 12/2025	Tavoite 12/2026
		100	100
Tavoite	Varautua lainsäädännön muutoksiin ja kriisitilanteisiin kaupungin lämmöntoimittajana.		
Mittari	Toimittu huoltovarmuuskeskuksen ohjeiden mukaisesti.	Lähtöarvo 12/2025	Tavoite 12/2026
		100	100

Tavoite	Huolehtia yhtiön hoitamien kaupunginosien kaukolämpöratkaisuiden kannattavuudesta ja osallistua tarvittaessa yhteistyössä kaupungin kanssa lämmön tuotannon suunnitteluun.		
Mittari	Yhteistyö kaupungin johtavien viranhaltijoiden kanssa toimii.	Lähtöarvo 12/2025	Tavoite 12/2026
		100	100
Tavoite	Pitää kaukolämmön ohjauksen ja valvonnan käyttöjärjestelmät ajanmukaisina.		
Mittari	Käyttöjärjestelmiä päivitetään säännöllisesti, parhaillaan meneillään.	Lähtöarvo 12/2025	Tavoite 12/2026
		100	100
Tavoite	Yhtiö panostaa kyberturvallisuuteen ja varavaimien toimivuuteen.		
Mittari	Maan johtavat automaatioasiantuntijat yhteistyökumppaneina.	Lähtöarvo 12/2025	Tavoite 12/2026
		100	100

Talousarvio

Jämsän Aluelämpö Oy	TP 2024	TA 2025	TPE 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Liikevaihto	7 956 054	8 100 000	8 000 000	8 100 000	8 100 000	8 100 000
Tilikauden tulos	-108 633	300 000	100 000	300 000	300 000	300 000
Tilikauden ali-/ylijäämä	-108 633	300 000	100 000	300 000	300 000	300 000
Tilikausien vli-/alijäämät yhteensä	3 571 996	3 670 000	3 670 000	3 670 000	3 670 000	3 670 000
Edellisten tilikausien voitto	3 680 629	3 700 000	3 700 000	3 700 000	3 700 000	3 700 000
Osinko tai po. Palautus	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000
Taseen loppusumma	9 633 666	8 000 000	8 000 000	8 000 000	8 000 000	8 000 000
Yhtiön opo/Peruspo	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000
Kaupungin kok.sij. yhtiöön	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000

Tunnusluvut	TP 2024	TA+LTA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Lämmöntuotto (MWh)	115 067	94 000	100 000	100 000	100 000
Asiakasmäärä	557	560	560	560	560
Asiakkaista pientaloja	183	185	185	185	185

Riskienhallinta

Operatiiviset riskit

Riski	Vaikutus	Tod. Näk	Riskitaso
Kyberhäirintä	2	2	4
Toimenpide	Käytämme parhaita asiantuntijoita järjestelmiemme hoitamisessa.		
Riski	Vaikutus	Tod. Näk	Riskitaso
Tietoliikennekatkot - automaatio ei toimi	3	1	3
Toimenpide	Paikallisajomahdollisuus/miehitys		

Taloudelliset riskit

Riski	Vaikutus	Tod. Näk	Riskitaso
Asiakkaiden kiinteistömässän pieneneminen, joka johtaa toiminnan supistamiseen.	4	4	16
Toimenpide	Uusien asiakkaiden hankinta		
Riski	Vaikutus	Tod. Näk	Riskitaso
Kaupungin / Omistajan tulopohja	3	3	9
Toimenpide	Vaikuttaminen / Avoin keskusteluyhteys omistajaan		
Riski	Vaikutus	Tod. Näk	Riskitaso
Ongelma-asiakkaat, eli asiakkaiden maksukyvyttömyys.	3	3	9
Toimenpide	Toimitaan lain mukaan / Pyritään välttämään riskejä		
Riski	Vaikutus	Tod. Näk	Riskitaso
Tuotantokustannusten hinnannousu	3	3	9
Toimenpide	Hintojen tarkistus		

Himos-Infra Oy

Toimitusjohtaja Katja Rissanen

Yhtiön toiminta-ajatus

Yhtiön toimialana on vesihuollon ja muun yhdyskuntatekniikan järjestäminen ja hoitaminen Jämsän Himoksen matkailualueella. Toimintaansa varten yhtiö voi suunnitella, omistaa sekä rakentaa, hoitaa ja ylläpitää vesihuoltolaitoksia ja vesihuollon johtoverkostoja. Himos-Infra Oy ostaa myymänsä veden Jämsän Vesi liikelaitokselta ja toimittaa vastaanottamansa jäteveden liikelaitoksen jätevedenpuhdistamolle. Yhtiö valvoo osaltaan Himoksen alueen maanomistajien kanssa tehtyjen maankäyttösovimusten noudattamista.

Yhtiön tavoitteet vuodelle 2026**Omistajan asettamat tavoitteet**

Hyvinvoiva ja turvallinen kaupunki		
Tavoite	Himoksen alueen vesihuollon kehittäminen yhteistyössä Jämsän kaupungin ja Jämsän Vesi liikelaitoksen kanssa.	
Mittari	Toteutunut kehittämistyö	Tavoite 12/2026
		1

Yhtiön omat tavoitteet

Hyvinvoiva ja turvallinen kaupunki		
Tavoite	Himoksen alueen hankkeiden edistäminen ja aikataulutus yhteistyössä maanomistajien, yrittäjien ja kaupungin kanssa.	
Mittari	Toteutuneet hankkeet	Tavoite 12/2026
		1

Talousarvio

Himos-Infra Oy	TP 2024	TA 2025	Ennuste 2025	TA2026	TS 2027	TS 2028
Liikevaihto	479 903	559 710	570 000	643 160	749 000	763 000
Liittymismaksut	69 781	120 000	120 000	20 000	20 000	20 000
Materiaalit ja palvelut	-292 185	-338 790	-330 000	-394 500	-485 000	-500 000
Henkilöstökulut	-22 043	-20 300	-18 500	-22 300	-24 000	-26 000
Poistot ja arvonalentumiset	-61 125	-100 000	-115 000	-118 000	-105 000	-95 000
Liiketoiminnan muut kulut	-174 509	-167 900	-170 000	-165 700	-174 000	-175 000
Tilikauden tulos	1 625	52 720	56 500	-37 340	-19 000	-13 000

Tunnusluvut	TP 2024	TA+LTA 2025	TA 2026
Laskutettu vesimäärä m ³	61 761	67 000	80 000
Liittymäsopimusasiakkaat	578	575	595
Vesihuoltoverkoston pituus m	36 044	37 000	37 000
Yksikköhinnat:			
Veden käyttömaksu €/m ³ (sis. alv 25,5 %)	2,82	2,82	2,82
Jäteveden käyttömaksu €/m ³ (sis. alv 25,5 %)	4,27	4,27	4,27

Riskienhallinta

Operatiiviset riskit

Riski	Vaikutus	Tod. Näk	Riskitaso
Henkilöstöriski	3	3	9
Toimenpide	Yhteistyö kaupungin ja vesiliikelaitoksen kanssa. Ostopalvelut.		
Riski	Vaikutus	Tod. Näk	Riskitaso
Investointien ruuhkautuminen	3	3	9
Toimenpide	Yhtiön taloussuunnittelu, yhteistyö kaavoitus/ kaupunki, rakennushankkeiden aikataulutus yhteistyössä kaupungin kanssa. Ostetut valvontapalvelut.		

Vahinkoriskit

Riski	Vaikutus	Tod. Näk	Riskitaso
Vesihuollon häiriö	2	4	8
Toimenpide	Ajantasainen valvontatutkimusohjelma ja häiriötilannesuunnitelma, yhteistyö Vesi liikelaitoksen kanssa, päivystys, koulutus, verkoston kunnon seuranta, tiedottamisen kehittäminen.		

Jämsän Ateria- ja Puhtauspalvelut Oy

Toimitusjohtaja Mervi Västinen

Yhtiön toiminta-ajatus

Jämsän Ateria- ja Puhtauspalvelut Oy huolehtii Jämsän toiminta-alueella laadukkaasta ruuan valmistuksesta sekä tilojen puhtaudesta Jämsän kaupungille ja Keski-Suomen hyvinvointialueelle.

Ateriapalvelujen asiakkaita ovat päiväkodit, joita on 10 kpl sekä yksi vuoropäiväkoti. Perusopetuksen kouluja on Jämsän kaupungin toiminta-alueella 9 kpl sekä lisäksi Jämsässä toimiva lukio. Asiakkaitamme ovat myös Keski-Suomen hyvinvointialueen eri toimintoihin liittyvät yksiköt: palvelutalot, ryhmäkodit, kotipalveluateria-asiakkaat sekä työpaikkaruokailijat. Asiakkaitamme on myös Jokilaakson sairaalalla toimiva Fimlab Laboratorio Oy.

Ruokapalvelukeskus Arinassa valmistamme asiakasryhmillemme aamupaloja, välipaloja, lounaita, päivällisiä, iltapaloja ja kahvituksia sekä tilaustarjoilua. Koulupäivinä valmistamme noin 2 900 lounasta. Tuotamme ateriapalveluja myös Jämsän kaupungin yhteistyötahoille mm. kulttuuri- ja urheilutapahtumiin.

Puhtauspalvelut huolehtii puhtaudesta mm. päiväkodeissa, kouluissa, ryhmäkodeissa, uimahallissa, kulttuuri- ja urheilutiloissa sekä toimistoissa. Tuotamme puhtauspalvelua myös Fimlab Laboratoriot Oy:n toimitiloihin. Joka viikko puhdistamme noin 68 500 m². Siivoustehtävien lisäksi hoidamme ateriapalvelu- ja iltavahtimestaritehtäviä.

Uimahalli Koskikaran lipunmyynti- ja kahviopalvelu kuuluu palvelutoimintaamme.

Yhtiön tavoitteet vuodelle 2026

Yhtiön omat tavoitteet

Hyvinvoiva ja turvallinen kaupunki			
Tavoite	Kasvisruoan kehittäminen ja tarjonnan laajentaminen suositusten suuntaisesti.		
Mittari	Kasvisruoan tarjonnan lisääminen kaikille asiakkaille / vko	Lähtöarvo 12/2025	Tavoite 12/2026
		1,5	2
Tavoite	Ruokahävikin pienentäminen, (ympäristö- ja talousvaikutus).		
Mittari	Ruokahävikin seuranta, toteuma prosentteina	Lähtöarvo 12/2025	Tavoite 12/2026
		10	5

Tavoite	Omavalvonnalla varmistetaan, että toiminnassa huomioidaan ja toteutetaan: terveellisyys, turvallisuus ja viihtyisyys. Manuaalisesta kirjauksesta siirrytään sähköiseen kirjaukseen.		
Mittari	Atop laadunseuranta	Lähtöarvo 12/2025	Tavoite 12/2026
		1	2
Mittari	CGI, omavalvonta, ateriapalvelut	Lähtöarvo 12/2025	Tavoite 12/2026
		50	80
Mittari	CGI, omavalvonta, puhtauspalvelut	Lähtöarvo 12/2025	Tavoite 12/2026
		10	80
Tavoite	Uimahallin kahviotoiminnan kehittäminen.		
Mittari	Asiakaspalautteen kerääminen	Lähtöarvo 12/2025	Tavoite 12/2026
		1	2
Pito- ja vetovoimainen kuntatyönantaja			
Tavoite	Henkilöstön työtyytyväisyys.		
Mittari	Henkilöstön työtyytyväisyys	Lähtöarvo 12/2025	Tavoite 12/2026
		3,68	4

Talousarvio

Jämsän Ateria- ja Puhtauspalvelut Oy						
Talousarvio 2026			Ennuste			
Taloussuunnitelma 2027-2028	TP 2024	TA 2025	2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Liikevaihto	6 364 834	6 455 111	6 326 000	6 142 550	6 142 550	6 142 550
Liiketoiminnan muut tuotot	45 560	55 435	55 435	52 380	52 380	52 380
Materiaalit ja palvelut	-2 066 625	-2 071 000	-2 060 000	-2 003 000	-2 003 000	-2 003 000
Henkilöstökulut	-3 173 432	-3 466 008	-3 466 008	-3 294 566	-3 294 566	-3 294 566
Liiketoiminnan muut kulut	-820 278	-960 901	-912 856	-824 340	-824 340	-824 340
Tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	336 315	12 637				

Tunnusluvut	TP 2024	TA+LTA 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Suoritteet/vuosi	964 572	899 582	870 999	870 999	870 999
Puhtauspalvelutunnit/vuosi, ml. uimahallin kahviotunnit	73 218	76 897	78 064	78 064	78 064
Aterian keskituotantohinta	4,58	4,95	4,67	4,67	4,67
Puhtauspalv. hinta €/tunti, koulut ym. pp kohteet, (54,9 %)	24,63	25,3	25,93	25,93	25,93
Puhtauspalv. hinta €/tunti, koulut, joissa ap ja pp palvelu, (15,30 %)	25,48	26,17	26,82	26,82	26,82
Puhtauspalv. hinta €/tunti, päiväkodit, joissa ap ja pp palvelu, (29,74 %)	26,34	27,05	27,73	27,73	27,73

Riskienhallinta

Operatiiviset riskit

Riski	Vaikutus	Tod. Näk	Riskitaso
Henkilökunnan ammattitaidon taso vaihteleva.	2	2	4
Toimenpide	Toimipaikka- ja täydennyskoulutusta järjestettävä suunnitelmallisesti.		
Riski	Vaikutus	Tod. Näk	Riskitaso
Konekannan toimimattomuus (Arina).	3	2	6
Toimenpide	Kohdekohtainen valmiussuunnitelma, käyttöopastuksesta huolehtiminen, koneiden säännölliset huollot.		
Riski	Vaikutus	Tod. Näk	Riskitaso
Mitoituksen mukaisen henkilöstömäärän alittuminen.	2	2	4
Toimenpide	Mitoituksen edellyttämän henkilöstömäärän rekrytointi.		
Riski	Vaikutus	Tod. Näk	Riskitaso
Työkyvyn alenema, useita henkilöitä saman aikaisesti räätälöidyissä tehtävissä.	3	3	9
Toimenpide	Työnantajan tarjoamien tukitoimien hyödyntäminen, henkilökohtainen vastuu oman terveyden ylläpidossa, ammatillisen kuntoutumisen hyödyntäminen.		
Riski	Vaikutus	Tod. Näk	Riskitaso
Äkillinen ja laajamittainen henkilöstön sairastuminen. Äkillinen ulkoinen kriisitilanne.	3	1	3
Toimenpide	Noudatetaan työnantajan antamia ohjeita mm. valmiussuunnitelmaa. Huomioidaan henkilöstön työskentely/ työvuorojen eriyttäminen mm. Ruokapalvelukeskus Arinassa.		

Taloudelliset riskit

Riski	Vaikutus	Tod. Näk	Riskitaso
Ennakoimaton palvelujen kysynnän väheneminen	3	2	6
Toimenpide	Säännöllinen yhteydenpito/ asiakaspalaverit palveluntuottajan ja asiakkaan kesken.		
Riski	Vaikutus	Tod. Näk	Riskitaso
Oman palveluhinnan nousu.	3	3	9
Toimenpide	Palveluhinnan määrittely tarkoituksenmukaiseen työmäärämitoituksiin perustuen. Hankintojen suunnitelmallinen hallinta. Elinkustannusindeksin seuranta ja ennakointi Ta suunnitelmassa.		

Muut konserniyhtiöt

Kiinteistö Oy Koskenpään Terveystalo

Yhtiö omistaa ja hallitsee Koskenpään kylässä 314 k-m²:n (huoneistoala 277 m²) suuruista liikerakennusta. Jämsän kaupungilla on liikerakennuksessa kaksi huoneistoa. Terveysasema (154 m²) on vuokrattu hyvinvointialueelle, mutta toiminta loppuu vuoden 2026 alussa hyvinvointialueen palveluverkkosuunnitelman mukaisesti. Liiketila (66 m²) on ollut tyhjillään apteekin lopetettua toiminnan.

Kiinteistö Oy Jämsänkosken Koivutie 4

Kiinteistössä on kaupungin omistuksessa vanha kirjastotila ja vanha apteekki - muut huoneistot ovat yksityisten omistuksessa olevia liikehuoneistoja (2 kpl) ja asuinhuoneistoja (10 kpl). Kaupungin pysyvästi säilytettävä arkistoaineisto on siirretty Seppolasta, entisen kaupungintalon tiloista, Koivutie 4:än uuteen arkistoon. Tilat ja sen varustus soveltuvat erittäin hyvin päätearkistoksi. Vanhan apteekin tilassa toimii J+J Teatterin puvustus ja työväenopiston kudontapiiri.

Längelmäki Halli Oy

Längelmäki Halli Oy:n ja kaupungin välisen sopimuksen mukaan yhtiö jatkaa pääasiassa vapaaehtois pohjalta jäähallin toimintojen pyörittämistä Läkipohjassa. Yhtiölle annettava avustus vastaa suunnilleen ulkokaukalon perustamis- ja vuosikustannuksia. Yhtiön vuosittainen toiminta-avustus on noin 30 000 euroa.

9 TALOUSSUUNNITELMAN 2026 - 2028 PERUSTEET

Kuntalain 110 §:n mukaan kunnan talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidystä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan. Alijäämän kattamista ei voida siirtää erillisellä toimenpideohjelmalla katettavaksi taloussuunnitelmavuosien yli, vaan yksilöidyt tasapainottamistoimenpiteet on hyväksyttävä taloussuunnitelmassa.

Taloussuunnitelmassa korostetaan toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden sitovuutta. Toiminta ja talous sidotaan yhteen, jolloin toimivalta ja taloudellinen vastuu ovat myös yhtenevät. Talousarvio vuodelle 2026 on 2,1 miljoonaa euroa alijäämäinen. Taloussuunnitelmavuodet 2027-2028 ovat alijäämäisiä 1,1 miljoonaa ja 0,1 miljoonaa euroa sisältäen 1,0 miljoonan euron säästöpakettin. Sopeutustarpeen suuruutta arvioidaan tilivuoden 2026 aikana. Taloussuunnitelman tasapainon tarkasteluun huomioidaan myös oman pääoman rahastot ja poistoero. Kuntalain 110 §:ssä tarkoitettu ylijäämä lasketaan siten edellisten tilikausien yli- tai alijäämän, tilikauden yli- tai alijäämän sekä oman pääoman rahastojen ja poistoeron summana. (HE 242/2020).

Suunnitelmavuosien 2026–2028 arvioinnissa on käytetty seuraavia talousennusteita ja arviointeja:

- Henkilöstökulut arvioitu talouden tasapainottamisohjelman ja eläköitymisennusteiden sekä tiedossa olevien valtakunnallisten muutosten ja korotusten perusteella.
- Verotulot korotuksineen on arvioitu Kuntaliiton veroennustekehikon mukaisesti.
- Valtionosuudet on arvioitu valtionvarainministeriön ja kuntaliiton laatiman ennusteen mukaisesti.
- Rahoitustuotot ja –kulut on arvioitu lainajärjestelmän tietojen mukaisesti.
- Poistoarviot on arvioitu nykyisen voimassa olevan poistosuunnitelman mukaisesti olemassa olevan käyttöomaisuuden ja suunniteltujen investointiohjelmassa olevien hankkeiden mukaisesti.
- Suunnitelmavuosien toimintakate €/asukas -laskelmissa on käytetty tavoitteeksi asetettua 19 000 asukkaan määrää.

9.1 Käyttösuunnitelmat

Toimielinten ja liikelaitosten johtokuntien on hyväksyttävä talousarvioon perustuvat käyttösuunnitelmat alaisiltaan tulosalueilta. Käyttösuunnitelmassa voidaan valtuuston nähden sitovuusrajojen sisällä kohdistaa määrärahoja ja tuloarvioita tarpeen mukaan uudelleen. Käyttösuunnitelmat on hyväksyttävä tammikuun 2026 loppuun mennessä. Määrärahojen käyttö tulee tarvittaessa priorisoida lakisääteisiin tehtäviin ja palveluihin.

9.2 Erityiset rajoitukset ja ohjeet

Talousarvion 2026 laadinnasta on annettu erillinen ohje kaupunginhallituksen kokouksessa 16.6.2025. Talouden tasapainoa ja talousarvion laadinnan tilannetta on käsitelty valtuustoseminaareissa 23.9. ja 27.10. ja kaupunginhallituksen kokouksissa 3.11. ja 10.11.

Käyttötalouden osalta palkankorotuksiin varattiin 3,18 %:n korotusvara. Talousarvion yhteydessä valtuusto hyväksyy talousarvion sitovuustasot.

9.3 Raportointi

Talousarvion toiminnan ja talouden seuranta ja raportointi kaupunginhallitukselle tehdään kolmannesvuosittain kaupunki-, toimiala- ja tulosaluetasolla. Koko kaupungin raporttiin sisältyvät liikelaitos ja taseyksikkö raportoidaan myös erikseen. Kolmannesvuosiraportit käsitellään lautakunnissa ja liikelaitoksen johtokunnassa. Kolmannesvuosiraporttien lisäksi laaditaan kuukausikohtaisia raportteja tiedoksi kaupunginhallitukselle. Talousarvion seurannasta ja kolmannesvuosiraportin sisällöstä antaa kaupunginhallitus tarkemman ohjeistuksen talousarvion täytäntöönpano-ohjeiden yhteydessä.

Kaupunkistrategian pohjalta laaditaan kaupungin vuosittainen talousarvio, jossa määritetään sitovat tavoitteet. Sitovien tavoitteiden toteutumista seurataan osavuositarkastuksissa ja tilinpäätöksessä. Kaupunkistrategia tehdään tutuksi koko kaupungin henkilöstölle, joka toteuttaa strategiaa päivittäisessä työssään ja konkretisoi strategiset tavoitteet arjen työhön ja toimenpiteiksi.

Strategian kärkitavoitteiden alle luodaan seurattavat osatavoitteet ja mittaristo, joiden avulla strategian toteutumista voidaan arvioida johdonmukaisesti. Mittareiden seurannassa hyödynnetään strategiatyön seurantaan suunniteltua, kansainvälisesti yleisesti käytössä olevaa MWB-mallia (Must Win Battles), joka yhtenäistää kaupungin strategian osatavoitteiden seurantakäytännöt. Strategian osatavoitteita seurataan jatkuvaluonteisesti johtoryhmässä, toimialoilla sekä talousarvion käsittelyn yhteydessä. Strategian toteutumista arvioidaan valtuustokauden puolivälissä ja valtuustokauden lopussa.